"cogito ergo sum"

Mart 2020 Sayı 32

HAYAL ET

Resimli Mecmua

Biyografi...

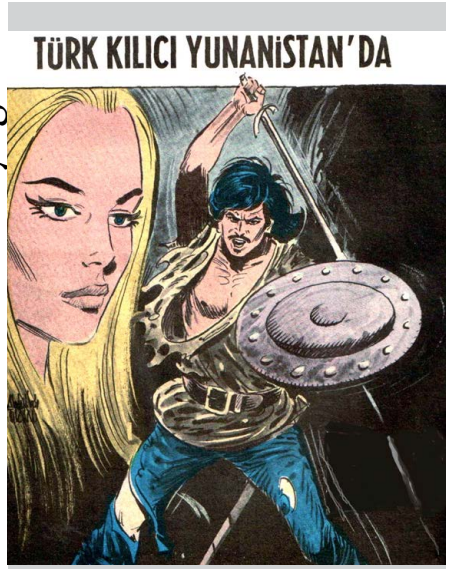

Abdullah Turan

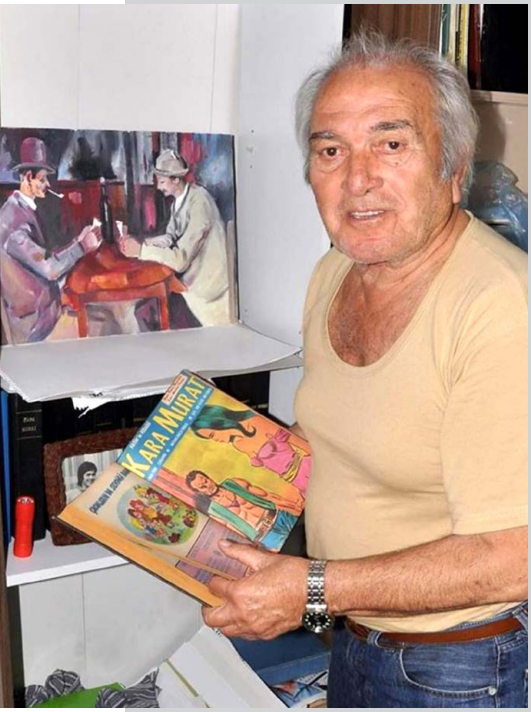

1 Ocak 1933 tarihinde Trabzon Akçabat'ta doğdu.

Resim ve çizgi romana 4 ocak 1954 tarihinde Yeni Sabah gazetesinin açtığı ressam sınavını kazanarak atıldı. Ratip Tahir Burak'tan bu sanatın inceliklerini öğrendi. 1956 yılında Şen Çocuk dergisinde çizdi. 1957'de Safa Kılıçlıoğlu'nun Pazar dergisinin çizer kadrosuna katıldı. 1960 yılında yayınlanan polisiye konulu Cani Peşinde bu dergideki son çalışması oldu. 1969 yılında ilk olarak 1001 Roman dergisi içinde yayınlanan Tolga'nın bütün maceralarının senaryosunu kendisi kaleme aldı. 1972 yılında çizmeye başladığı Kara Murat senaryolarında Rahmi Turan, Burak Bey öyküleri içinde Selahattin Duman ile işbirliği yaptı. Kara Batur ve Alptekin gibi tarihi çizgi roman kahramanlarını da yarattı. 1979 yılında haftalık olarak yayınlanan Tolga'nın 284'üncü sayısından itibaren Deryalar Delisi, Umur Bey adlı Osmanlı dönemine ait bir kılıçlı kahraman yaratarak onun maceralarını çizdi. 1971, 1973 ve 1983 yıllarında imtiyaz sahibi Abdullah Turhan olarak, haftalık periyotta üç Tolga serisi yayınladı. 2015 yılında Acemi Kâşifler Hattuşa'nın Güneşi adlı çizgili roman çocuk kitabını resmetti.

Mart 2020 Sayı 32

"cogito ergo sum"

HAYAL'ET

Resimli Mecmua

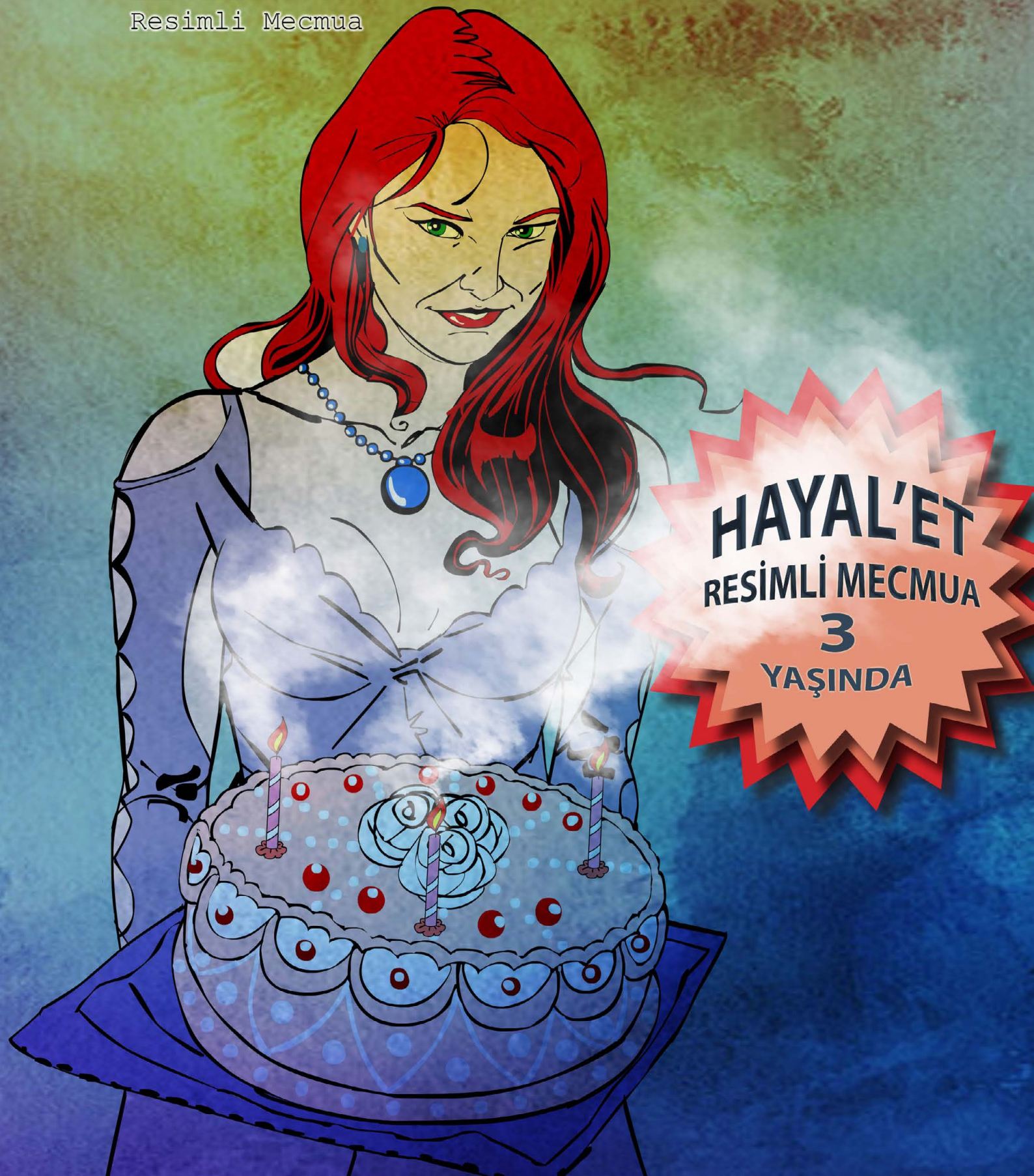

HAYAL'ET RESİMLİ MECMUA 3 YAŞINDA

Hayalet
Mart 2020

Sayı: 32

Yayın yönetmeni
Mehmet Kaan Sevinç

Yayın Danışmanı
Süheyl Toktan

Editör
Atilla Bilgen

“ Yazar-Çizer Ekibi ”

Atilla Bilgen - Aynur Kulak

Ahmet Yılmaz - Bedia Yılmaz

Bünyamin Tan - Elvan Adıgüzel

Erol Bostancı - Eren Ersoy

Gökcan Ablak- Gökçe Mehmet Ay

Gülhan D Sevinç - Liza Çanakçı

Mehmet Berk Yaltırık - Mesut Ekener

Murat Yapıcıer-Reha Ülkü

Süheyl Toktan - Tevfik Emre -Tolga Cücen

Okan Kasnak -Yusuf Gürkan

Kapak İllüstrasyonu
Mehmet Kaan Sevinç

Grafik Tasarım
Gülhan D Sevinç

e-Mail
hayaleteposta@gmail.com

Editörden

Mart ayından hepinize kucak dolusu selamlar.

Dergimizi yayına hazırlarken arka arkaya gelen iki ölüm haberiyle sarsıldık. **Suat Yalaz** *ve* **Abdullah Turan'***ı kaybettik.* ***Kara Murat*** *ve* ***Karaoğlan*** *artık öksüz! İki ustaya da Allah'tan rahmet, acılı ailelerine ise sabırlar diliyoruz.*

Bu ay için söylenmiş çok atasözümüz var. Günü gününe uymayan, huyu sürekli değişene; mart havası gibi adam denir. Mart kedisi deriz; azgın ve çapkın kişilere. Bu ay bitmeden kışla ilgili dertlerden, hastalıklardan kurtulamadığımızdan; mart çıkmadıkça dert çıkmaz deriz, tıpkı türlü vergilerin ödeme zamanı olduğundan dert ayı diye nitelendirdiğimiz gibi. Sağı solu belli olmadığından bu ayı mart baktırır kazma kürek yaktırır diye de tarif ederiz, pireleri canlandırıp yuvalarından çıkarttığından dolayı; mart içeri pire dışarı diye de.

Bu ay ile ilgili ne denirse densin bizim diyeceğimiz tek söz; her zaman mutlu, sağlıklı olmanız ve hayallerinizi asla yarına ertelememeniz.

Hayal'et Resimli Mecmua.

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

ŞAPKADAKİ KEDİ

The Cat in the Hat ya da Türkçe adıyla Şapkadaki Kedi, Dr. Seuss tarafından yazılmış bir çocuk kitabı.

İlk kez 1957 yılında yayımlandı. Kitabın 11 milyondan fazla kopyası basılmıştır. Latince ve Yidiş gibi 12'den fazla farklı dile tercüme edilmiştir. 2003 yılında Şapkadaki Kedi adında bir filmi çekilmiştir.

DR. SEUSS

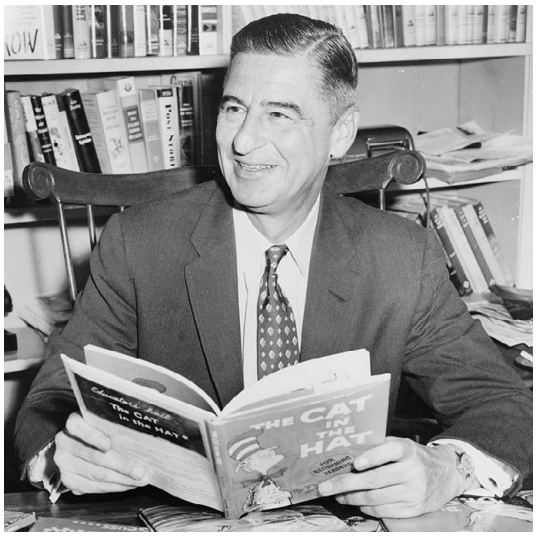

Theodor Seuss Geisel (d. 2 Mart 1904 – ö. 24 Eylül 1991), daha çok Dr. Seuss, Theo LeSieg ve bir sefere mahsus Rosetta Stone mahlaslarıyla yazdığı çocuk kitaplarıyla tanınan Amerikalı yazar, şair ve karikatürcü.

Geisel, genellikle yaratıcı karakterleri ve kafiyeli yazım biçimi ile 46 çocuk kitabı yayınlanmıştır. En ünlü kitapları arasında Green Eggs and Ham, The Cat in the Hat, One Fish Two Fish Red Fish Blue Fish, Horton Hatches the Egg, Horton Hears a Who! ve How the Grinch Stole Christmas! bulunmaktadır.

Eserlerinin 11 televizyon programı, dört uzun metrajlı film, Broadway müzikali ve dört televizyon dizisi dahil olmak üzere çok sayıda uyarlaması yapıldı. Lewis Carroll Shelf Ödülü'nü 1958'de Horton Hatches the Egg adlı kitabıyla ve 1961'de And to Think That I Saw It on Mulberry Street adlı kitabıyla kazandı. Geisel ayrıca reklam kampanyaları için desinatör ve bir New York gazetesi olan PM için siyasi karikatürist olarak çalıştı. II. Dünya Savaşı sırasında, Amerika Birleşik Devletleri Ordusunda bir animasyon departmanında görev yaptı ve burada kaleme aldığı Design for Death filmi daha sonra 1947'de belgesel film dalında Oscar Ödülünü kazandı.

Ustalara Veda...

Mehmet Kaan SEVİNÇ

Suat YALAZ
Abdullah TURAN

Önce Karaoğlan
çıkageldi Altay
dağlarının ötesinden
Ötükenden....

Sonrasında
Kara Murat ...

Önce Karaoğlan çıkageldi Altay dağlarının ötesinden Ötükenden.

Babası Baybora, can yoldaşları Balaban, Çalık ve başının tatlı belası Bayırgülü.

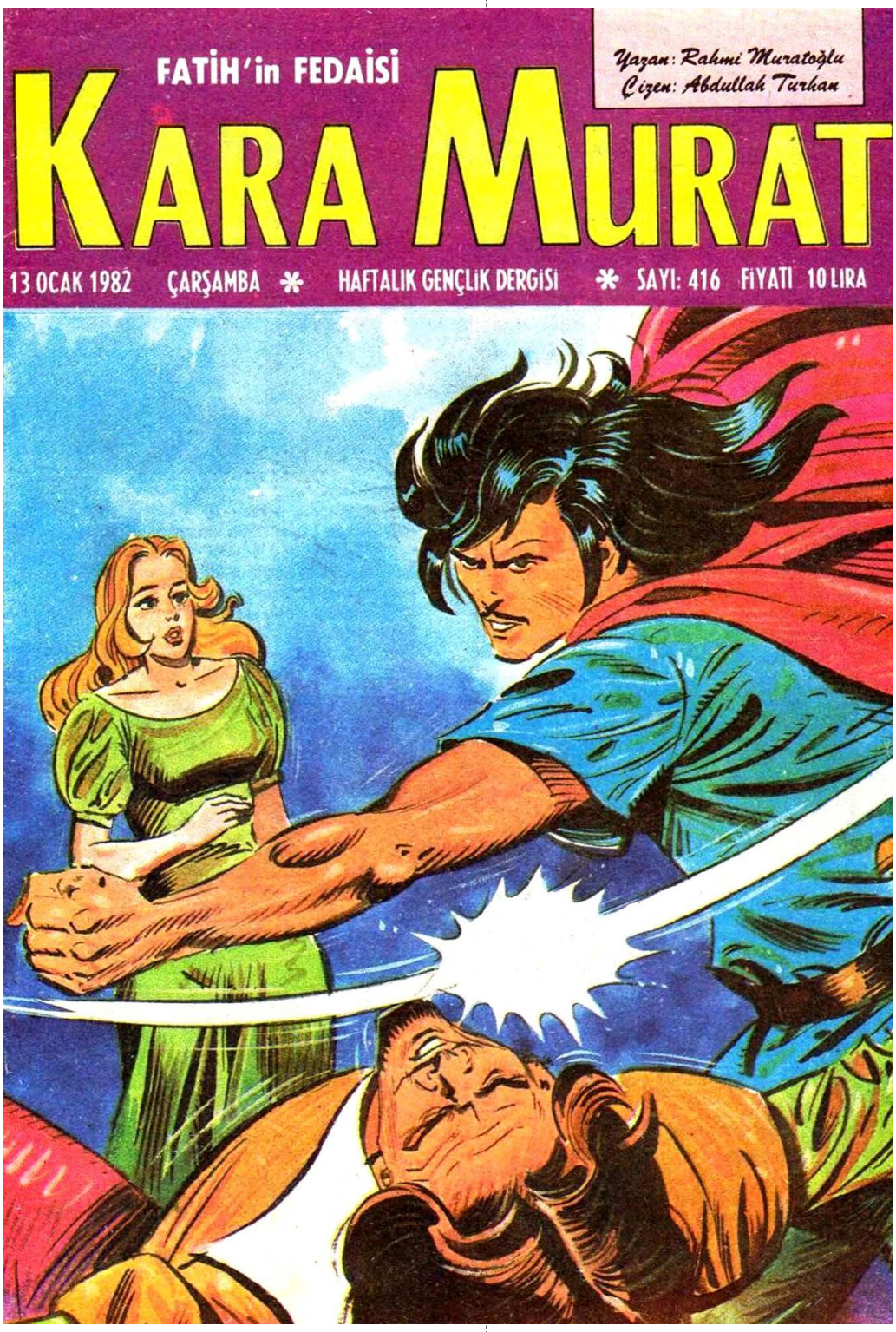

Sonrasında Kara Murat sökün etti bir çağ kapatıp yeni bir çağ açan Bizans fatihi Fatih Sultan Mehmet'in gözü kara fedaisi.

Her ikisi de karayağız Türk delikanlısı. Kılıç öşürdüler haksızlığa, hukuksuzluğa diktatörlüğü.

Her daim yoksulun, garibanın, güçsüzün yanında yer aldılar. Gücünü güçsüzleri ezmek için kullananların karşısında dik durdular. Aman vermediler düşmana. Kılıç kaldırmadılar aman dileyene.

Bu karayağız deli fişeklerden öğrendik, iyiden yana olmayı, kötünün karşısında dik durmayı.

Haksızlığa hukuksuzluğa kafa tutmayı. Demokrat, hümanist ve evrensel değerlere saygılı aydın olmayı.

Altaylardan Avrupaya at koşturduk dolu dizgin, başı karlı aşılmaz dağlar aştık, buz gibi çağıldayan ırmaklardan aştık. Güneşin kavurduğu buzlu çöllerden geçtik, karanlık ormanlarda yağıların pusularından kurtulduk, yemyeşil ovalarda serince söğüt altında buz gibi bir çanak ayran eşliğinde az soluklandık.

Önce gazete sayfalarında başladı bu heyecan dolu maceralar, haftalık dergilerin sayfalarında devam etti... Sayfalar yetmez olanda bu maceralara sinema perdelerine taşındı.

Çocukluğumuzda başlayan bu heyecan yetişkin yaşlarımıza kadar devam etti hiç bitmeden aralıksız. Bizim heyecanımız hayranlığımız hiç bitmedi ama ustalarımız yaşlandı yoruldu, ara verdiler yazmaya çizmeye. Yeni maceralarını okuyamasakda tekrar tekrar okuduk eski maceralarını taa ilk serüvenden yazılıp çizilen son serüvene dek.

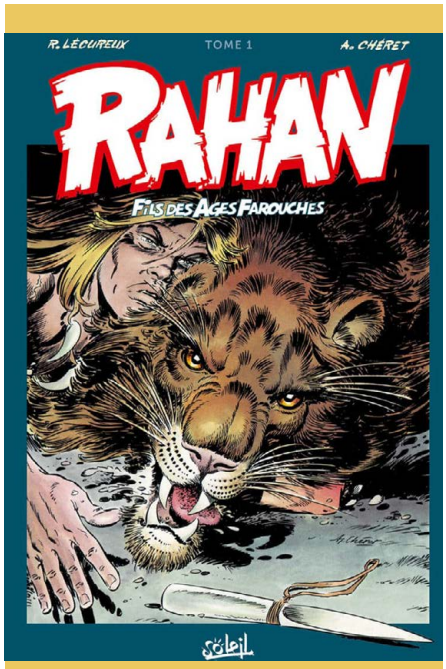

Roger Lecureux ile birlikte yarattığı ve Fransız çizgi romanının en popüler karakterlerinden biri olan tarih öncesi kahraman "Rahan"ın çizeri André Chéret 5 Mart 2020'de 82 yaşında hayata gözlerini yumdu.

RAHAN'IN ÇİZERİ
ANDRÉ CHÉRET
HAYATA GÖZLERINI KAPADI

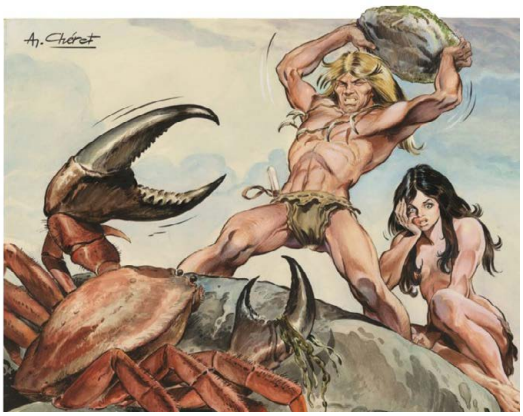

Roger Lecureux ile birlikte yarattığı ve Fransız çizgi romanının en popüler karakterlerinden biri olan tarihöncesi kahraman ***"Rahan"***ın çizeri André Chéret 5 Mart 2020'de 82 yaşında hayata gözlerini yumdu.

1999 yılında 74 yaşında ölen Rahan'ın senaristi Roger Lecureux'nün oğlu Jean-François Lecureux'nün verdiği bir basın bildirisinde, Chéret'nin kızı Corinne ***"Andre bu sabah Paris'te vefat etti, acı çekmeden hayata gözlerini kapadı"*** diye belirtti. Jean-François Lecureux ***"Yakıldıktan sonra külleri 2017 yılında vefat eden, Rahan'ın renklendirmesini yapan eşi Chantal'ın yanına, otuz yıldan beri yaşadıkları Sologne'daki mezarlığa konacaktır"*** diye ekledi.

Çizer, 2005 yılında verdiği bir röportajda ***"Rahan ile, insan ve hayvan anatomisini öne çıkaran, doğayı kaba hâliyle veren yani bana uyan bir seri buldum. Kendimi iyi hissetmem çizgilerimin hızlıca rafine hâle gelmesinin nedenidir"*** diye açıklamıştı.

Aynı zamanda gözüpek havacı Bob Mallard serisinde de çizerlik yapan Chéret canlı ve gerçekçi çizgileriyle tanınıyordu. Detaya önem veren ve etkileyici panoramik planlar çizme konusunda usta bir çizerdi.

Rahan ve palası

"Yabani çağların çocuğu" tarihöncesi kahraman Rahan ilk olarak 1969 yılı Şubat ayında Pif Gadget dergisinin ilk sayısında yayımlandı. 1987 yılında televizyonda animasyon dizisi olarak da uyarlanan maceraları tarihöncesi dönem hakkında bilimsel bir vizyon verme gayesi gütmese de bir okuyucu nesli üzerinde iz bıraktı. Rahan'ın 50. Yıldönümü nedeniyle Soleil yayınları, geçen yıl tüm maceralarını 4.000 sayfayı aşan 26 cilt hâlinde yayımladı.

"Ateş rengi" saçları, beyaz teni, atletik vücudu, hayvan derisinden giysisi, sürekli kanıtladığı erdemleri *(cömertlik, cesaret, dayanıklılık, sadakat ve bilgelik)* temsil eden ***"kılıç dişli kaplan"*** pençelerinden oluşan kolyesi, fildişinden palası ile tarihöncesi yalnız kahraman Rahan kabileden kabileye dolaşarak ***"ayakta yürüyenler"*** arasında bildiklerini ve hoşgörüsünü paylaşır.

Tarihin ilk devrimcisi, pasifisti ve özgür düşünürü Rahan 200 kadar macerası boyunca her zaman "büyücü"lerin bâtıl inançlarında ve gericiliğine inatla karşı çıkmış ve dürbün *("uzağı gören göz")* ile sal gibi birçok şeyi keşfetmiştir. Doğal olarak yüzmeyi ve ateş yakmayı da bilir.

Liza Çanakçı

Saat dokuz, pencereden içeriye vuran güneş ışığı tatlı uykumu bölüyor. Göz kapaklarım yavaş yavaş açılıyor ve o rahat, yumuşak yatağımdan istemeyerek kalkıyorum. Kollarımı iki yana açarak gerindikten sonra, hiç duraksamadan pencerenin kenarına gidip çiçeğimi suluyorum.

SADECE BİR ÇİÇEK Mİ?

Saat dokuz, pencereden içeriye vuran güneş ışığı tatlı uykumu bölüyor. Göz kapaklarım yavaş yavaş açılıyor ve o rahat, yumuşak yatağımdan istemeyerek kalkıyorum. Kollarımı iki yana açarak gerindikten sonra, hiç duraksamadan pencerenin kenarına gidip çiçeğimi suluyorum. O an bir mucize gerçekleşiyor! Sarı taç yapraklarını ve upuzun boynunu bulunduğum yana çevirip adeta beni selamlıyor. Bir kraliçe gibi hissediyorum kendimi Başımda kocaman, elmas, yakut ve zümrütlerle süslü bir taç var ve çiçeğim, kraliçesini asla yalnız bırakmayan sadık bir muhafız gibi önümde hafifçe eğilmiş! Beni kollayan birinin varlığını hissetmemle birlikte yüzümde kocaman bir gülümseme beliriyor ve her zamankinden daha güçlü, enerjik, her şeyi başarabilecek, hatta belki de asla yapamam dediklerimi kolayca yapabilecek biri gibi olup çıkıyorum. Böyle hissetmemin sebebi; belki de odama yaydığı güzel kokusudur. Laf aramızda dünyada eşi benzeri olmayan bir kokusu var. Orkideyi bilir misiniz? Bazılarının biraz beyaza, biraz mora, biraz pembeye çalan türleri vardır. Bunlardan odanızda kocaman bir buket olduğunu hayal edin. Her sabah uyanıyor ve ilk iş olarak başınızı onların bulunduğu sihirli köşeye çeviriyorsunuz. Güzellikleri karşısında önce şaşırıyor, sonra büyüleniyorsunuz. Kokusunu içinize çektiğinizde ise yüreğiniz anlatılmaz bir mutlulukla doluyor.

Şimdi söyleyin bana; kim odasında böyle bir güzellik istemez?

Bünyamin TAN

KİTAP BAĞIŞI

Sevgili Hayalet Resimli Mecmua ailesi, bu mesajı dergi faaliyetimizin dışında bir amaçla atıyorum.

Sevgili Hayalet Resimli Mecmua ailesi, bu mesajı dergi faaliyetimizin dışında bir amaçla atıyorum. Tekirdağ'ın Muratlı ilçesinde bir lisede edebiyat öğretmeniyim. Okulumuza güzel bir kütüphane kazandırmak istiyorum. Bu amaçla öğrencilerimizin yararlanabilecekleri roman, hikaye, şiir kitapları ile ufuklarını açıcı tarih, felsefe, Türkoloji, psikoloji gibi alanlarda araştırma kitaplarından oluşan güzel bir kütüphane olmasını hedefliyorum. Bu sebeple siz dostlardan okul kütüphanemize elinizden geldiğince kitap bağışında bulunmanızı talep ediyorum. Şimdiden tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Bünyamin TAN
Muratlı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Adres İstiklal Kurtpınar Mah. Atatürk Caddesi No160 PK59700 Muratlı/TEKİRDAĞ

MURATLI
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
MTM
MURATLI
2003
Okulumuza Kütüphane Kuruyoruz...
Bir Kitap da "SEN" Bağışla...
"Okuduğunuz Kitaplar Başkalarının Hayatına Dokunsun"
İletişim : Bünyamin TAN
(Edebiyat Öğretmeni)
Tel: 0 282 361 73 83
Fax: 0 282 361 58 38
Adres: İstiklal Kurtpınar Osb Mah.
8.Sokak No 1/1
Muratlı/TEKİRDAĞ
muratlimetem.meb.k12.tr

Her Hafta bir olay

Yazan-Çizen:
ZEKİ BEYNER

ŞEVKİ ASLANSÜTÜ BİR MEYHANEDEN ÇIKMIŞ DİĞERİNE GİRMİŞTİ... ANLAŞILAN O MEYHANEDEN DE ÇIKMIŞ...

ZEKİ BEYNER

1930 yılında İstanbul'da doğdu .
(Nüfus kağıdında 05-03-1930/Kayseri de doğduğu yazmaktadır).
İlköğreniminden sonra bir süre ortaokula ve sanat okuluna devam eden Beyner, maddi nedenler yüzünden tahsilini yarım bırakarak fabrikalarda çalışmıştır.

1930 yılında İstanbul'da doğdu
(Nüfus kağıdında 05-03-1930/Kayseri de doğduğu yazmaktadır).

İlköğreniminden sonra bir süre ortaokula ve sanat okuluna devam eden Beyner, maddi nedenler yüzünden tahsilini yarım bırakarak fabrikalarda çalışmıştır. Gençlik yılları çok sıkıntılı bir yaşam içinde geçen daha çocukluk yıllarında parklarda testi ile su satarak yaşamaya çalışan Zeki Beyner bir süre de tabelacılık yapmıştır.

İlk karikatürü 1955 yılında Akbaba dergisinde yayımlandı.

Karikatürcü olmasını Zeki Beyner şöyle anlatıyor: "Küçük yaşımdan başlayarak yüzümde bir sürü çizgi belirdi. Bu da çizgi adamı olacağımı gösterdiğinden olsa gerek, ben de karikatürcü oldum..

" Yeni İstanbul, Tef, Zübük, Taş ve Taş ve Karikatür, Papağan, Pardon, Son Saat, Akbaba ve Çivi , Çarşaf dergi ve gazetelerinde çalışmıştır. Beyner bekardı…

Usta kalem Zeki Beyner 1930 yılında başlayan bir yaşam serüvenini 08.09.2002 tarihinde noktaladı…

Mehmet Berk Yaltırık

KONUŞAN KELLE

Kaleiçi'ni tarumar edecek Büyük Edirne Yangını'nın çıkmasından beş-altı yıl kadar önce, gecenin en tekinsiz sayılan vakitlerinde bir talika sallana sallana Mumcular Sokağı'nın eğri büğrü ahşap evleri arasından ilerliyordu.

Kaleiçi'ni tarumar edecek Büyük Edirne Yangını'nın çıkmasından beş-altı yıl kadar önce, gecenin en tekinsiz sayılan vakitlerinde bir talika sallana sallana Mumcular Sokağı'nın eğri büğrü ahşap evleri arasından ilerliyordu. Arabayı süren dâhil üzerindeki üç karaltı arada bir şüpheyle kafalarını yukarı kaldırıyor, pencerelerde lamba ışıltısı görmedikleri her seferinde rahatlıyorlardı. Uzaktan uzağa köpek havlamaları, meyhanelerden çıkıp Karaağaç tarafının yolunu tutan zenginleri taşıyan faytonların tıkırtıları ve birkaç bekçinin kaldırımlara vurdukları demir uçlu sopaların sesinden başkaca bir şey işitilmiyordu.

Ezkaza iki evin arasına sıkışmış harabeden hallice kulübesinin camından şöyle bir göz atan gariban bir adamcağız, ay ışığı altında talikada oturanların siluetlerini kısmen görünce korku içerisinde geriye çekilerek dua etmeye başladı. Zira talikadakiler Bostanpazarlı Arif'in adamlarıydı. Yolu Zindanaltı'ndaki Andon'un Meyhanesi'ne düşenlerin muhakkak tanıdığı, uğursuz sıfatlı adamlarını da zihnine nakşettiği hayli netameli biriydi. Yunan Harbi'nden önceki senelerde Bostanpazarı'ndan çıkıp önce Zindanaltı meyhanelerine musallat olan, ardından Kaleiçi ve hatta Kıyım meyhanelerine kadar el atan bu adam azılı kabadayılardandı. Kendini semt karakollarının komiserlerine de bir şekilde sevdirdiğinden Edirne sokaklarına adeta kazık çakmıştı. Adamları Arabalı Tayyar'ı, Kasap Bedros'u ve Kuyucu'yu bir arada görmek hiç hayra alamet sayılmazdı.

Üç Şerefeli Camii'nin ardındaki toprak kısma yanaşan talika ağır ağır duraksadı. Talikadakiler etrafı kolaçan ederek talikadan inip kilime sarılmış büyükçe bir kütleyi usulca indirdiler. O gece Andon'un meyhanesine gelerek ağalarına saygısızlık etmiş bir sarhoştan arta kalanları ortadan kaldırmaları emredilmişti. Gazimihal tarafından

dolanarak Üç Şerefeli arkalarında bir yere gömmelerini söylemişti Arif. Meriç'e atılınca köylülerin bulup ortalığı bulandırmasından, gecenin köründe bir talikanın ıssızlara gidip dikkat çekmesinden çekinmiş, böylesi bir yol aklına gelmişti.

Üç adam talikadan aldıkları kazma küreklerle alelacele ve usulca çukur kazmaya başladı. Maksatları cesetten bir an evvel kurtulup Andon'un yerine dönmek ve gün doğmadan evvel fazladan birkaç testi şarap yuvarlamaktı. Çukur hayli derinleştiğinde Bedros'un kazması sertçe bir kütleye çarptı. Kütürtünün akabinde hayli boğuk bir ses topraktan yükseldi. Tayyar: "Abe destursuz kazma vurduk diye çarptırmayalım kendimizi?" diye söylenirken Bedros toprağa eğilip kütlenin üstünü temizledi. Çürüye çürüye bir tuhaf görünen hayli eski bir sandığın kapağını meydana çıkarınca define bulduklarını zannederek ölüyü, ağalarını unutup çukura doğru eğildiler. İlk başta duydukları sesin gömülü defineyi korumak isteyen cinlerden kaynaklandığına hükmederek sandığı yavaşça açtılar. Karşılarına hiç bozulmamış, sanki o gün kesilmişçesine diri ve kan lekesi dahi olmayan bir erkek başı çıkınca ömürlerinde ilk defa korkuyla ürperdiler. Uzun saçlı, uzun sakallı, suratı da kürek misali uzun, gözleri ve ağzı sıkı sıkıya yumulu, soluk benizli birinin kesik başını sandık içinde böyle bir yere kim gömebilirdi?

Kuyucu uğursuz ağzını açıp kesik başın başka bir haydut takımının işi olduğuna hükmedince içlerine kurt düştü. Koca şehirde kendilerinden başka ıssızda tenhada adam haklayıp gizlemeye kalkanlar kimlerdi?

Mesele ziyadesiyle karışık olduğundan Bedros'la Kuyucu durumu anlatmak üzere koştura koştura Zindanaltı'na indiler. Andon'un meyhanesinin arkasındaki ufak lakin gösterişli evin kapısını çaldılar. Bostanpazarlı Arif'e meseleyi olduğu gibi değil de kendilerinden gizli cürüm işleyen bir takım adamların marifeti olarak nakledince koca zorba bir anda ayaklanıp adamlarının peşine takılıp kesik başı buldukları mıntıkaya geldi. İlk önce sandığın üzerine eğilip adamın tanıdık olup olmadığına baktı. Yakından görebilmek için kelleyi saçlarından tutup kaldırdığı esnada kellenin gözlerinin açıldığını gördü. Kor ateş misali yanan gözlerini Arif'in gözlerine diken kesik baş, ağzını açarak gayet sakince: "Saçımı çekmeyiniz muhterem…" deyince Bostanpazarlı kendinden geçti. Koca kabadayı oracıkta sekt-i kalpten çukura devriliverdi. Adamları bir süre ne yapacaklarını kestiremediler. Daha sonra kazmayla küreği orada bırakıp talikayla Bedros'un Kaleiçi'ndeki evine döndüler. Bir küp şarabı üstlerine başlarına boca edercesine içmeye başladılar. Hesaplarınca Arif'le kesik başı zaptiyeler bulunca, ölümlere akıl sır erdiremeyip kendilerini arayacaktı. Kolluk güçleri kapıya dayanınca Arif'i en son gece gördüklerini, hadsiz bir sarhoşu kovduktan sonra eve gelip gece boyu şarap içtikleri için hiçbir şeyden haberdar olmadıklarını söyleyeceklerdi.

Mesele aynen hesap ettikleri yönde ilerledi ancak hesaba katmadıkları şey konuşan kesik baş oldu. Zaptiyeler Arif'in yanı başında buldukları kesik başı incelerken yeniden konuşmaya başlayan kelleyi gören memurlardan bir kısmı kaçmış bir kısmı oracıkta düşüp bayılmıştı. Ahali korkuya kapılmasın diye metanetini koruyabilen birkaç memur, kelleyi çürük sandıkla birlikte Abacılarbaşı'nın oradaki karakola taşıdı. Karakola çağırdıkları Bulgar kilisesinin papazı konuşan kellenin lisanını anlamayınca şifreli telgrafla durumu Zaptiye Nazırı'na arz ettiler. Nazır paşadan cevap beklerken doğrudan Saray'dan mesaj geldi. Meseleyi kimse duyup gaile çıkmadan sumen altı etmeleri istenince emir demiri keser dediler. Kelle Kaleiçi'nde bir bostana gömüldü, Bostanpazarlı bir cami haziresine.

Arabalı Tayyar, Kasap Bedros ve Kuyucu, Bostanpazarlı'nın namından kalma mirası aralarında pay ettiler. Biri Kaleiçi, biri Kıyık, diğeri Zindanaltı'ndaki meyhanelerin haracına talip oldu. Kellenin gömüldüğü bostandan sürekli sesler gelir oldu, ahali mekânın adını cinliye çıkardı. Bazıları ahbapları olan zaptiyelerden işin aslını duysa da gerçek olacağına pek ihtimal vermediler. Büyük yangından sonra burası ev yıkıntıları arasında tamamen kaybolunca konuşan kelle bahsi de unutuldu gitti.

(Daha önce Aksi Dergi'de yayımlanmıştır. MBY)

Süheyl Toktan

Claire BRETÉCHER

1940 yılında Nantes'da doğan Bretécher, alay ettiği burjuvaziden geliyordu. Babası bir avukattı, annesi ***"itaatkâr"*** *bir ev kadınıydı - ama Claire'in geçimini sağlamak için çalışması gerektiğini vurgulayan da annesiydi. Bir zamanlar dediği gibi,* ***"tüm erkeklerin ahmak olduğu kadınlar tarafından yönetilen"*** *Katolik bir aile. Yine de kökleri hakkında hiçbir kompleksi yoktu.* ***"Çizdiğim zümrenin tipik bir örneğiyim: eğitimli, kurtarılmış, solcu burjuva. Davranışları sahip oldukları görüşlerle çelişen insanlar."***

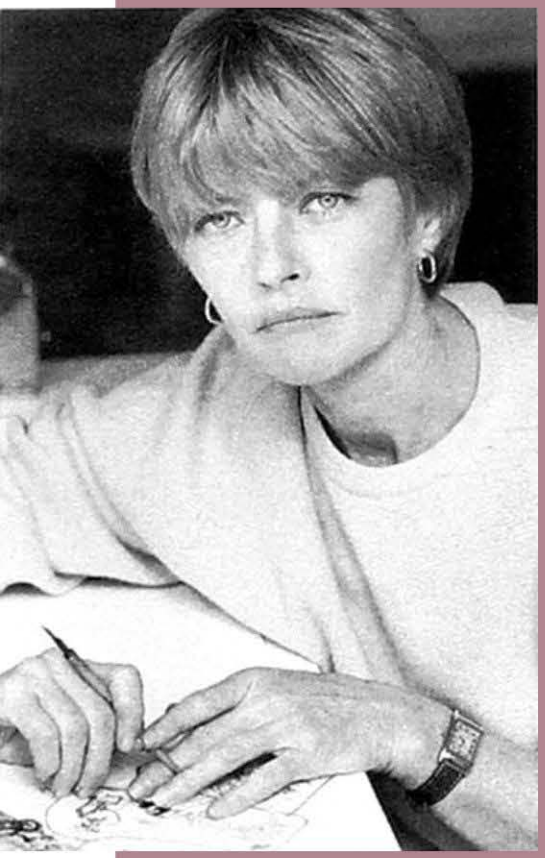

17 Nisan 1940, Nantes - 10 Şubat 2020, (79) Paris

Mekân'da 13 şubatta yayınlanacak bir başlık planlamıştım geçen ay. 1971 yılı Pilote #631'de Red Kit'in 25. doğum yılı sebebiyle çeşitli sanatçıların kalemlerinden dökülen homaj nitelikli çizgi hikâyelerin yayınlandığı bu özel sayıya katkıda bulunan Claire Bretécher'e ait 'Lucky Lite' adlı iki panoluk bir çalışmaydı bu.

Erkeklerden müteşekkil iş ortamlarında kendini tanımlayabilme (ve tabii kanıtlayabilme) mücadelesini tek başına vermek durumunda olan genç sanatçı Claire'in keskin mizah anlayışını

doğuran aynı keskinlikteki zekâsıyla vahşi batının çizgi âlemini kadın-erkek ilişkileri bağlamında tersyüz edip, ardından da beklenmedik doğrultuda sürükleyen kısacık bir çizgi hikâye.

Şu kötü tesadüfe bakın ki yayın tarihinin üç gün öncesinde, 10.Şubat.2020'de Claire'in ölüm haberini almak talihsizliğine uğradım. Ve çaresizce, bu hümoresk başlığın devamını sanatçının ölüm haberi ile getirmek zorunda kaldım.

79 yaşında ölen Claire Bretécher, çizgiroman tarihine hem çok gerçek hem de önemli bir iz bıraktı. Onun cinsiyeti gerçeğinin konu dışı olduğunu söyleyemeyiz ancak, Bretécher'i 9. sanatın kurucu dergilerinin üçü için de çalışan birkaç (belki de tek) sanatçıdan biri yapan da bir kadın olması değildir: ***Tintin*** , ***Spirou*** ve **René Goscinny**'nin ***Pilote***'u. Bir kadın olmak, **Marcel Gotlib** ve **Nikita Mandryka** ile beraber BD'nin ilk yetişkin Dergisi ***L'echo des Savanes***'i kurmasının da sebebi değildi. ***Les Frustrés*** ile olan başarısı, çizgilerinin çocuk sayfalarından ayrılmasına da neden olmadı.

Editörler tarafından tutulan bu gücünün gayet farkında olan Bretécher, ilk 25 kitabını kendisi yayınladı. Daha önce hiç duyulmamış bu girişimi, bağımsızlığını korumaktan ve başkalarına ilham vermekten daha fazlasını gerçekleştirdi. Ayrıca, kendi işaret ettiği gibi, *"bana çok para kazandırdı"*.

Bütün bunlar Bretécher'in cinsinden değil, yeteneğinden kaynaklanıyordu. BD koşullarında saygıdeğer bir tür karakter komedisi modernize etti. Kendi çevresini malzeme olarak kullanarak, ne kadar iğneleyici olabildiğini kanıtladı.

Hem grafik stili hem de

mizah açısından, çizgiromana verdiği şey tamamen ve gerçekten orijinaldi.

1973'te , ***Le sauvage*** adlı bir 'ekolojik aylık dergi' için ***Les amours écologiques du bolot occidental*** (bir Batılı İtin Ekolojik Aşkları) bandını yarattı. Bu, nesli tükenmekte olan türler için bir evde isyan yürüten şehvet düşkünü bir köpeğin hikâyesiydi. Güncel esprileri solcu haftalık ***le Nouvel***

"Les Naufragés" *(Kazazedeler)*
Yazan: ***Raoul Cauvin***
Çizen: ***Claire Bretécher***
Journal de Spirou *#1581/1968 - #1744/1971,* ***Glenat*** *1976*

Bence hak ettiği ilgiyi görememiş bu şeker gibi mizahın ve onu olağanüstü taşıyan çizgilerin yaratıcıları o yıl (1968), Belçikalı Cauvin 30, Fransalı Bretécher 28 yaşlarında genç sanatçılardı. Belki de yalnız bu yüzden fazla dikkat çekmediğini düşünmek de mümkün. Fransızca dışında kitap olarak bir tek Felemenkçe baskısına rastlıyoruz. Bunun dışında İspanyol ***Strong*** ve ***Senda del Comic***'de ve bizde de ***Milliyet Çocuk***'un son döneminde kısmen tefrika edilmiş bölümleri var. Tam Türkçe çevirisine bloğumdan ulaşabilirsiniz.

"Raoul Cauvin'in ilk 'gerçek' çizgiromanı! Ve Claire Bretécher ile ortak imzalı! Gemi kazasıyla başlayan bir kariyerin yalnızca Cauvin'i ve Bretécher'i batırabileceğini düşünebilen kimilerine karşı cevapları şöyle oldu: "Onlar batmazlar!"

1968 sonunda kısa ve hızlı bir dalıştan sonra 1971'e kadar denizci Adıherneyse, Komutanı ve diğer gemi mürettebatının ayakları neredeyse hiç kurumadı..."

***Observateur**'ün* ilgisini çekti. 1973 yılı sonlarında Bretécher'e gazetede haftalık bir sayfa verildi, "bizle ve okuyucularımızla dalga geçer" diye düşünülerek.

Bretécher, ***la Page des frustrés*** (Hüsrana Uğrayanların Sayfası) bölümünü kullanarak bir 'Kaygılar' Akvaryumu kurdu. Sakinleri, değişen zamanlarla ortaya çıkan toplum kesimleriydi: hippiler, yuppiler, punklar, ekolojistler ve bobolar (bohem burjuvalar). Onları çizme şekli de onlar kadar yeniydi ve dizi hemen bir hit oldu. Kısa zamanda, hem ***L'obs*** hem de rakipleri daha fazla karikatürist - çizer işe almaya başladılar.

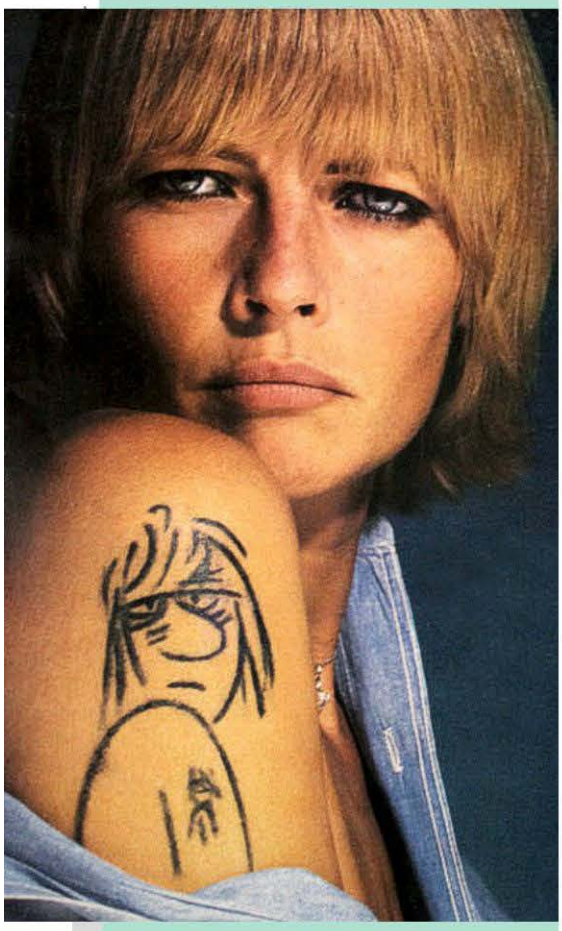

***F Magazine** kapağından...*
"Mizah Seksi Değiştirir"

70'lerin ortalarında Bretécher artık bir medya yıldızıydı. Resimleri, videoları çekildi, kaydedildi, dergi kapaklarında yer aldı. Eleştirmenler, çalışmalarını **Balzac**'ın ***İnsanlık Komedyası*** ile karşılaştırdılar ve 'farkındalıklarını' göstermek isteyen aydınların övgülerini aldı. 1976 yılında, **Roland Barthes** onu *"yılın en iyi sosyoloğu"* ilân ederek bir kargaşaya neden oldu. Ve daha başka akademik yıldızlar (**Umberto Eco**, **Pierre Bourdieu**, **Daniel Arasse**, vs) aynı yolu izlediler.

... Ve bu hafta mesajlarda bir tufan oldu, ön sayfalarda, web övgüleriyle, sokaklarda grafitilerle bile BéDéistler, Bretécher'i *'Çizgiromanın Kraliçesi'*, *'bir rock yıldızı'* ve *'Notre-Dame-de-la-BD'* (**Blutch**) olarak selâmladılar...

- *Gerçek bir sosyolog bakışı*

Enki Bilal

1970'lerde Bretécher'in de direklerinden biri olduğu ***Pilote*** dergisinde başlayan ortak tarihlerini hatırlıyor Bilal. "Ben genç bir çocuktum. **Goscinny**, **Gotlib** ama aynı zamanda **Claire Bretécher** tarafından çok etkilendim. O alaycı, biraz soğuk mizahı ile sıklıkla sınırlarda gezinirdi. Onun acımasız, küçük dudak bükmelerinden çok korkardık. Ama bu bir savunmaydı. Bu fazla erkeksi dünyadaki tek kadındı o."

- *Aşık, ama aynı zamanda hayran.*

"Gerçekten çok güzeldi, bütün Pilote çizerleri ona aşıktı. Çizgisiyle ve kendine özgü mizah tarzı ile o bir öncü idi. Ama bunun gerisinde gerçek bir sosyolog bakışı yatıyordu. Ve çizgiromanlarda bugün görebildiğimizden çok daha belirgin bir feminizm."

- *Bu dünya hakkında adil fakat hayal kırıklığına uğramış bir bakış*

Philippe Druillet

"Claire, çizgiroman tarihinde bir anıt, bir dâhî, bir kurucu. Kendini koruma eğiliminde olduğu doğrudur. Ancak yetenek, güzellik ve mizah üzerine odaklandığınızda, bu bazen zorunludur... aynı zamanda bu dünya hakkında âdil ve hayâl

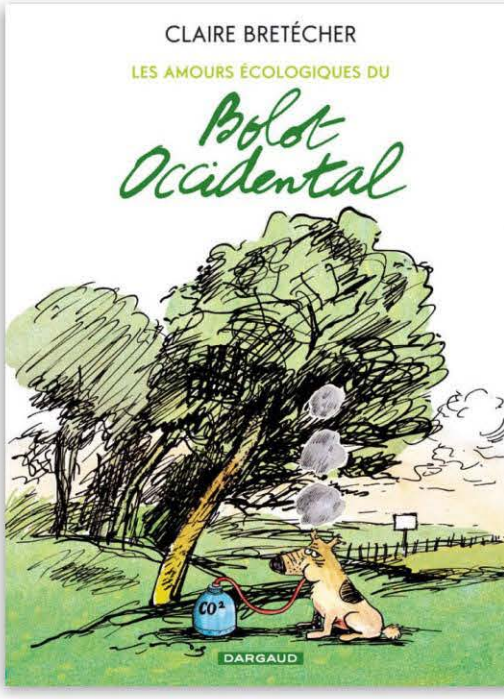

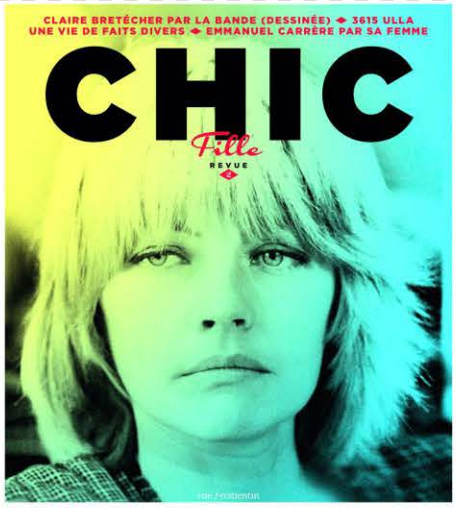

kırıklığına uğramış bir bakışa sahip bir savaşçıydı o. Zamanlarının bir görüntüsü olan insanlar vardır. Claire de onlardan biriydi. Daha sonra araştırmacılar o döneme dair bir fikir edinmek isterlerse, Bretécher'i daha iyi okumalıdırlar. Ama derinlerde o, her şeyden önce, benim için, sevdiğim olağanüstü bir insan

olarak kalacak."

- *İdolüm ve bana her zaman ilham veren bir model*

Catherine Meurisse

"Bir arkadaş aracılığıyla Les Frustrés'yi keşfettim. Sonra, ***Drôles de femmes*** *(Komik kadınlar)* kitabımı hazırlarken Montmartre'daki atölyesinde bir kez bir araya geldik. O hiç bir şey umurumda değil izlenimini veren somurtkan küçük suratıyla idi... ama inanılmaz derecede komikti! Bir mutluluk anıydı."... "Onun yaratıcılığı, ruhu, kaba ve küstah çizgisi ama aynı zamanda olağanüstü keskinliği. Zamanıyla ilgili her şeyi anlamıştı: ebeveynleri, gençleri, bohemleri... Bazen parlak kadınları biraz geç bulmak daha iyidir. O Bir vahiydi. Vizyonerdi"... '***Selülit***' veya '***Agrippine***' ile Claire Bretécher, kadınlara çizgiromanlarda başka bir vizyon getiren ilklerden biriydi ama gençliğinde katıksız tarafı olmasına rağmen kendisine feminist demeyi reddetti, militanlığı reddetti. Bu diğer olası yolu seviyorum. O da belki Bretécher'in gücüdür: görmeyi sağladı ama ders vermeden."

1975: Angoulême Festivali, Fransız senarist ödülü.

1982: Angoulême Festivali 10. yıldönümü, özel büyük ödülü.

1987: İsveç Adamson, tüm çalışmaları için en iyi uluslararası yazar Ödülü.

1999: Agrippine için Angoulême Festivali'nde Alph-Art Humour.

2016: Almanya, Max ve Moritz, olağanüstü bir çalışma için özel ödül.

**Le Parisien ve The Comics Journal'dan bazı alıntılarla*

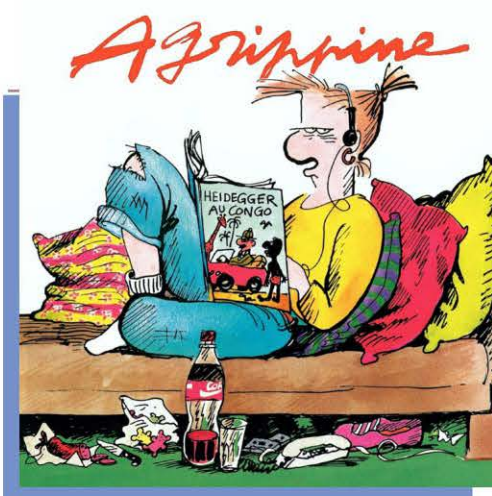

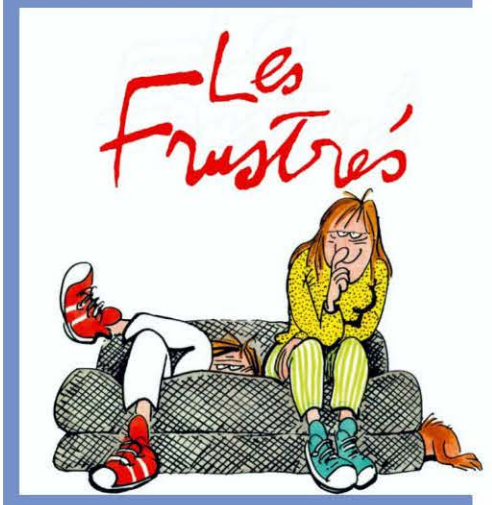

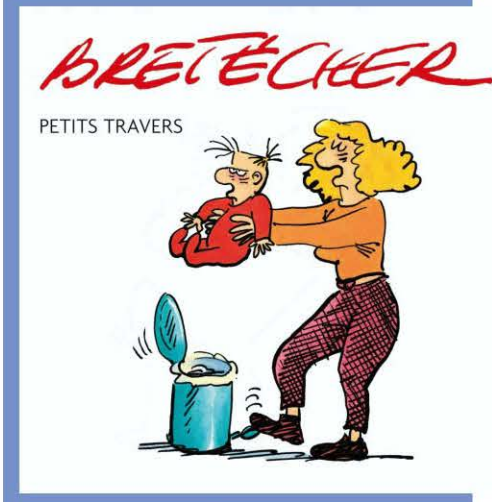

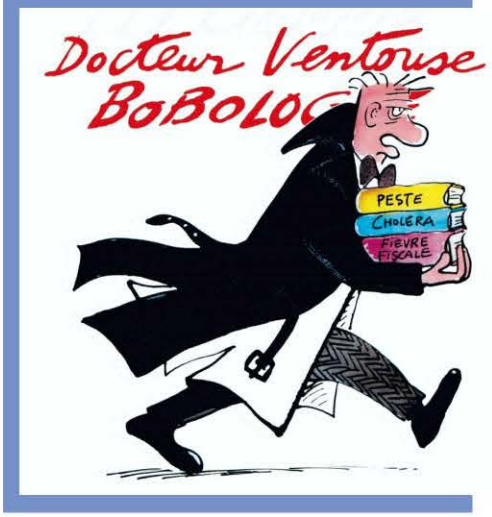

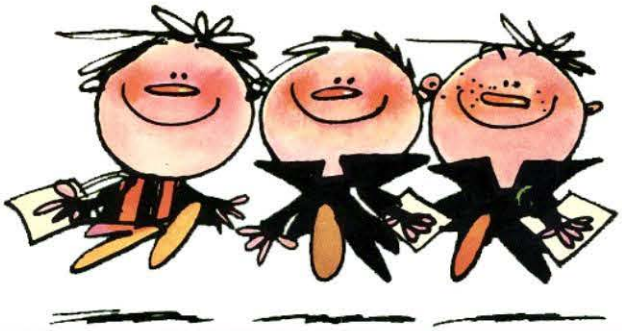

Les GnanGnan,
Journal de Spirou /
1967-70.

greu
greu dedi!
plop.
plop dedi!
gna gna.
gnagna dedi.
baaa.
baaa dedi.
Başka ne diyeceğiz?
eee...
hiç bi' fikrim yok valla!

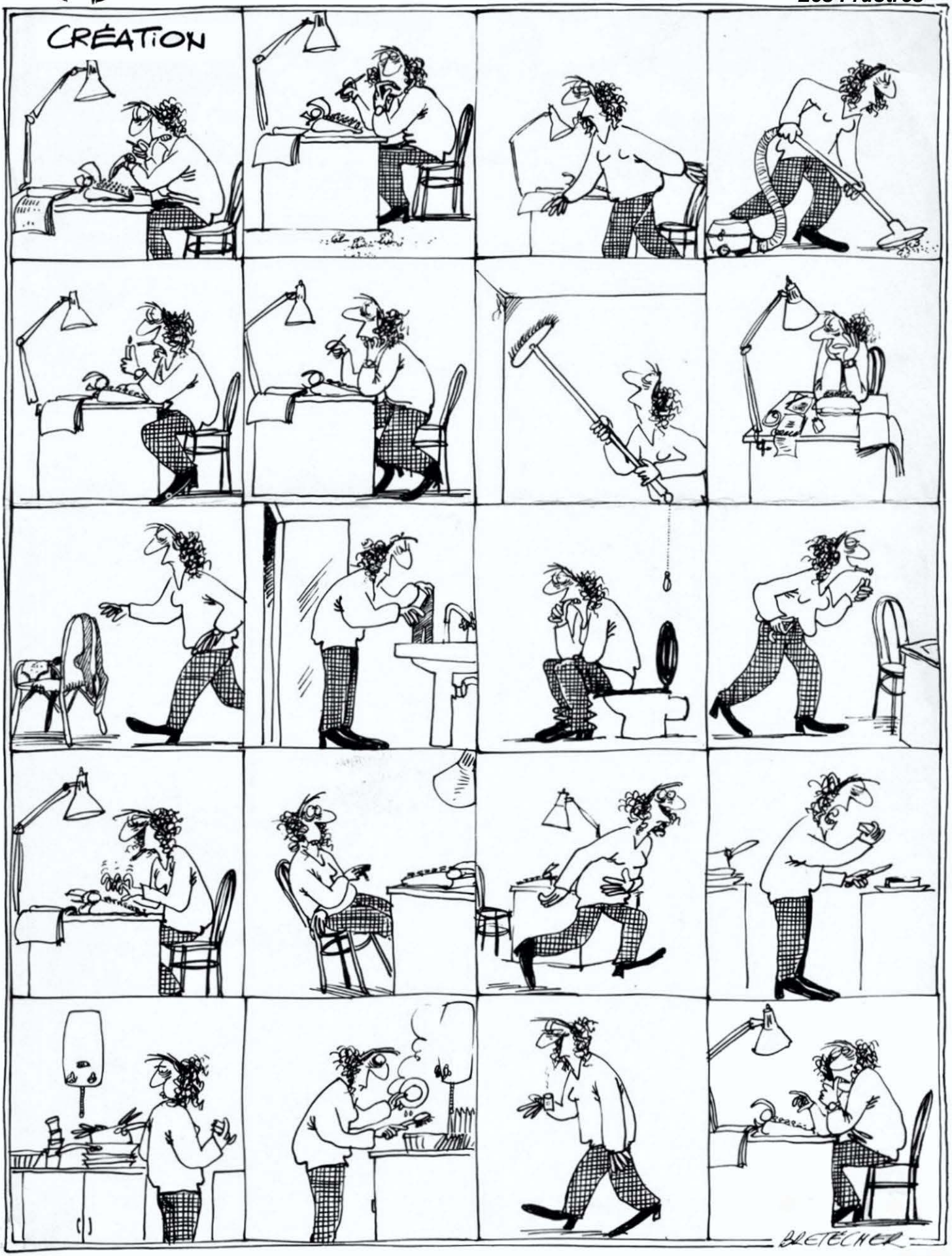
CRÉATION
BLETCHER

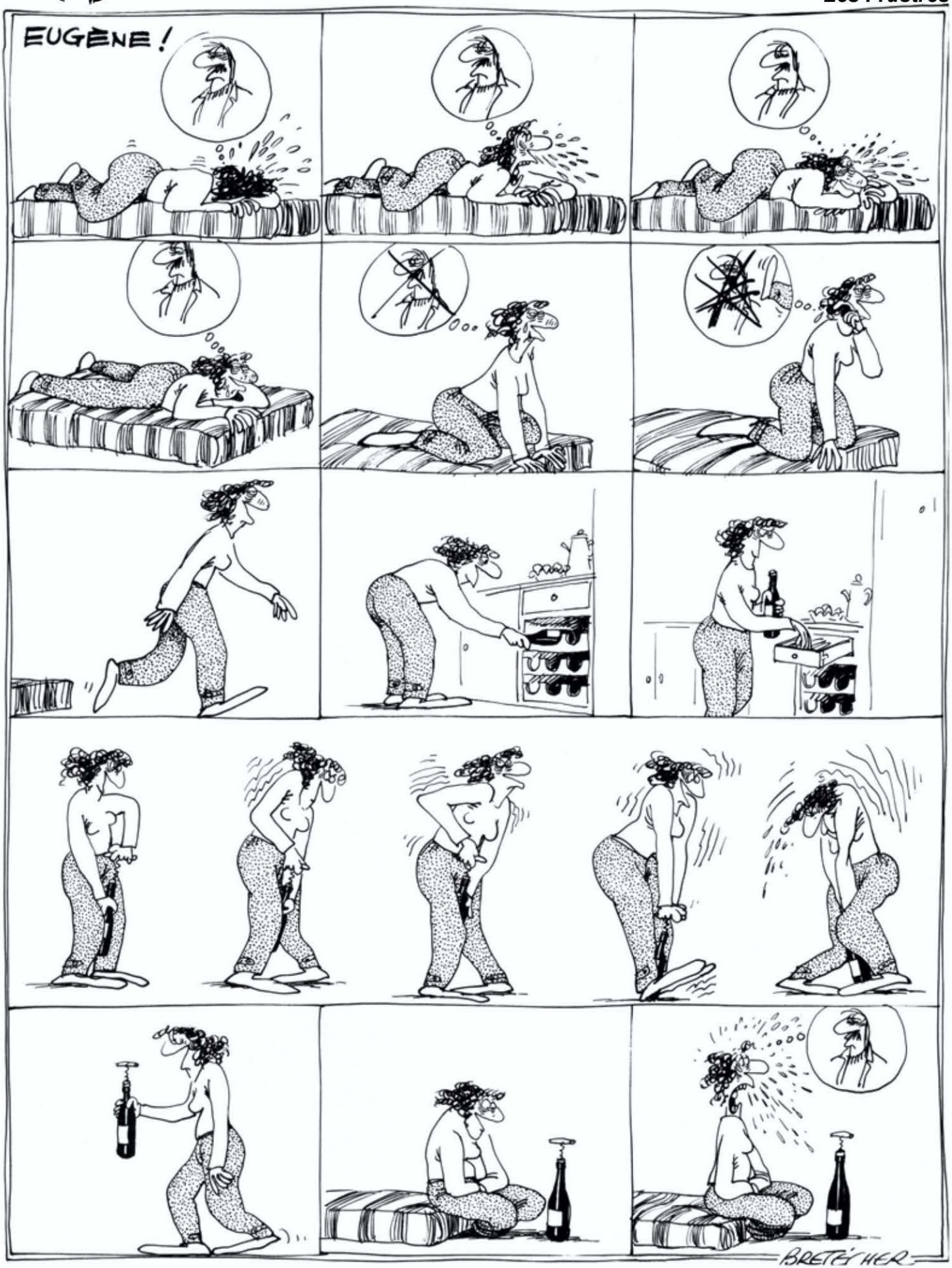
EUGÈNE !
BRETÉCHER

BRETECHER
BEVIN
çeviri: STOKTAN
$dQ(D)=d\Phi(\Sigma_D)+\iiint_D \varphi(P,t)\,dVp.dt$
$\Phi(\Sigma,F)=\iint_\Sigma (F(P).n(P))\,d\sigma p$
$d\Phi(\Sigma_0,F)=\iint_{\Sigma_D}(F(P,t).n(P))\,d\sigma p\,dt$... Bu gerçekten kartezyen mi?
$\iint_{\Sigma_D}(F(P).n(P))\,d\sigma p=?$
$=\iiint_0 \operatorname{div} F(P)\,dVp!$
$\operatorname{div}F=\frac{\partial F_x}{\partial x}+\frac{\partial F_y}{\partial y}+\frac{\partial F_z}{\partial z}$
$d\Phi(\Sigma,F)=\iiint_D \operatorname{div}F(P,t)\,dV$
$\iiint_D\left[c_P(P,t)\frac{\partial T}{\partial t}-\operatorname{div}F(P,t)\right]dVp.dt=$
=0 si!
çünkü $c_P(P,t)\frac{\partial T}{\partial t}-\operatorname{div}F(P,t)-\varphi(P,t)=0$
Ama $\oint c_P(P,t)\frac{\partial T}{\partial t}-\operatorname{div}(\vec{k}(P,t,T(P,t))\frac{\partial T}{\partial t}\operatorname{grad}T)-\varphi(P,t)=0$

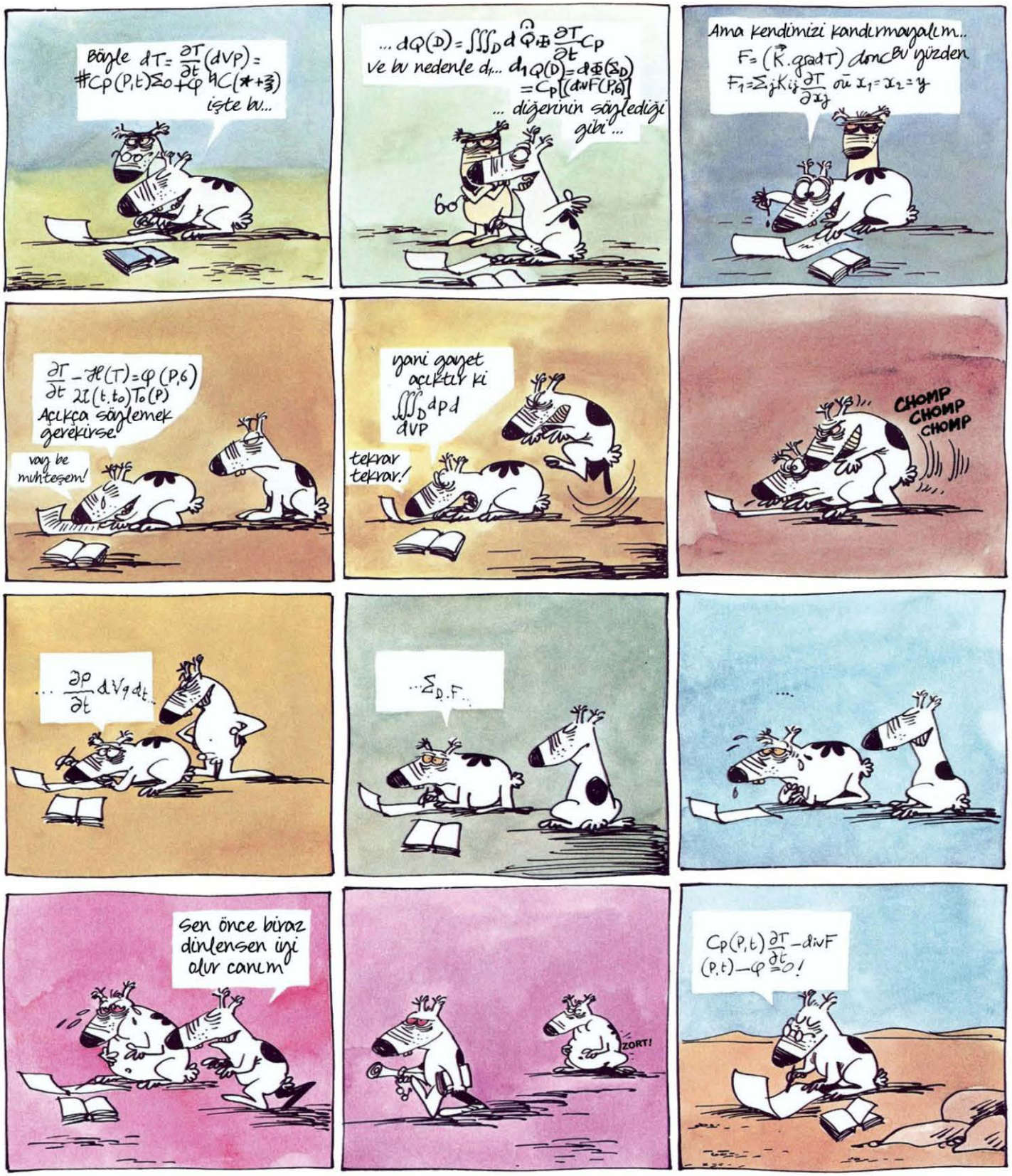

Pilote *#631, Lucky Luke 25. Doğum yıldönümü,*
"Lucky Lite" */ 1971, ****Son panel****.*

Bünyamin TAN

İllüstrasyonlar- Mehmet Kaan Sevinç

Milli Cinayetler Koleksiyonu, 1920'li yıllarda polisiye sever Türk okuyucusunun beğenisine sunulmuş önemli bir koleksiyondur. Bir seri şeklinde yayımlanmış olan bu dizinin yazarı Mustafa Remzi olup kendisi hakkında bir bilgiye ulaşamadık. Kendisinin müstehcen içerikli kadın temalı eserleri de bulunmakta olup hayatıyla ilgili bir anekdota ulaşmak mümkün olmadı.

Milli Cinayetler Koleksiyonu'ndan:

KAĞITHANE CİNAYETİ

Milli Cinayetler Koleksiyonu, 1920'li yıllarda polisiye sever Türk okuyucusunun beğenisine sunulmuş önemli bir koleksiyondur. Bir seri şeklinde yayımlanmış olan bu dizinin yazarı Mustafa Remzi olup kendisi hakkında bir bilgiye ulaşamadık. Kendisinin müstehcen içerikli kadın temalı eserleri de bulunmakta olup hayatıyla ilgili bir anekdota ulaşmak mümkün olmadı. Makalede konu edinilen eseri 1341 / 1925 yılında İstanbul'da Matbaa-i Ahmed Kamil'de basılmış olup toplamda 19 sayfadan oluşmaktadır. Eserde Tatar bir Kırım beyi olan Oğuz Hurşit'in, okuması için İstanbul üzerinden İsviçre'ye yolladığı oğlu Şerafettin'in İstanbul'da başına gelenleri konu edinen bir polisiye hikâyedir. Eserin giriş bölümünde matbaa sahibinin ve

yayıncının “Karilerimize Birkaç Söz” başlığıyla bir ön sözü de bulunmaktadır. Bu ön sözde bu koleksiyonda yer alan olayların gerçek olduğu ve bir polisin hatıralarından alındığının altı çizilmektedir:

“Milli Cinayetler

Koleksiyonu, namıyla neşrine başladığımız kitapların karilerce (okuyucular) her halde mazhar-ı rağbet (ilgi görmeye layık) olacağına ümitvarım. Çünkü intişar edecek (yayımlanacak) kitaplar hakikaten memleketimizde ika edilen (meydana getirilen) müteaddit (sayısız) cinayat ve sirkat (hırsızlık) ahvalini ihtiva edecektir. Şimdiye kadar birçok mecmualarda neşrolunan cinayet ve sirkat vakalarının - katiyetle söylemeliyim ki – hemen yüzde doksanı uydurmadır. Halbuki karilerin bizim koleksiyonumuzda bulacakları vakalar, üç sene evvel şehit edilen sahib-i hiss ü zekâ (zekâ ve his sahibi) ve mesleğinde serapa (baştan ayağa) mütehassıs (uzman) bir Türk polis hafiyesi tarafından yazarak bir arkadaşına terk etmiş olduğu hatıratıdır. İşte şu birkaç sözü söyledikten sonra yine ilave edelim ki okunacak bu gibi cinayet ve sirkatler zabıta hadisatının en büyükleri ve en meraklılarıdır. Karilerimize vaat ettiğimiz şu ve emsali dehşetengiz (dehşet verici) vakalar hurafattan (hurafe şeyler) olmayıp aynen bir hakikat olduğu kitapların git gire taaddütü (çoğalması) suretiyle anlaşılacaktır.”

Kâğıthane Cinayeti
Birinci Kısım

Tatar Beyinin Oğlu

Meşrutiyeti müteakip Tatar beylerinden “Oğuz Hurşit” namında bir adam ve bu adamın da on dokuz yaşında “Şerafettin” isminde bir çocuğu vardı. Baba oğul Kırım’daki malikânelerinde pek yüksek bir hayat sürüyorlar ve her dertten azade yaşıyor, yalnız Oğuz Hurşit’in akrabasından bazı okumuşlar, Şerafettin’in de tahsiline dikkat etmesini babasına ihtar ediyorlardı. Oğuz da hakikaten bu ciheti daima düşündüğünden ilk fırsatta oğlunu İsviçre’ye tahsile göndermeğe karar verdi.

Bir sabah güneş doğarken Oğuz oturduğu sedirde ellerini çarptı. O zaman kapıdan uzun boylu bir hizmetçi girerek beyin emrini sordu, Oğuz da emretti:

- Baş kâhyayı çağır!

Hizmetçi dışarı çıktı. Biraz sonra yine geldi:

(4) - Efendim, baş kâhya çarşıya çıkmış. Birazdan gelecekmiş!

Oğuz:

- Peki! Dedi; gelir gelmez doğru beni görsün!

- Baş üstüne efendim!

Oğuz Hurşit odasında gezinmeğe başladı. Düşünüyordu. Oğlunu İsviçre'ye nasıl ve hangi yoldan gönderecekti. Zihninde bir program tespit etti. Şerafettin'i vapura bindirip İstanbul'a gönderecek, İstanbul'dan da trenle İsviçre'ye gidilecekti.

Odanın ortasında dolaşıp dururken kapı açıldı ve baş kâhya içeri girdi. Oğuz sordu:

- Neredeydin?

- Çarşıda efendimiz.

- Şöyle geç otur bakalım!

Baş kâhya, efendisinin gösterdiği yere oturdu.

Oğuz da kendi sedirine bağdaş kurdu ve söze başladı:

- Bana bak! Şerafettin'i okutmak için İsviçre'ye gönderiyorum.

- Pek münasip!

- Zannedersem yarın İstanbul'a vapur var. Hemen o vapura bindirip yola çıkarmalıyız!

- Nasıl arzu ederseniz.

- İşte öyle… Yarınki vapura her halde bindirilecektir. Şimdi git de bana Şerafettin'i gönder. Baş kâhya odadan (5) çıktı. Biraz sonra Şerafettin babasının yanına girdi.

Oğuz Hurşit, oğlunu yanına oturtarak dedi ki:

- Oğlum! Seni İsviçre'ye tahsile gönderiyorum. Orada güzel güzel okur, ilim, fen öğrenirsin. İstanbul yoluyla gideceğin için icap ederse bir iki gün de İstanbul'da kalır, sonra yoluna devam edersin.

Şerafettin kendi kendine bir düşündü. Hem tahsilini ilerletecek, hem de o güzel İstanbul'u görecekti. Hatta birkaç gün de eğlenecekti bile.

Onun için babasının bu teklifine derhal muvafakat etti. Hem etmese bile babası dediğini yapan adamlardandı.

- Peki babacığım! Dedi. Nasıl emredersiniz.

Babası, oğlunun bu muvafakatına sevindi. Sonra ilave etti:

- Hemen yarın yola çıkmalısın!

- Peki.

Oğuz, oğlu odadan çıktıktan sonra baş kâhyasını çağırttı. Kâhya içeri girdiği zaman kapının yanındaki minderlerden birine oturdu ve sonra efendisi emretti:

- Şerafettin için beş bin liralık mücevherat ve on bin lira para verip yarın erkenden yola koyasınız!

- Baş üstüne efendim!

Sonra kâhya çıktı, gitti.

(6) Ertesi gün güneş bütün parlaklığıyla doğarken Oğuz Hurşit'in evinde hummalı hazırlığı vardı. Artık Şerafettin İsviçre'ye tahsile gidiyordu.

Biraz sonra dört atlı, bir binek arabası Şerafettin'i Sivastopol'a götürüyordu. Bütün malikâne halkı, teşyie gelenler arasında idi. Sahile geldikleri zaman Şerafettin, babası ve anası arabalarından inerek kenarda bekleyen uzun bir kayığa binerek denize açıldılar ve epeyce ilerledikten sonra demirli duran vapurun denize sarkmış merdivenine yanaştılar ve üç kişi vapura bindi. Oğuz Hurşit, oğluna mükemmel bir kamara tuttu ve onu yerleştirdikten sonra yanaklarından öperek ayrıldılar. Tekrar kayığa binerek geri döndüler.

Artık Şerafettin vapurda yalnız başına kalmıştı. Baş tarafta kampana çaldığı zaman gözleri hafif hafif yaşardı. İhtimal ağlayacaktı. Fakat iki şey avutuyordu.

İstanbul ve İsviçre.
İşte bu iki şehir onu

ağlatmıyor, hatta memnuniyetini bile mucip oluyordu. Nihayet bir, iki ve üçüncü düdüklerden sonra vapur kalktı. Ta İstanbul'a gelinceye kadar Şerafettin'in zihnini İstanbul ve İsviçre kurcaladı. İsviçre'yi hiç bilmiyordu ve orası bir ecnebi memleketi idi. Fakat İstanbul: onun şöhreti dillere destan idi. Orası zevk, sefahat, eğlence ve güzeller, güzellikler diyarı idi. Orada birkaç gün geçirmek her halde çok güzel, çok şık, çok eğlenceli, velhasıl çok zevkli bir şey olacaktı. İşte (7) bunları düşündükçe ta Kırım'da bıraktığı anasını, babasını fazla düşünmeyi manalı bulmuyordu.

Nihayet bir sabah erkenden boğaz gözüktü. Anadolu ve Rumeli sırtları içeriye doğru uzanıyordu.

Vapur, yarım saat sonra Galata rıhtımına yanaşmıştı. Şerafettin vapurun garsonlarından biriyle

bavullarını rıhtıma çıkardı. Oradan da bir hamalın sırtına verdi. Köprü gişelerinin bulunduğu yerde duran otomobillerden biriyle Cadde-i Kebir'de bir otele kadar pazarlık etti. Uyuştular.

Şerafettin bavullarıyla beraber otomobile atladı ve doğru hareket eyledi. Şişhane yokuşundan, Tepebaşı'ndan geçerek Cadde-i Kebir'i buldular. Biraz sonra otomobil bir otelin önünde durdu. Otel garsonları Şerafettin'in bavulunu alarak içeri götürdüler. Şerafettin de otomobilcinin parasını vererek otele girdi ve en lüks odalardan birini tuttu. Odaya yerleşir yerleşmez Şerafettin'in ilk işi bir kere paralarını saymak oldu. Onları sayarken otel hizmetçilerinden bir tanesi gördü ve onun çok zengin olduğunu anladı ve hatta zihninden fena fikir bile geçirmeğe başladı.

Şerafettin o akşam Beyoğlu'nun eğlenti yerlerini gezmeğe başlayınca İstanbul'un ne kadar güzel bir zevk yeri olduğunu tamamıyla his ve buranın güzelliğini takdir etti. O gece birçok birahane dolaştıktan sonra Şişli'de Saadet Hanım'ın evine misafir oldu. İyi bir gece geçirdi. Ertesi gün tekrar oteline geldi. O geceyi (8) bir randevu evinde geçirdi. Bu suretle Şerafettin atık Beyoğlu'nun pek derin girdab-ı fuhşuna gömülüp gidiyordu.

İkinci Kısım
Üç Haydudun Yaptıkları

Diğer taraftan yine Kırım'dan gelen üç haydut Tatar bir gün randevu evlerinden birinde Şerafettin'e rast geldiler ve onu görür görmez tanıdılar ve bir takrip Şerafettin ile dost oldular ve kendisini tanıdıklarını, filan beyin oğlu olduğunu bildiklerini anlattılar. O zaman Şerafettin memnun oldu. Yanında, yalnız olduğu bu şehirde bir iki hemşehrisini görmek onun için bir zevkti.

Fakat bu üç haydut hemşehri, Şerafettin hakkında fena şeyler düşünüyordular. Onun paralı olduğunu ve tahsil için Avrupa'ya gideceğini öğrenmiştiler.

Bu üç haydut bir gün kahvehanede her şeyden bihaber Şerafettin'i tuzağa sokmak için bazı şeyler konuşarak bir karar verdiler. Bu kararları her halde tatbik edilecek, Tatar gencinin parası ve malı elde edilecekti. Kahvehanede aralarında şu muhavereler geçmişti.

- Her halde paraları ve mücevherleri almalıyız!

(9) - Muhakkak… Fakat nasıl alacağız?

- Bayağı…

- Hadi kafese sokup bir yere düşürdük ve parasını, mücevherini alarak salıverdik. Fakat yakalanmak ihtimaline karşı ne yapacağız?

- Yok! Onu ele geçirdikten sonra artık sağ bırakmayız.

- Bu doğru bir hareket olur mu?

- Bizim hayatımızın kurtulması onun yok edilmesine vabestedir. Eğer böyle yapmazsak yandığımız gündür.

- Demek öldürmeğe karar veriyoruz.

- Evet!

- Evet!

İşte bu üç haydut artık Şerafettin'in ortadan tamamıyla kaldırılması için bir plan düşündüler ve onu da buldular.

***

O üç adam, bir gün gencin bulunduğu otele geldiler. Bir müddet hep beraber oturdular, sohbet ettiler. Bir aralık içlerinden biri, bu karı düşkünü gence bir teklifte bulundu:

- Şerafettin! Biz dört kişiyiz. İstanbul tarafından tanıdığımız dört kız var. Biz bunları kandırdık. Bu Salı akşamı geç vakit Kâğıthane'ye gelecekler. Orada güzel güzel zevk eder, eğleniriz olmaz mı?

(10) Zavallı, saf delikanlı kadın lafını duyunca hemen razı oldu.

- Hay hay! Arzu ederseniz!

Teklifi yapan adam tekrar bir söz daha söyledi:

- Hem gör bak ne kızlar! Ağzının suyu akacak! Yalnız bir şey var. O kızların daima bizimle münasebette bulunmalarını istersek kendimizi zengin ve kibar göstermeliyiz!

Şerafettin saflığını bir kere daha gösterdi:

- Canım paralarım ne güne duruyor? Onları, mücevherlerin bir kısmını yanıma alırım! Onlara gösteririz. Bu suretle istediğimiz zaman onları yine elde ederiz.

Haydutların istedikleri kendiliğinden oluyordu. Nihayet Salı günü bir kahvede buluşup

hep beraber Kâğıthane'ye, kızların geleceği yere gitmeğe karar verdiler ve ayrıldılar.

***

Salı günü olduğu zaman söz verilen kahvede toplandılar. Haydutların içinden biri dedi ki:

- Yalnız dört kişi bir arada gitmek doğru değil! Herkes ayrı ayrı gitsin ve Kâğıthane köprüsünün öbür tarafında buluşalım!

Şerafettin bu teklifi de muvafık buldu:

- Peki! Dedi. Öbür haydutlar da resmen:

- Peki! Dediler.

(11) ve her biri ayrılarak yalnız başlarına Kâğıthane'nin bir köşesinde yerleştiler.

Akşam olmuş, güneş gurup etmişti. Eyüp'ün üstünden batan güneşin kızıllıkları ufku kuşatmış, her tarafı pembe bir renk içinde bırakmıştı. İhtimal gökteki bu kan rengi biraz sonra vuku bulacak feci şeyleri hatırlatıyordu.

Bir saat kadar bir ağaç dibinde oturarak kızları beklediler, tabii anlıyorsunuz ki kızların filan geleceği yoktu. Bütün mesele Şerafettin'i bu ıssız yere düşürmekti. İşte nihayet düşmüştü. Bir aralık Şerafettin sordu:

- Ya hu! Daha kızlar gelmedi mi?

O zaman haydutlardan biri söze atıldı:

- Şu ilerideki taş kulübenin orada bekleyeceklerdi. Belki içeride saklanıyorlar. İsterseniz bir kere bakalım!

Öbür haydutlar buna cevap verdiler:

- Hakikat, bir kere bakmalıyız!

Şerafettin de:

- Haydi bir kere bakalım! Dedi, hep birden kalktılar. Taş yığınının oraya geldiler. Şerafettin oraya yaklaşır yaklaşmaz heriflerden biri atıldı. Ağzını tıkadı. Diğerleri hücum ettiler, kalbinden vurdular, öldürdüler ve sonra her tarafını bıçakla delik deşik ettiler. Artık Şerafettin'in hayatından bir nişane kalmamıştı. Vücudunun her tarafından sızıp akan kan yolları gecenin karanlığı arasında (12) kopkoyu gözüküyordu. O zaman haydutlar maktulün üzerindeki beş bin lira kıymetindeki mücevherle, beş bin lira parayı aldılar ve parayı hemen oracıkta taksim ederek mücevherleri içlerinden birine verdiler. Cinayetin bıçaklarını denize attılar ve ayrı ayrı ayrılarak Beyoğlu'nda bir kahvede birleştiler.

Mücevherleri bir hırsız yatağına üç bin liraya sattılar. Onu da her biri bin lira almak suretiyle taksim ettiler. Artık bunlar zevk ve sefasına düşmüşlerdi. Tokatlıyan'ın Pera Palas'ın onlar için mahalle kahvesinden farkı kalmadı.

***

Cinayet ika edildiği gecenin sabahı, güneş yine mutat doğup her tarafı aydınlatırken Kâğıthane'de mahall-i cinayetten geçen bir sütçü taş yığınının önünde kan lekeleri taşıyan parlak tüylü bir kalpağın bulunduğunu gördü ve eğilerek onu aldı. Bu kuzu derisi bir kalpaktı. Onu alacaktı. Fakat kan lekeleri ürkütüyordu. Bu mutlak bir cinayetin izi idi. Merak saikasıyla taş yığınının olduğu yere gitti. O zaman feci bir manzara karşısında kaldı. Karşısında birçok yerinden hunharane bıçaklanmış bir genç adam gördü. Fazla bakamadı. Kalpağa da ilişmedi ve oradan süratle uzaklaştı. Fakat bunu zabıtaya ihbar etmedi. Yalnız ahbaplarından birisine meseleyi hikâye etti. O da zabıtayı haberdar etti. Zabıta derhal işe (13) parmağını soktu. Cesedin hemen fotoğrafı alındı ve morgda feth-i meyyit-i ilmiyesi (otopsi) yaptıktan sonra defnedilmezden evvel teşhir edildi. Çünkü maktulün kim olduğu polisçe anlaşılamamıştı. Bu esnada Arnavut Süleyman ismindeki bir şahsın oğlu Fevzi asker firarisi olup ortadan kaybolmuştu. Süleyman teşhir edilen cesede baktı ve:

- Bu, benim kaybolan oğlum Fevzi'dir, dedi.

Bunun üzerine zabıta, maktulün Süleyman'a teslimine karar verdi. Süleyman tam ölünün cenaze merasimini yapmağa hazırlanırken Kırım'da oğlundan elan bir haber alamayan Oğuz Hurşit de İstanbul'a geldi ve bir müddet oğlunu aradı. Fakat bir türlü bulamadı. Zabıtaya müracaat etti. Bunun üzerine zabıta, Süleyman'a verilen cesedin bir kere de Oğuz Hurşit'e gösterilmesine karar verdi ve derhal Süleyman nezdindeki ceset Oğuz'a gösterildi. Oğuz Hurşit, oğlu Şerafettin'i tamamıyla tanımıştı. Derhal gözleri yaşardı ve hüngür hüngür ağlayarak:

- Bu benim oğlumdur efendiler! Dedi.

O zaman taharri memuru isticvaba başladı:

- Oğlunuzun başında ne vardı?

- Kuzu derisi kalpak… Sol kolu üzerinde büyücek bir et beni vardı.

Memur yalnız bu cevabı kâfi buldu ve cesedi Süleyman'dan alarak Oğuz Hurşit'e verdiler.

Oğuz, oğluna mükemmel bir cenaze alayı tertip ile defnettirdi. (14) Onun mezarının kabarmış topraklarını gözyaşlarıyla ıslattıktan sonra polis dairesine gelerek tafsilat-ı lazıme verdi:

- Oğlum, memleketten çıkalı bir ayı geçmektedir. Kendisine 5000 liralık mücevher ve 10000 lira nakit para verdimdi. Katillerin bulunacağı ve oğlumun intikamı alınacağını kuvvetli zabıtamızdan beklemekteyim.

Polis dairesinden bu zavallı babaya çocuğunun katillerinin evelallah bulunacağına dair vaatler verilerek temin edildi.

Oğlunun katliyle kalbi kan ağlayan dertli peder otellerden birine misafir olarak günlerini geçirmeğe ve zabıtanın bir netice elde etmesini beklemeğe başladı.

***

Diğer taraftan Şerafettin'in oturduğu otelin sahibi, müşterisinin birkaç gündür kaybolduğunu görünce zabıtaya ihbar-ı keyfiyet etmişti. Bunun üzerine zabıta otelde de tahkikat icrasına başladı ve Şerafettin'in odasının hizmetine bakan garsonu taht-ı isticvaba aldı:

- Sen maktulü tanırsın değil mi?

- Evet, tanırım.

- Kaç gündür ortadan kayboldu?

- Bir hafta kadar oluyor.

- Çok parası var mıydı?

(15)- Evet vardı. Hatta ara sıra odaya girdiğim zaman paralarını saymakla meşgul olurdu.

- Peki. Maktule gelen giden olur muydu?

- Evet. Yalnız üç kişi birkaç defa geldiler. Başka hiç kimse gelmemişti. Hatta bu gelenlerin kendi hemşehrisi olduğunu söylemişti.

- Eşkâlini tarif edebilir misin?

- Pek edemem amma… Görürsem muhakkak tanırım.

- Pekala…

Muktedir hafiye, kâfi malumat edinmiş ve o üç kişinin eşkâlini hafif surette anlamıştı. Vakit kaybetmeden bu işin peşine düştü. Katilleri - paralı oldukları için - yüksek yerlerde aramağa başladı. Bir gün Karaköy'de o üç hayduttan bir tanesine rastladı. Yanında çok güzel bir kadın vardı ve bir otomobilin önünde duruyorlardı.

Erkekle otomobilin şoförü arasında şu muhavere cereyan ediyordu.

- Taksim'e kaça gideceksin?

- Üç lira.

- Peki.

Otomobile atlayarak hareket ettiler. Taharri memuru da başka bir otomobile atlayarak onu takip etti ve Tarlabaşı'nda kadınla beraber girdikleri evi tespit etti.

(16) Şimdi taharri memuru düşünüyordu. Karaköy'den Taksim'e en fazla bir otomobil bir liraya gider. Şoför üç lira istediği zaman derhal bu pahalı fiyata muvafakat eden adam her halde parayı namussuzca kazanmış biri olabilirdi. Binaenaleyh katillerden birinin o olduğu muhakkaktı. Diğer arkadaşının da taharrisine devam etti.

***

Hafiye (…) bir gün Şirket-i Hayriye'nin Boğaziçi iskelesi gişesinde tarif edilen adamlardan birisine benzeyen bir zat gördü. Onun da yanında çok lüks gitmiş güzel bir kadın vardı. Onları uzaktan tetkik etmeğe koyuldu.

Adam gişeye yanaşarak biletçiye bir beş liralık uzattı. Beş liranın uzatılmasından sonra biletçi ile o şahıs arasında şu muhavere geçti:

- Efendim, ufak paramız yoktur. Bozukluk lütfeder misiniz?

- Birinci mevki iki bilet kaç kuruş ediyor?

- Yirmi iki kuruş efendim.

- O kadar ufaklığım yoktur yavrum!

- Öyle ise affedersiniz. Bozdurunuz da öyle gelin. Bileti verelim efendim.

- Aman kardeşim. Şimdi onu kim bozduracak. Ziyanı yok. Üst tarafı kalsın.

(17)- Nasıl olur efendim?

- Canım! Siz iki bilet verin de alt tarafına karışmayın!

Bu muhavereden sonra biletçi iki bilet uzattı. O şahıs da biletleri

aldığı gibi kadınla beraber vapura bindi.

Taharri memuru iki bilete beş lira veren bu adamın haline şaşmıştı. Katillerden birinin de bu olduğuna tamamıyla kanaat getirmişti.

Biraz sonra o da vapura atladı ve o adamı ehemmiyetle takip etti. Birinci mevki salonda erkek bir tarafa oturmuş kadın da kadınlar tarafına geçmişti. Vapur Paşabahçe'ye geldiği zaman erkek ve kadın çıktılar. Taharri memuru da çıktı. Uzaktan takip etti ve orada girdikleri evi gördü.

Taharri memuru evi iyice tetkikten sonra etraftan tahkikat yaptı ve bir kahveden bu eve yeni bir damat geldiğini öğrendi. Artık hafiyenin kanaatleri büsbütün kuvvetlenmişti. Tekrar avdet etti ve netice-i takibatını raporla merciine bildirip tevkif emrini aldı.

Hafiye artık tevkif için taharriye başladı. Bir gün katillerden birini Paşabahçe'ye kadar takip eden memur, yine o adamı Tokatlıyan'da iki kişi ile beraber gördü ve derhal aklında bir şey canlandı:

- Katiller üç kişi idi,

Diye mırıldandı. Artık tevkif zamanı tamamıyla hulul etmişti. Hemen Beyoğlu merkezine koştu ve yanına iki polis alarak (18) Tokatlıyan'ın köşesinde beklemeğe başladılar. Bir aralık üç haydut kollarını sallaya sallaya Tokatlıyan'dan çıktılar. Tam bir otomobile atlayacakları zaman iki polis ve bir taharri memuru:

- Kanun namına tevkif ediliyorsunuz! Diyerek onları yakaladılar. Katiller ses bile çıkaramadılar ve doğru merkezin yolunu tuttular. Her birinin ayrı ayrı odalarda isticvapları yapıldı. Hepsi de vakayı tamamıyla inkâr ediyorlardı. Katillerin evvela üzerleri taharri edildi. Sonra evleri arandı. Birinde kan lekeleri bulunan bir gömlek bulundu. Kurumuş kan muayene edilerek insan kanı olduğu anlaşıldı. Diğer birinde de bir mektup bulundu. Bu mektubun tarihi cinayetten evveldi ve bir kadına hitaben yazılıyordu. Kısa bir şeydi.

Hafiye mektubu açıp okuduğu zaman şu satırları gördü:

"Muhterem sevgilim!

İzdivacımızın artık olmak üzere olduğunu tebşir için şu küçük mektubu yazıyorum, yakında memleketten birkaç bin lira gelmek üzeredir. Gelir gelmez her halde evleneceğiz cicim.

Perestişkarınız Mustafa"

Hafiye işi tamamıyla anlamıştı. Memleketten gelecek bu para maktulden gelecek para idi ve hakikaten de o adam cinayet gününden sonra evlenmişti.

Taharri memuru artık inkâr filan dinlemiyordu. Maznunları adam akıllı tazyik ettiği halde elan inkâr ediyorlardı. Nihayet bir (19) zabıta usulüne müracaata karar verdi.

Katillerden birine dedi ki:

- Bak! Arkadaşların cinayeti senin yaptığını söylüyorlar. Bunu kabul eder misin? Hem cinayeti kimin yaptığını söylersen mahkeme her halde seniz affedecektir.

Hafiyenin bu sözlerinden sonra, yaptıkları cinayetin hâlâ taht-ı tesirinde kalan o adam derhal dile geldi ve cinayeti bütün tafsilatıyla anlatarak asıl öldürenin diğer ikisi olduğunu ve kendisinin de onlara yardım ettiğini tamamıyla itiraf etti. O zaman hafiye diğer katillere de ayrı ayrı giderek arkadaşlarının itiraf-ı cürm ettiğini söyledi. Neticede öbürküler de çarnaçar ikrar ettiler. Bunun üzerine katiller tevkifhaneye sevk edildi ve birkaç gün sonra muhakemeleri icra olundu.

Katiller cürümlerini mahkemede de itiraf ettiler. Heyet-i hâkime yarım saat kadar bir müzakereden sonra kararını verdi. Katillerden ilk itiraf-ı cürm eden on beş seneye, diğer ikisi de idama mahkûm oldular. Kararı mahkeme-i temyiz de tasdik ettikten sonra idam mahkûmları bir sabah şafak atarken Sultanahmet Meydanı'nda beyaz gömlekleriyle asılıp diyar-ı ademe gönderildiler.

Son

GÖKTUĞ

GADDAR YÜREKLİ SAVAŞÇI

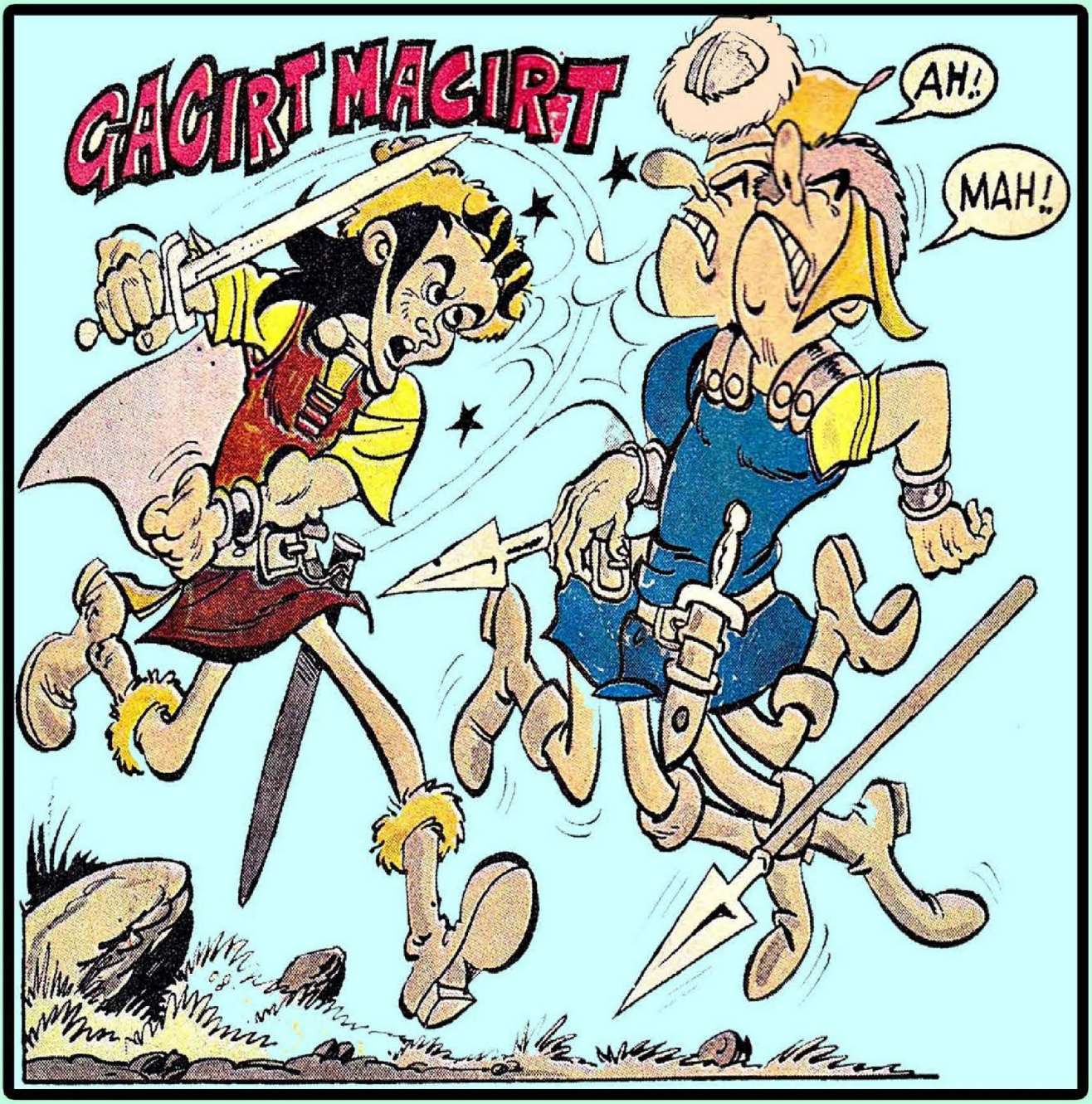

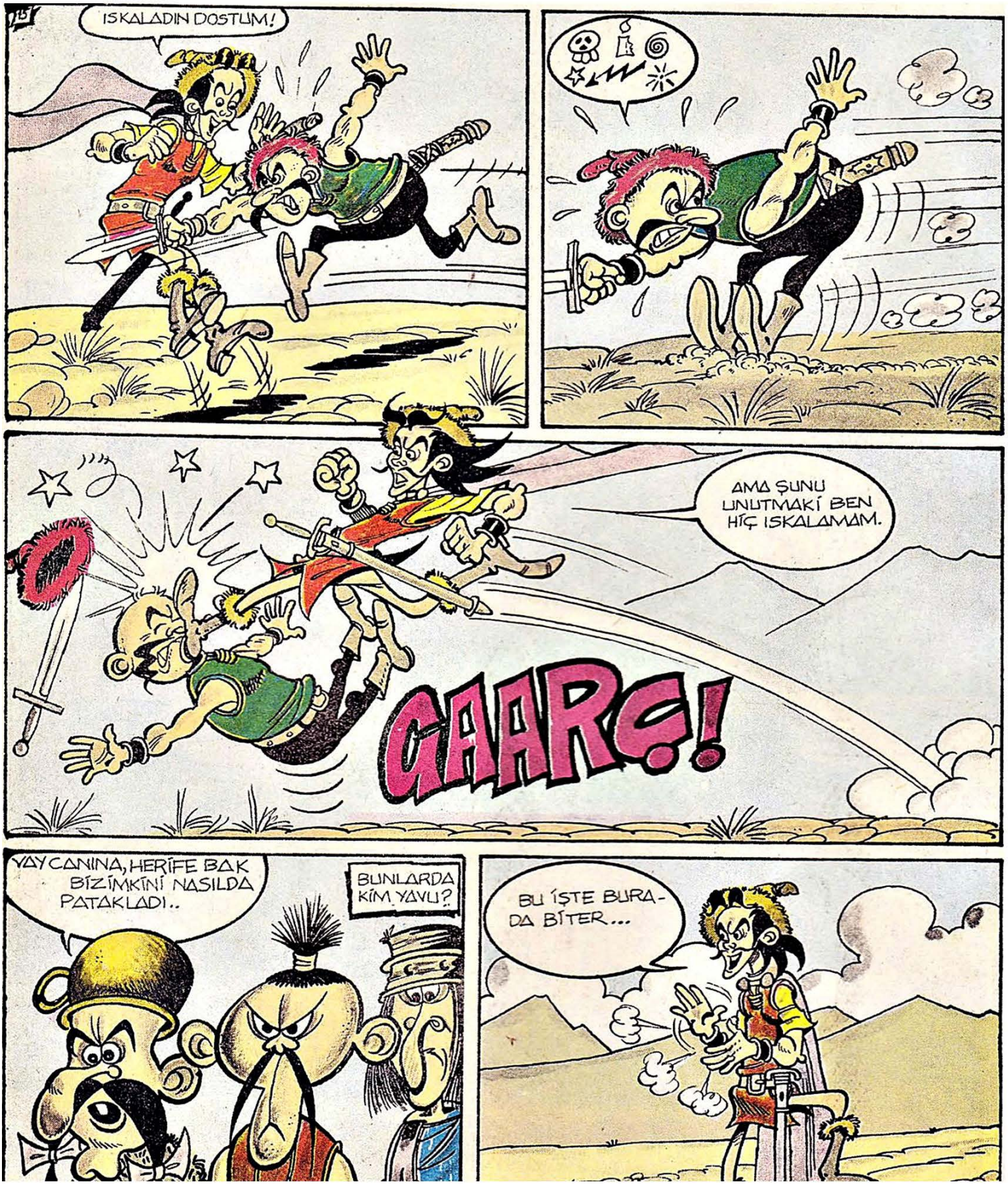
15
ISKALADIN DOSTUM!
AMA ŞUNU UNUTMAKI BEN HİÇ ISKALAMAM.
GAARÇ!
YAY CANINA, HERİFE BAK BİZİMKİNİ NASILDA PATAKLADI..
BUNLARDA KİM YAVU?
BU İŞTE BURADA BİTER...

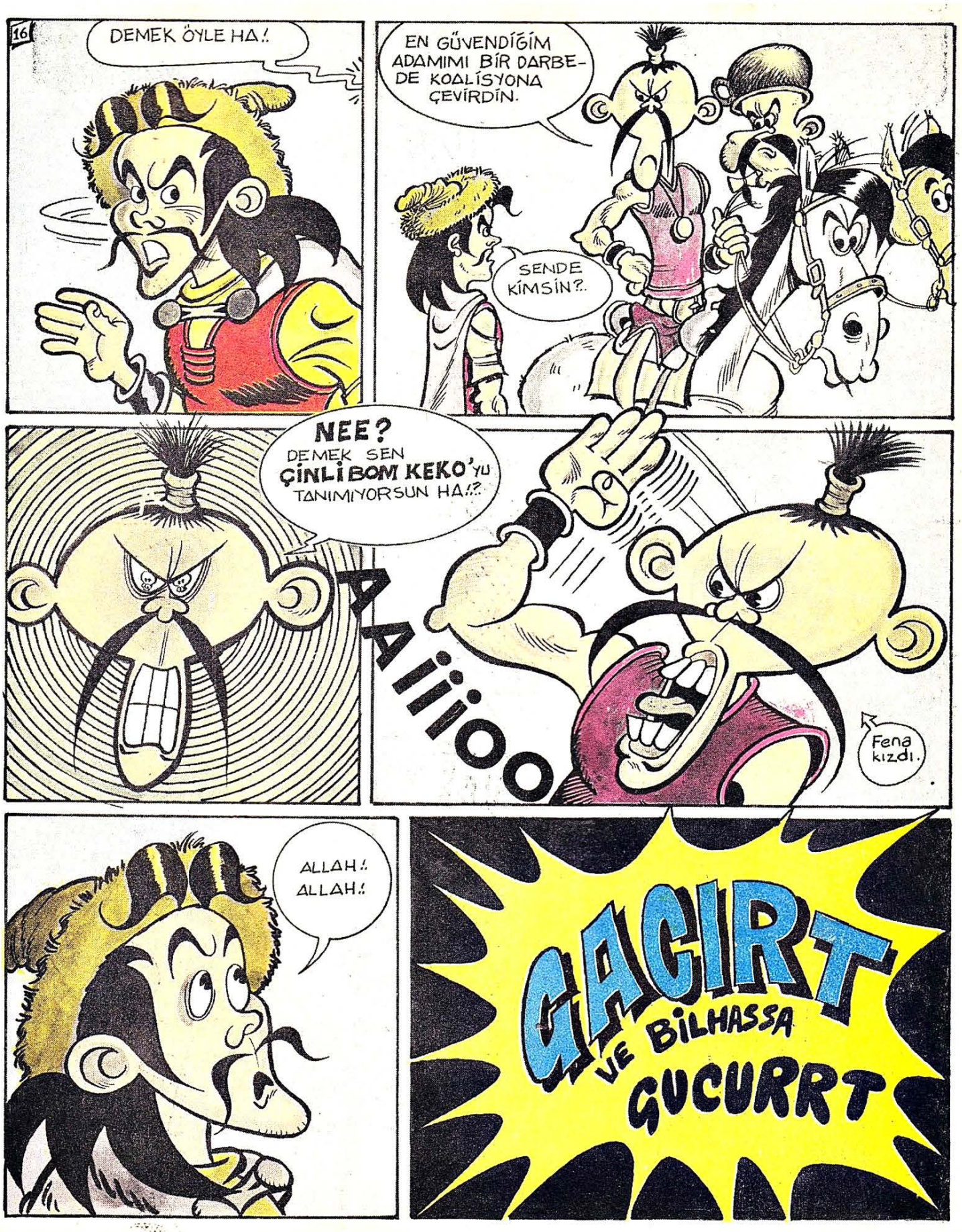
16
DEMEK ÖYLE HA!
EN GÜVENDİĞİM ADAMIMI BİR DARBE-DE KOALİSYONA ÇEVİRDİN.
SENDE KİMSİN?.
NEE? DEMEK SEN ÇİNLİBOM KEKO'YU TANIMIYORSUN HA!?
AAiioo
Fena kızdı.
ALLAH! ALLAH!
GAGIRT
VE BİLHASSA
GUGURRT

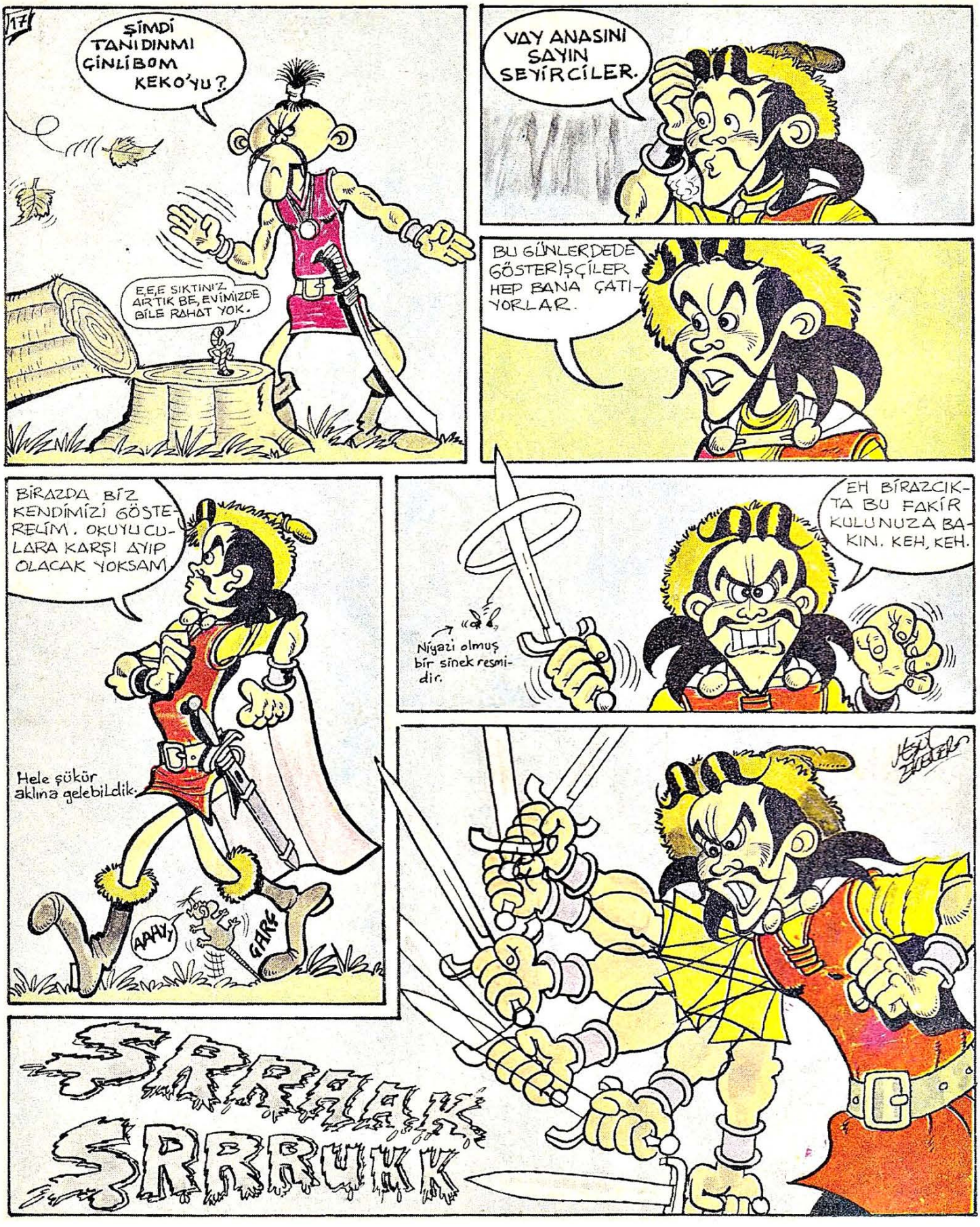
17
ŞİMDİ TANIDINMI ÇİNLİBOM KEKO'YU?
E,E,E SIKTINIZ. ARTIK BE, EVİMİZDE BİLE RAHAT YOK.
VAY ANASINİ SAYIN SEYİRCİLER.
BU GÜNLERDEDE GÖSTERİŞÇİLER HEP BANA ÇATIYORLAR.
BİRAZDA BİZ KENDİMİZİ GÖSTERELİM. OKUYUCULARA KARŞI AYIP OLACAK YOKSAM.
Hele şükür aklına gelebildik.
AHH!
GARŞ
EH BİRAZCIKTA BU FAKİR KULUNUZA BAKIN. KEH, KEH.
Niyazi olmuş bir sinek resmidir.
SERSEMLİK
SRRRUKK

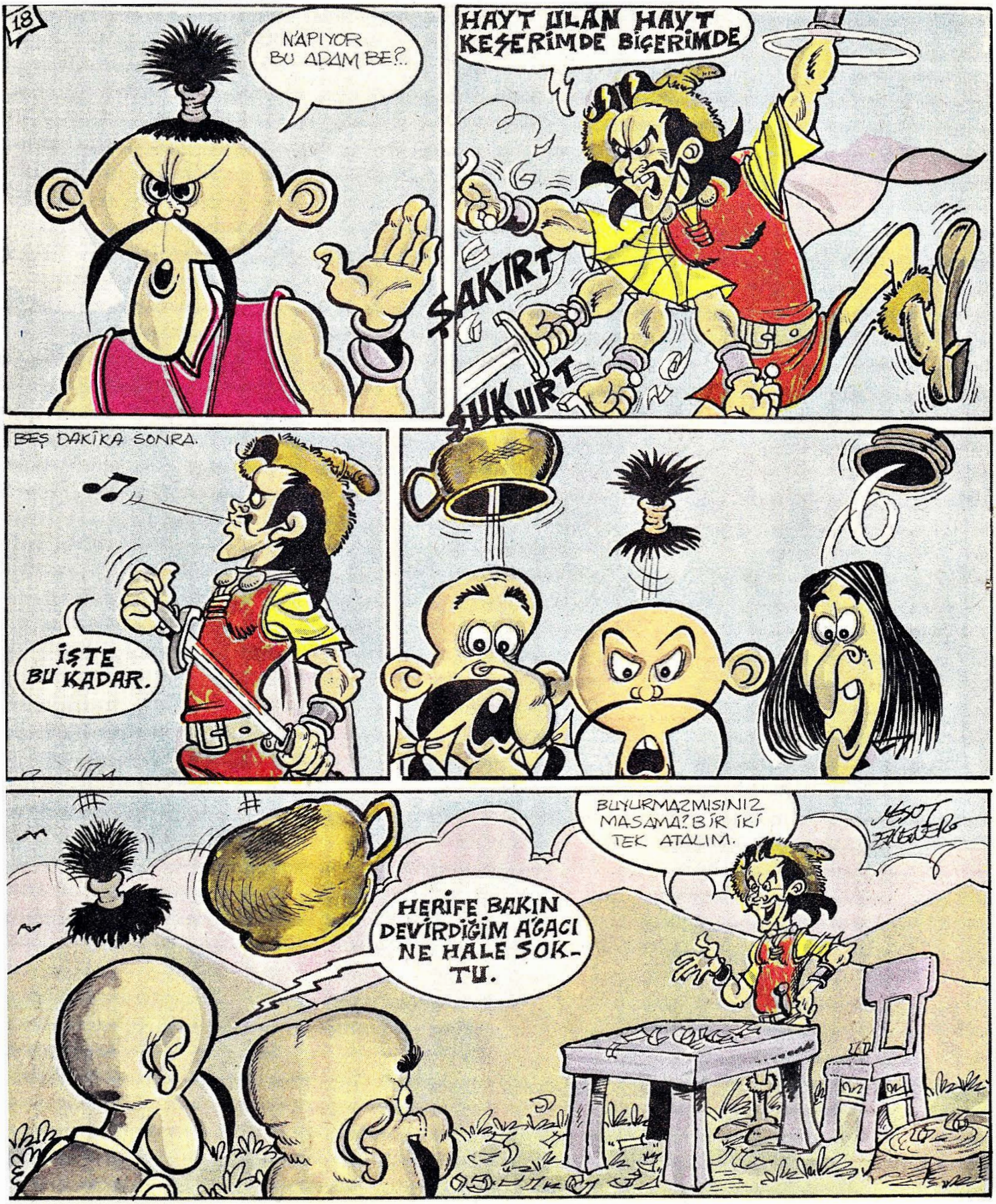
18
NAPIYOR BU ADAM BE?..
HAYT ULAN HAYT KEŞERİMDE BİÇERİMDE
ŞAKIRT
ŞUKURT
BEŞ DAKİKA SONRA.
İŞTE BU KADAR.
BUYURMAZMISINIZ MASAMA? BİR İKİ TEK ATALIM.
HERİFE BAKIN DEVİRDİĞİM AĞACI NE HALE SOKTU.

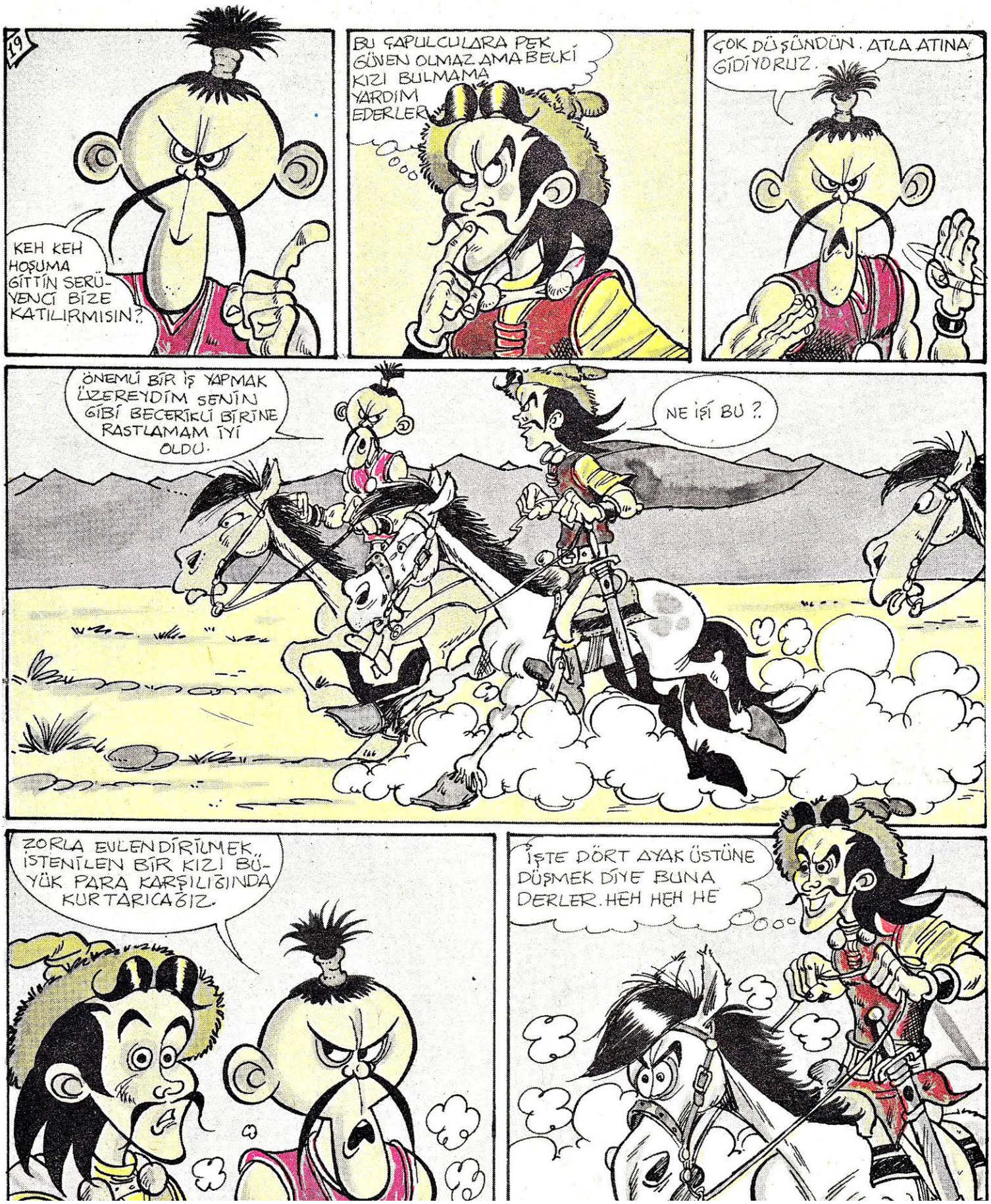
19
KEH KEH HOŞUMA GİTTİN SERÜVENCİ BİZE KATILIRMISIN?
BU ÇAPULCULARA PEK GÜVEN OLMAZ AMA BELKİ KIZI BULMAMA YARDIM EDERLER
ÇOK DÜŞÜNDÜN. ATLA ATINA GİDİYORUZ.
ÖNEMLİ BİR İŞ YAPMAK ÜZEREYDİM SENİN GİBİ BECERİKLİ BİRİNE RASTLAMAM İYİ OLDU.
NE İŞİ BU?
ZORLA EULENDİRİLMEK, İSTENİLEN BİR KIZI BÜYÜK PARA KARŞILIĞINDA KURTARICAĞIZ.
İŞTE DÖRT AYAK ÜSTÜNE DÜŞMEK DİYE BUNA DERLER. HEH HEH HE

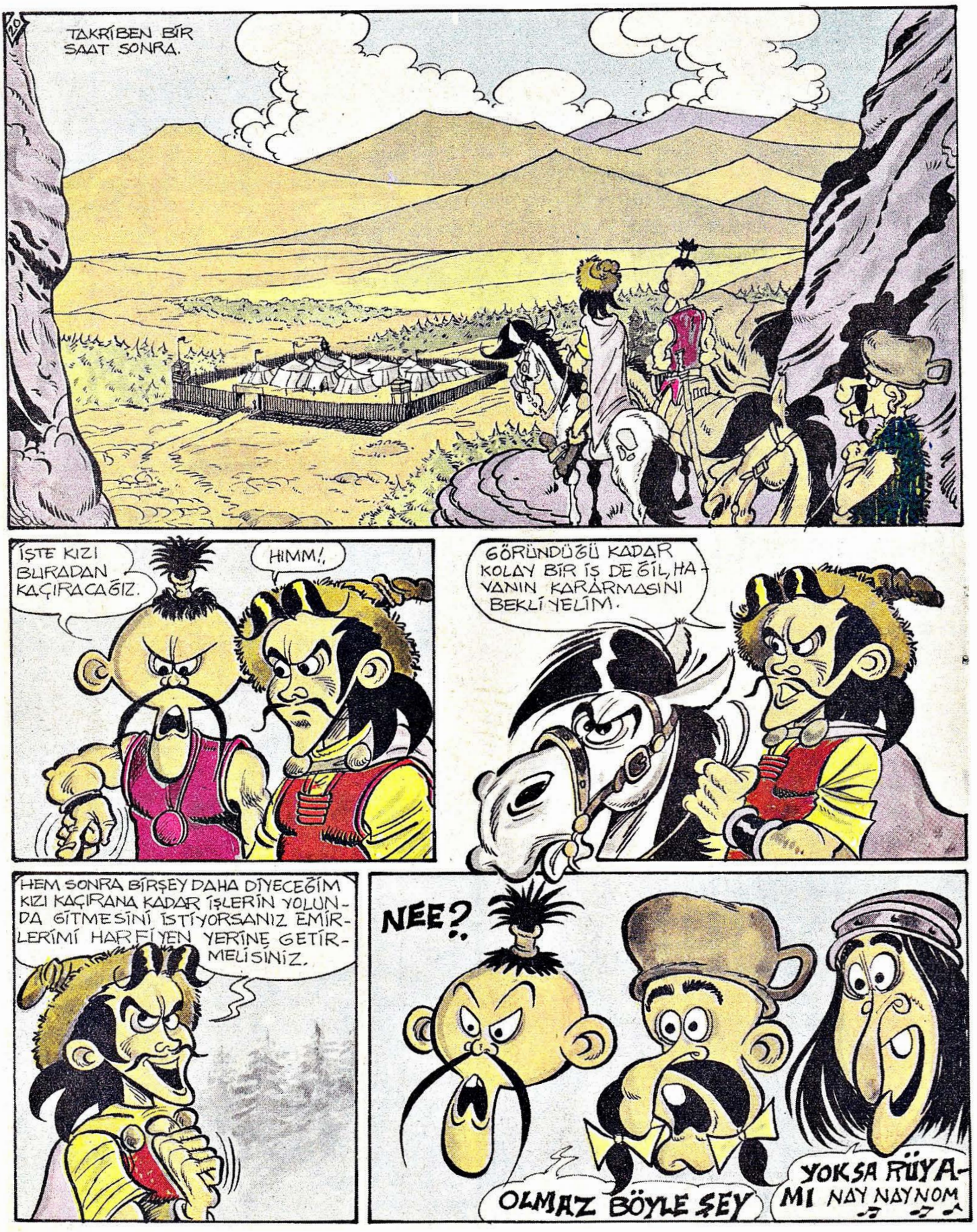

DEVAM EDECEK

Bedia Yılmaz

HAŞLANMIŞ YÜREK

Toplanın, size haşlanmış yüreğin tarifini vereceğim. Bu öyle bir yüreği yerinden söküp çıkartarak, kaynar sularda pişirerek olan bir şey değil. Bu baya bildiğiniz yenilmeyen ve üstelik yerli yerinde dururken kendi mekanında haşlanan, kendi yerinde pişen bir yürek.

Toplanın, size haşlanmış yüreğin tarifini vereceğim. Bu öyle bir yüreği yerinden söküp çıkartarak, kaynar sularda pişirerek olan bir şey değil. Bu baya bildiğiniz yenilmeyen ve üstelik yerli yerinde dururken kendi mekanında haşlanan, kendi yerinde pişen bir yürek.

İşinden tut aşına kadar, arkadaşından tut sevdiceğine kadar, ailen, akraban, dostun gibi her bir çeşit yerden ve insandan gelebilir bu alevler. Bazısına tahammül edilir, kredisi vardır. Bazısı kredisini tüketmiştir ama koparmadığımız bağlar sayesinde içeriden yemeye devam eder. Bazısının tek hakkı vardır, kimi ise şans eseri hak kazanmıştır.

Birileri güzel kullanır bu hakları, diğerleri zarardan öteye geçmez. Güzel kullanan insanların her bir adımına gül bahçesi ekeriz kalbimize. Kullanmasını bilmeyen ya da kötü kullanan her bir kimsenin her bir adımı için bir çukur kazarız yüreğimizde. Yüreğin altını, kenarını, köşesini güzelce oyarız. Bazen alev alev, bazense kor halde yanacak olan ateş için bir mekan hazırlarız. Nedense “burda bi dur. Olması gereken bu değil” demeyiz kendimize. Alev alev yanacak olan ateş için gereken tüm hazırlıkları yaparız.

Bu esnada kendisine tutunacak toprak arayan güllerimizi unuturuz.

Hayatımıza tatlı tatlı dokunan o güzel insanların hakkını da hatrını unuturuz. Yüreğimizin etrafını oymaya devam eder, gülleri yaşatmayız.

Her olay kendince baharat, kendince tat katar hayatımıza. Eser miktarda tuz ile yoğurulur yürek. Tuz eser miktardadır ama kimine çok gelir kimine az. Tuzun etkisi yüreğin yüceliğiyle bağlantılıdır. Sadece tuz mu? Güzelliklerin etkisi de yüreğin yüceliğiyle ilgilidir. Gel gör ki bazı yürekler kuş gibidir.

Öte yandan her yüceliğin de bir sınırı vardır. Bir yer gelir, kor alev bile bir yüreği kaynatmaya yeter. Dirayeti kırılan insan güçten düşer, kaynayan yürek pişer. Pişmek güzel bir kavram gibi geliyor değil mi? Konu mutfaksa güzel elbette, peki ya konu yürekse?

Yürek eser miktarda tuzun etkisiyle erir. Acıların geldiği yere, yüreğe olan yakınlık derecesine göre pişer. Ve ufak ufak ölüm başlar.

Bir gün, acıların çeşni halinde yüreğime düştüğü, kor ateşte fokurdadığı bir gün, öldüm ben. Hayatım kısa bir film şeridi halinde gözümün önünden geçmese inanmayacağım. Gördüm. 8 yaşında bakkala giderken ayağımın taşa takılarak düştüğüm anı gördüm. Dizimdeki yarayı sevdim. "keşke şu hayatta çektiğimiz tüm acılar böyle olsaydı. Yürek buna dayanırdı be" dedim. Gözleri yaşla dolu halim bana baktı. İçindeki acı öyle büyüktü ki, dediğimden utandım, ona hak verdim. 8 yaşımdaki halimin başını okşadım, gülümsedim.

Bu anı, o anı derken tüm hayatım gözümün önünden geçti. Sonra henüz yaşamadığım hayatım geldi önüme ya da ne bileyim gözümün önüne. 5 yaşında bir kız, 9 yaşında bir erkek, çocuklarım kapandı dizime. "gitme anne, sen gidersen biz ne yaparız" diye anlaştılar. Dizimdeki yara izi acıdı biraz. "öldüm ben ya. Bu ne acısı" dedim içimden. Sesli söyleseydim de olurdu, kimse fark etmezdi zaten.

O güzel gözlere ağlamak hiç yakışmıyordu. Henüz doğmayan çocuklarım için üzüldüm, içerlendim. Aynı zamanda tuhaf oldum, kabullenemedim. Ayağımı sallayarak çocukları uzaklaştırmak istedim. Yapamadım.

Ayağımı sallarken uyandım. Uzun bir rüyaya dalmışım. Başını tam hatırlayamadığım, sonunu anlayamadığım bir rüya. Etkisi hala üzerimde, hala capcanlı. Rüyayı koyacak yerim yok. Keşke bir rüya koruyucusu olsaydı da ona emanet etseydim. Biliyorum ki yaşadıklarımdan da, bu rüyadan da bir sürü ders çıkartacağım. Unuturum şimdi ben bunu. En iyisi kelimeler. En iyisi cümleler. En iyisi kalem, defter. Oraya saklamalı ki yeri geldiğinde derslerimi tazeleyeyim. Yürek bu sonuçta. Her seferinde yeniden ve yeniden pişmesine gerek yok. Bir pişimlik hayatımın tadı da tuzu da yerli yerinde olsun. Bu ders de burada son bulsun.

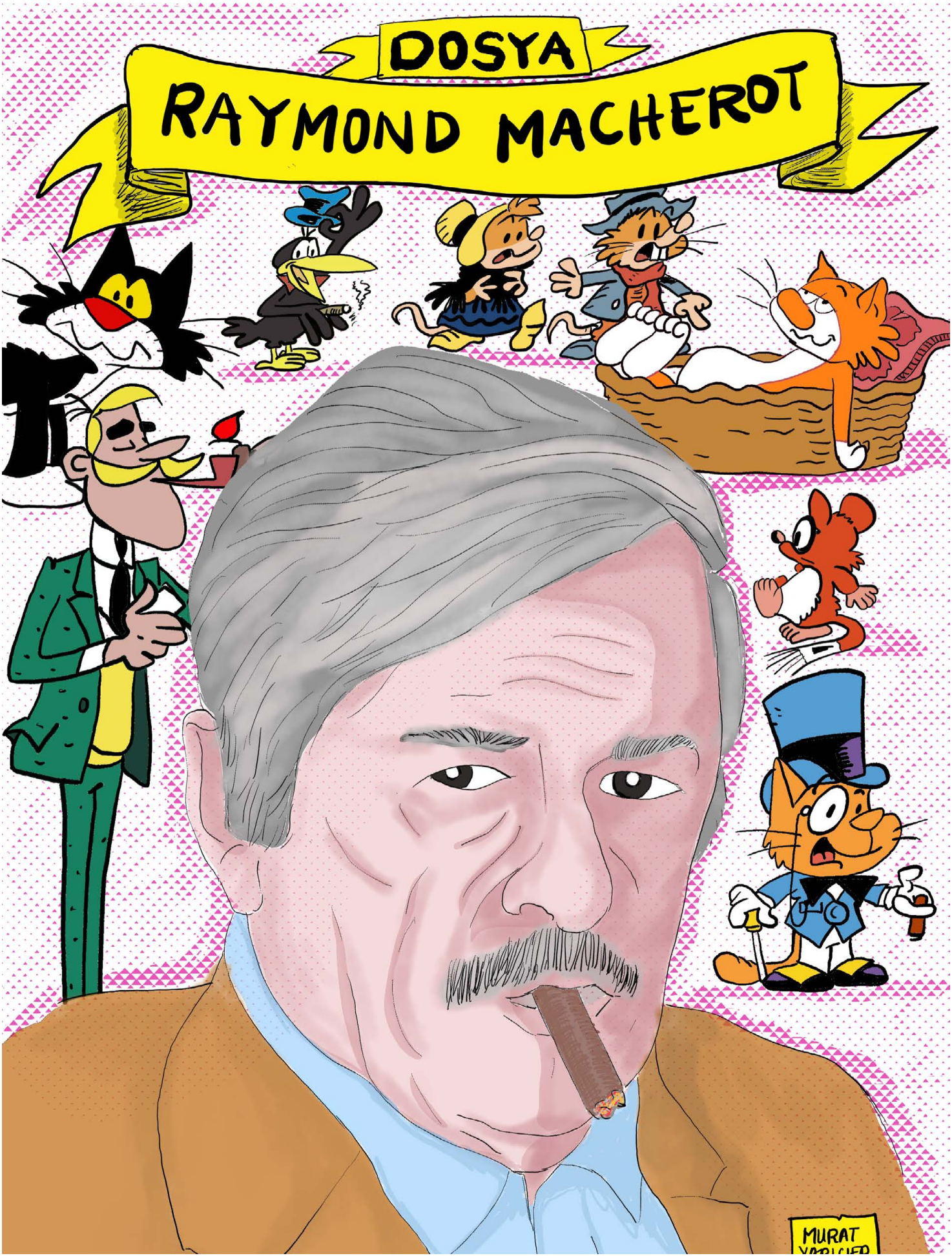
DOSYA
RAYMOND MACHEROT
MURAT

Murat Yapıcıer

(30 Mart 1924 - 26 Eylül 2008) Belçikalı çizgi roman çizeri.

YAŞAMI

Raymond Macherot 30 Mart 1924'te Belçika'da Verviers'de doğdu. İki yaşında iken kaybettiği demiryolu işçisi bir baba ile kendi yaptığı korse ve sütyenleri satan bir annenin tek çocuğuydu. Raymond Macherot'nun dediğine göre, babası Birinci Dünya Savaşı'nda ağır yaralandığı için savaş sonrasında aldığı yardım paraları nedeniyle kendini aşağı gördüğü için ölmüştür. Çocukken ninesinin anlattığı masallarla büyümüştür.

Raymond Macherot 30 Mart 1924'te Belçika'da Verviers'de doğdu. İki yaşında iken kaybettiği demiryolu işçisi bir baba ile kendi yaptığı korse ve sütyenleri satan bir annenin tek çocuğuydu. Raymond Macherot'nun dediğine göre, babası Birinci Dünya Savaşı'nda ağır yaralandığı için savaş sonrasında aldığı yardım paraları nedeniyle kendini aşağı gördüğü için ölmüştür. Çocukken ninesinin anlattığı masallarla büyümüştür. Kendini bildi bileli çizmeyi severdi ama sanatçıların karnını doyuramadığını düşünen annesi ona bu konuda hiç cesaret vermiyordu. Çocukken yaptığı tüm çizimleri annesi atar. Okulda iken orta seviyede bir öğrenciydi, daha çok arkadaşları için gemileri ve kızları çizmeyi tercih ediyordu.

Küçükken okuduğu Benjamin Rabier'nin ördek Gédéon'un maceralarının çizimleri ile Le Petit Vingtième'de Tenten'den etkilenir. Bu yüzden renkli öyküler yerine hep siyah-beyaz öyküleri tercih etmiştir. Daha sonraları Robinson dergisinde Harold Foster'ın Prince Vaillant ve Flash Gordon serileri ile Junior dergisinde Milton Caniff'in Terry ile Korsanlar serisini okur. Hachette'in çıkardığı Mickey Détective ile Louis Forton'un Pieds nickelés albümlerine bayılır. Robert Louis Stevenson'un "Define Adası" kitabından çok etkilenir. Sinema filmleri arasında Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler'in yanısıra Wallace Beery'nin oynadığı Define Adası filminden çok etkilenir.

1940 yılının Mayıs ayında, sonradan Prudence Petitpas serisinin çizeri olacak olan Maurice Maréchal ile birlikte bisikletle yola düşerek savaştan kaçan göç dalgasının içine katılır. En büyük korkuları zorla Alman Ordusu'nda askere alınmaktı. Güneye doğru yönelmeden önce Ostende'ye uğrarlar ve kalabalıkta Maurice Maréchal'dan ayrı düşerek Toulouse'a giden bir trene binmeyi başarır. Yaklaşık dört ay boyunca

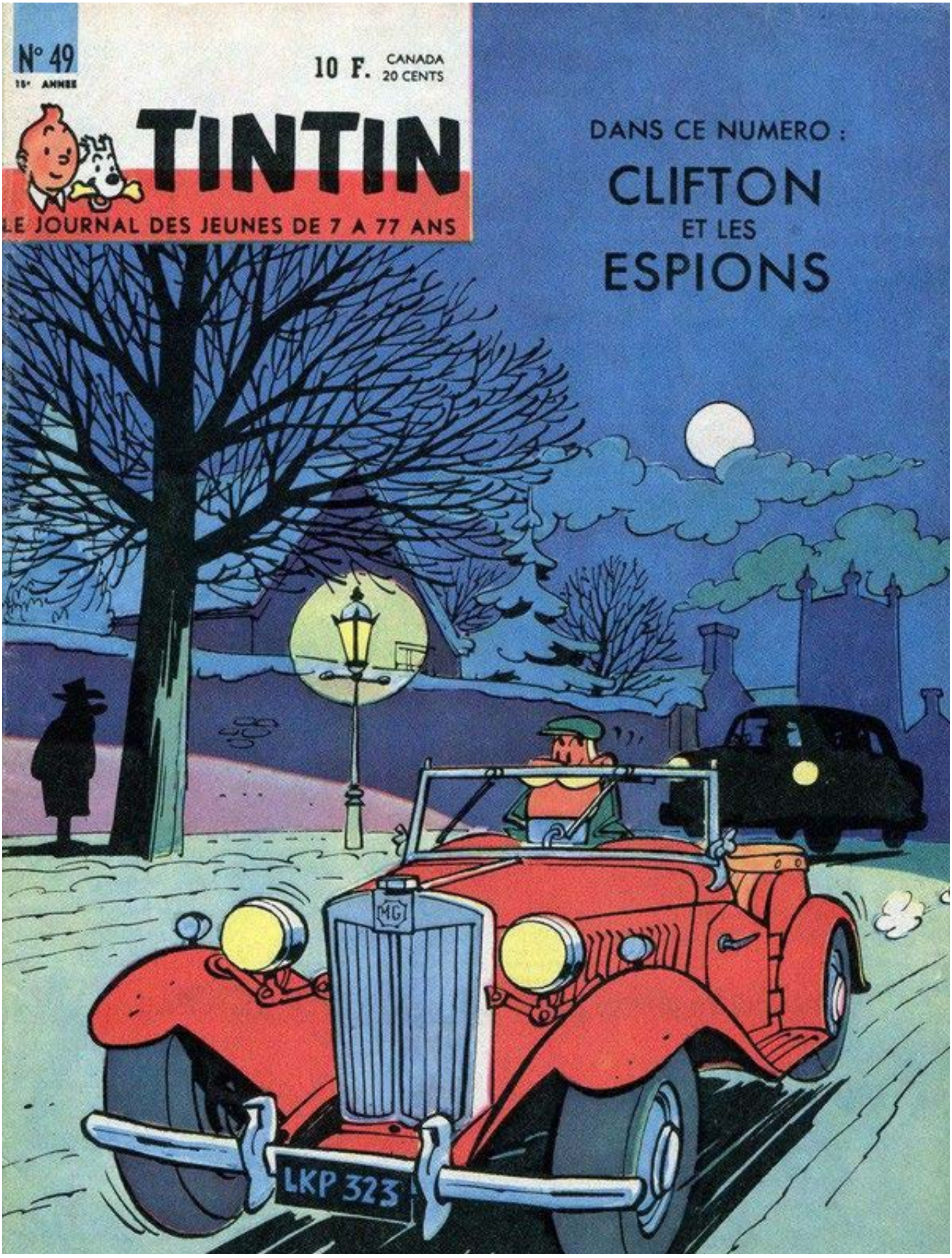
N° 49
15e ANNEE
10 F. CANADA 20 CENTS
TINTIN
LE JOURNAL DES JEUNES DE 7 A 77 ANS
DANS CE NUMERO :
CLIFTON
ET LES
ESPIONS
MG
LKP 323

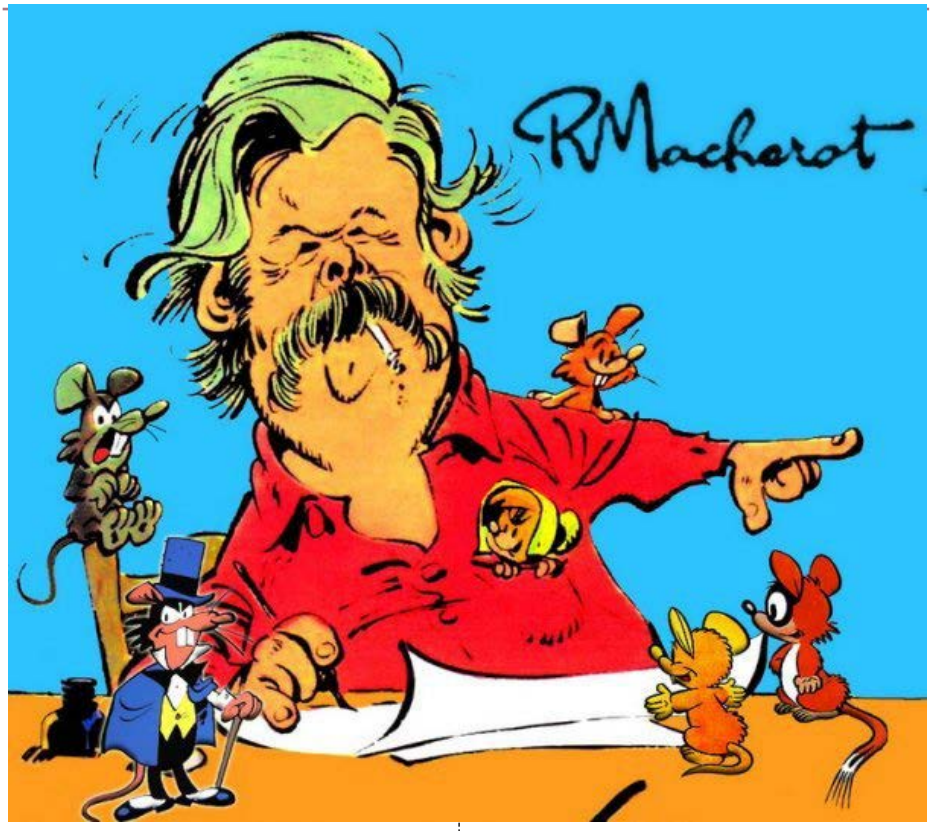

Haute-Garonne'da kaldıktan sonra bir otobüsle Verviers'ye geri döner.

1942 yılında Liège üniversitesinde Hukuk Fakültesi'ne yazıldı çünkü annesi avukat olmasını istiyordu. Okulda yalnızca bir yıl kaldı, finallere bile girmedi. 1994 yılında Ardenler Çarpışması bölgesinde yıkıma neden olur. 1945 yılının Şubat ayında Almanların geri dönmesinden korkarak Brüksel'e gider ve Belçika Kraliyet Donanması'na katılır. İngiltere'de eğitim gördükten sonra bir mayın gemisinde tayfa olarak elinde dürbün Alman denizaltılarına karşı sürekli denizi gözler. Donanmada bir yıl görev yapar. Savaştan sonra Tex Avery'nin çizgi filmlerini keşfeder.

1945 yılında işçi ve memur olarak birçok işe girip çıkar. Verviers'de yerel Le Courrier du Soir gazetesinde gazeteciliğe başlar. Adliye muhabirliğinin yanı sıra resim sergilerini izler. Özellikle Pablo Picasso'nun eserlerinden çok etkilenir. Aynı sırada, o dönemde çizimlerini kabul eden tek dergi olan haftalık hiciv dergisi PAN'da da çizer. Bu dergide Amerikan Virgil Partch'tan esinlenerek kara mizah çizimlerini Zara mahlasıyla yapar.

Çalıştığı gazete Le Courrier de Soir mali güçlükler yaşadığı için işten atılmadan önce işini değiştirmeye çalışır. Çizim yapmayı sevdiği için çizgi roman yapmasını önerirler. Verviers'de outran ve Tenten dergisinde Alix serisine başlayan Jacques Martin ile karşılaşır. Realist çizimler yapan Jacques Martin onunla çalışamaz çünkü Macherot'nun çizim tarzı daha çok mizahidir. Çizgi roman kariyerine Tenten dergisine Le Chevalier blanc (Beyaz Şövalye) adını verdiği birkaç sayfalık öyküyü gönderek başlar. Yazı işleri onu çağırarak senaryo ile ilgilendiklerini ancak çiziminden pek emin olamadıklarını söyler. Şövalye öyküsü Fred Funcken'e verilir ve Raymond Macherot Lombard yayınevinin stüdyosunda çalışmaya başlar.

Bir buçuk yıl boyunca, Tibet'in yerine geçtiği Lombard yayınevinin stüdyosunda çizim derslerine katılır. Bu dönemde stüdyonun sorumlusu Evany ona çizgi roman yazarlığı mesleğini öğretir ve Tenten dergisi için öykülerin başlıklarını yapar. Raymond Macherot daha sonra Evany'nin yanında çok büyük bir ilerleme kaydettiğini söyleyecektir. Bir gün fareler çizerken patron çağırır; Raymond Leblanc hayvanları çizme şeklini ilginç bularak ona bir çizgi roman yapmasını önerir. "Hanımeli" görevi öyküsü Tenten dergisinin 32/53 nolu sayısında 1953'te yayımlanır.

1954 yılında Chlorophylle contre les rat noirs adlı ilk büyük öyküsüyle Chlorophylle serisini yaratır. Tenten dergisinin 15/54 nolu sayısından itibaren yayınlanmaya başlayan öykü Moğol İmparatorluğunun süvarilerinin akınlarından esinlenilmiştir. Kötü kahraman Anthracite ön plandadır. Raymond Macherot hiçbir sonuca ulaşamayan ve öykünün sonunda kaderine ağlayıp sızlayan kötü kahraman türünü sever. Chlorophylle evreni Walt

LES MEILLEURS RECITS DU JOURNAL DE Spirou

4

Mirliton

par Raymond MACHEROT
et Raoul CAUVIN

Douze chatteries pleines d'humour, de poésie et de gentillesse à lire tranquillement au coin du feu.

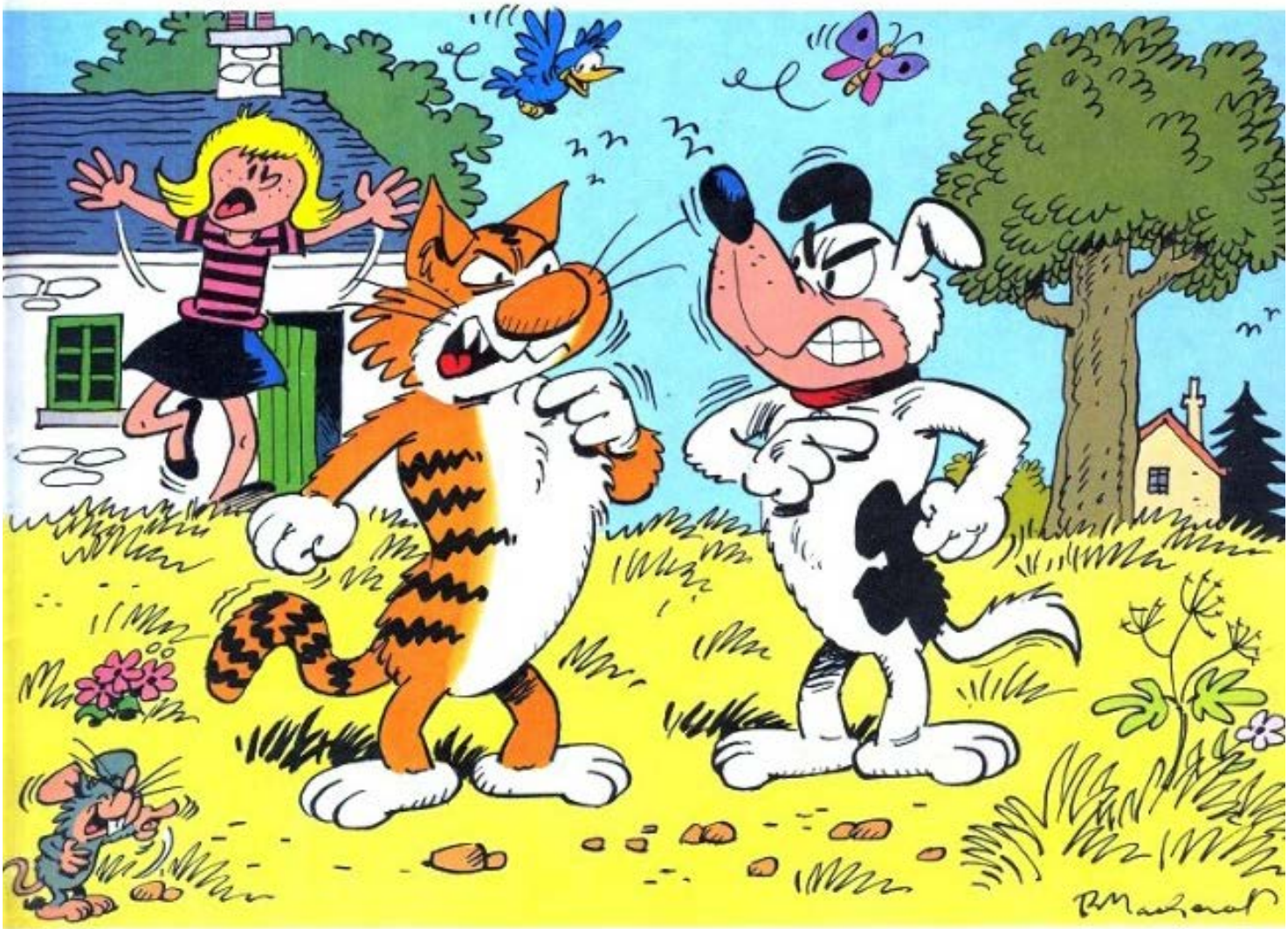

DUPUIS

disney'den esinlenilmiştir ve Raymond Macherot günümüz dünyasının politik hicvini yapmak için hayvanlardan yararlanır.

Tenten dergisinde ardı ardına Chlorophylle öyküleri yayınlanmaya devam eder. Macherot yavaş yavaş serinin geçtiği evreni değiştirmeye başlar. Albert Weinberg ona karakterlerine kıyafet giydirmesini tavsiye eder, ve seriyi kırsal alandan şehre taşır. 1957 yılında yayımlanan ve Macherot'nun en sevdiği öykülerden biri olduğunu söylediği "Les Croquillards" öyküsünden itibaren serinin tonu değişir. Bazı meslektaşları tarafından bu öykü anarşist olarak nitelendirilir. 1958'de yayımlanan bir sonraki öykü "Zizanion le terrible"den sonra editörler ondan daha az yıkıcı bir tarza geri dönmesini ister. Bunun sonucunda sonraki "Le Retour de Chlorophylle" Macherot'nun istediğinden daha çocuksu bir tarzda gerçekleşir.

Raymond Macherot 1959 yılında otuz sayfalık üç macera yapacağı İngiliz dedektif Albay Clifton serisini yaratır. 1964 yılında Tenten dergisinden ayrılarak Spirou dergisine geçer. Yarattığı Chlorophylle ve Clifton karakterleri yıllar içinde farklı çizerler tarafından çizilir ve Lombard yayınlarında uzun bir yaşama sahip olur.

Spirou'ya geçtikten sonra 1964'te kedi dedektif Chaminou karakterini yaratır. 1965'te de yeni karakteri fare Sibylline'i yine Spirou dergisi için yaratır. Daha önce Sibylline'de görünen şanssız kedi Pantoufle için bir öyküde Goscinny ile işbirliği yapar. 1969 yılında Berck'in çizdiği Mulligan serisinin senaryosu için yvan Delporte ile çalışır. Ayrıca Will, André Franquin ve yine Yvan Delporte ile birlikte fantastik Isabelle serisinin ilk sayıları için çalışır. 1970 yılında Cauvin ile birlikte yine başka bir hayvan karakterli çizgi roman olan Mirliton serisini yaratır. 1990'ların başında da emekliye ayrılır.

2008 yılında 25 Eylül'ü 26 Eylül'e bağlayan gece, uykusunda öldü. Ölümünden sonra Lombard ve Dupuis yayınevlerinde ortak açıklamalarında " İnsan toplumunu çayırların ve ormanların küçük dünyası ile karikatürize eden Macherot tüm çalışmalarını çok kişisel bir şiirle süsledi. Her zaman Verviers'nin tepelerin oturdu ve doğada mevsimlerin geçişini hiç

alışamadığı şehirlerin hiç bitmeyen kargaşasına tercih etti. Bu herkesin kabul ettiği büyük klasik çizer Belçika çizgi romanının en iyilerinden birkaçına imzasını attı" diyerek eserlerini yorumladılar.

RAYMOND MACHEROT'NUN HAYVANLAR EVRENİ

Raymond Macherot "Chlorophylle", "Sibylline", "Chaminou", "Mirliton" ve "Pantoufle" çizgi roman serilerinde çok hiyerarşik, kurumsal ve kontrol altında tutulan toplumlar yaratmıştır. Bu noktadan sonra maceranın ilerleyeceği yol basittir: Varolan iktidarı yıkıp yerine geçmek isteyen ya da en azından geçerli olan ahlaki değerlerle uzlaşmayan faydalar sağlamak için sorun çıkaran sürpriz bir ögenin ortaya çıkması. Bunun karşısında da kahraman ya da kahramanlar grubu kargaşayı önlemek ve düzeni eski hâline döndürmek misyonunu üstlenir. Dolayısıyla iki grup arasında bazen iç savaşa da dönüşebilecek bir çatışmaya eşlik ederiz.

Macherot'nun "Pantoufle" ve "Mirliton" dışındaki önemli serilerinde iki büyük toplumla karşı karşıya kalırız: Şehirliler ve kırsalda yaşayanlar. Chlorophylle'in son albümlerinde Coquefredouille ve Chaminou'da Zoolande şehirli toplumları oluşturur. Bu şehirli toplumlar iyi niyetli ve pacifist monarşilerdir. Monarşinin başında yer alan kalender ve sempatik Kral Mitron ile XXXVIII. Léon halklarına kendilerini sevdirmeyi bilmişlerdir. Halklarını oluşturan farklı türler arasındaki denge üstü kapalı olarak mevcuttur ya da Zoolande'te olduğu gibi zorunlu tutulan vejetaryen beslenme tarzı gibi özgün yöntemlerle kurulmuştur. Uygarlıkları büyük bir gelişme aşamasındadır. Sanayi ve teknoloji gelişim içindedir: Coquefredouille'da uçaklar ve güçlü bombalar ortaya çıkmıştır. Önemli diğer bir faktör çalışanların hepsinin belirli bir fonksiyonu olmasıdır: Pépin gardiyandır, Bouclette komiserdir, tavşan Burette tamrcidir, vd… Coquefredouille'da blonk gibi belirli bir para birimleri vardır. Bize oldukça benzemelerine ragmen temel olarak hayvan olarak kalan tüm bu hayvanlar çok dar ve polis kontrolu altında bir çevrede yaşarlar. Kurulu rejimlerin kendi polis sistemlerinin yanı sıra hapishaneler ve casusluk sistemleri de olduğu görülür. Yine de ahlaki system pasifizme doğru dönüktür ve eğer toplumdan dışlanmış kötü niyetliler gelip de kargaşa yaratmaya çalışmasa bu huzur ortamını bozacak başka bir şey yoktur. Kötü niyetliler tamamen maddi kazançlar peşinde oldukları için kabul edilmiş kuralları çiğnerler.

"Sibylline" ve "Chlorophylle"in ilk albümlerinde kırsalda yaşayan toplumlar ise şehirli toplumlarından farklı noktalarda ayrılırlar. Öncelikle belirli bir iktidar sistemi yoktur. Elbette savunma gerektiğinde bunu sağlayan elit bir tür bulunsa da barış zamanında herkes istediği gibi yaşamaktadır. Yalnızca general Verboten'in belirgin bir otoritesi vardır ama o da bu otoriteyi iktidara dahip olmak için değil diğerlerine yardımcı olmak için kullanır. Endüstri tamamen ortada yoktur. Derme çatma nesneler yapılır, sapan kullanılır ve yalnızca doğanın sağladığı kaynaklardan yararlanılır. Hakim olan sistemin aylaklık, başıboşluk olduğu söylenebilir aslında. General Verboten ve tücccar Flouzemaker gibi birkaç karakter dışında herkes kendi başında basit bir hayat yaşamaktadır. Parasal bir system yoktur ama takas işler ki Flouzemaker da fındıklardan oluşan önemli servetine bu şekilde kavuşmuştur. Polis ve hapishane yalnızca savaş zamanı vardır, örneğin "Chlorophylle contre les rat noirs"da Anthracite için derme çatma bir hapishane kurulur. Barış kurulana kadar savunmayı herkes üstlenir. Şehirli ve kırsal toplumları arasındaki tek ortak nokta da budur: Pasifist bir yaşam tarzı ve saldırılara karşı aynı şekilde karşı koyma. Kırsal toplumların büyük düşmanı Anathème ve ilk Anthracite toplumun dışından gelir.

RAYMOND MACHEROT İLE SÖYLEŞİ

En baştan başlayalım, nasıl başladınız bu işe?

1952 yılında Tenten dergisinde pek de başarılı olmayan realist çizimlerle başladım. Ama bana acıdıklarından olsa gerek Lombard yayınlarının stüdyosuna aldılar ve orada bir sürü ufak tefek şeyler

yaptırdılar: Başlıklar, ampuller falan… Ben ki çizgi roman için herşeyden vazgeçmiştim! Gazetecilik mesleğini bırakmıştım… Yani gazeteciyim diyince de, o kadar da büyük bir gazeteci değildim aslında, arabayla ezilmiş köpek haberleri uzmanı! Arada sırada gazetemde bir iki çizimim de çıkıyordu… Öncesinde bir sürü değişik işe girip çıktım, çizgi romana başlamadan önce bayağı bir iş aradım.

Daha önce çizer miydiniz?

Brüksel'de çıkan haftalık hiciv dergisi PAN için çizmişliğim var ama şimdi yaptıklarım gibi değildi, çizdiklerim biraz ama birazcık virgil Partch'ı hatırlatır.

Kaç yaşındaydınız?

23 yaşındaydım, ilk çizimlerimdi. Ve sadece ufak şakalar, mizah yani. Korkunç karakterler yapıyordum! Korkunç şeyler yapılan yaştaydım, değil mi?

Ve bir gün Tenten'e götürdüğünüz bir çizgi seri yaptınız öyle mi?

Seri sayılmaz. İçinde şövalyeler, şatolar olan büyük çizimler, gerçekçi tarzda yapılmış… İyi bir şeyler yapmak için gerçekten de çok çabalamıştım! Ve böylece Tenten'e "Le Chevalier blanc" öyküsünü gönderdim. Çizimlerle birlikte bir senaryo. Sonrasında yazı işleri müdürü beni çağırdı.

Neden önce Tenten'i düşündünüz?

Hergé'ye büyük hayranlığım vardı. Onun dışında Spirou yerine neden Tenten'I tercih ettiğimi de bilmiyorum doğrusu…

O dönemde Jacques Martin'I tanımıyor muydunuz?

Ah! Evet, Verviers'da yaşayan Jacques Martin'i tanıyordum. Bir gün dostum Bissot ile onu görmeye gitmiştik. Belki de bundan ilk önce Tenten'i tercih ettim.

Martin bize ona Japon kılıcınızı gösterme bahanesiyle nasıl gittiğinizi anlaymıştı…

Ah? Ona Japon kılıcımı gösterdiğimi hiç mi hiç hatırlamıyorum ama…

Onunla nasıl tanıştınız?

Ününü duymuştum. Ben de Verviers'de yaşıyordum, dostum Noël Bissot gibi. Ve bir gün Bissot bana Tenten'in bir çizerinin de Verviers'de yaşadığını söyleyince birlikte gidip tanışmaya karar verdik. Martin beni dostça karşıladı ama onunla çalışamayacağımı anlamıştım. Bana daha çok mizah yapmamı tavsiye etti… Halbuki ben gerçekçi tarzda "Le Chevalier blanc"ı yaptım, senaryosu ile çizimleri Tenten'e gönderdim. İyi de oldu çünkü anlaşılan Hergé elleri güzel çizdiğimi söylemiş ki bu da önemli bir özellik!... Ama sonra çok da iyi gitmedi işler ve kendimi Lombard stüdyosunda buldum. Bir yıl boyunca

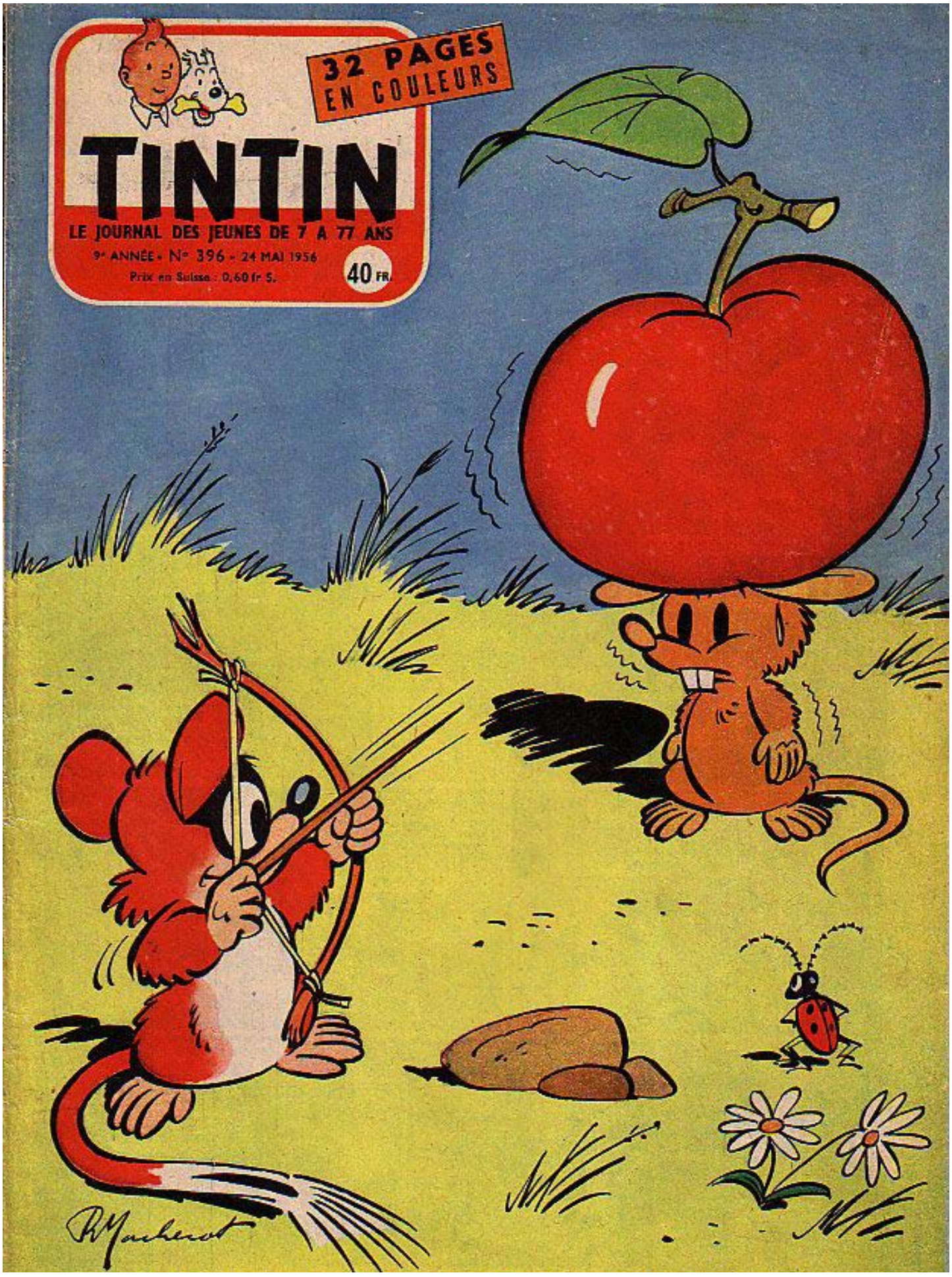
32 PAGES
EN COULEURS
TINTIN
LE JOURNAL DES JEUNES DE 7 A 77 ANS
9e ANNÉE - N° 396 - 24 MAI 1956
Prix en Suisse : 0,60 fr. S.
40 FR.

Verviers'den Brüksel'e gidip geldim, stüdyoda her gün sekiz saat çalıştım. Ve orada mesleği öğrendim. Evany'den birçok şey öğrendim. Özellikle de teknik açıdan bana yardımcı olduğu için kendisine müteşekkirim çünkü hiçbir şey bilmiyordum. Söylemem lazım ki ben başarısız bir ressamım aslında. 15 yaşından beri resim yapardım ve aslında resimde başarılı olmak isterdim. Hâlâ biraz da olsa resim yapyorum ama aynı şey değil… Ve Evany de resmi seviyordu ki arkadaşlık bağı kurmamızda bu ortak noktamız rol oynamıştır.

Evany bir çok çizere yardımcı oldu, sanırım 1950-56 yıllarının nesli ona birşeyler borçludur.

O dönemin ekibi gerçekten ona çok şey borçludur. Çok değerli bir şahsiyetti. Bana çok yardımcı oldu. Ayrıca Hergé de vardı, çok büyük bir çizer, kendisine büyük saygım vardır. Ve bir de Franquin ile de tanıştım, o da bana yardım etti, tavsiyeler Verdi ve dostum oldu. Mükemmel bir insandır ve her zaman göremeyeceğiniz türden bir çizerdir!

O zaman Spirou ekibiyle bağlantılarınız vardı!

Evet, örneğin Will ile görüşüyordum, sonra da Morris ile, ikisi de dostlarımdır…

O dönem Spirou'da çalışmayı arzulamadınız mı?

Valla, Evany'e bağlanmıştım ve çok şey öğrendim Tenten'I bırakıp gitmek çirkin olur diye düşünüyordum. Gene de o zaman kendime bu soruyu sormuştum. Evet Spirou'da çalışmayı isterdim çünkü orada daha fazla eğlendikleri izlenimine kapılmıştım. Ama cüret edemedim, ihanet edermişim gibi geliyordu. Yine de sonradan yaptım bu değişikliği…

Demek gerçekçi tarzda çizimlerle başladınız, mizahi tarza geçişiniz nasıl oldu?

Galiba bir gün eğlenmek için bir havuç yiyen bir fare çizmiştim. Editör bunu gördü, iilgilendi ve bu yönde ilerlemem için beni teşvik etti çünkü dediğine göre dergide hayvanları çizecek bir çizere ihtiyaç varmış. Ben de başka hayvanları çizmeyi de öğrendim ve "Chlorophylle contre les rat noirs"a başladım. Ama yaptığım öykülerle hayatımda hiç ticari başarı yakalayamadım.

Yine de "Chlorophylle"in başarısı reddedilemez, hâlâ Tenten için önemli bir seri değil mi?

Bilmiyorum… Hep biraz her işi yapmaya çalışan biri olduğumu söylemeliyim. Organize olmuş, nereye gitmek istediğini ne yapmak istediğini bilen bir çizer olamadım hiç…

"Chlorophylle"in kabul edilmesi size devam etmek için cesaretlendirdi ve sonra bu işi zevle yaptınız sanırım, değil mi?

Zevkle, elbette bu kesin. Sonra "Les conspirateurs", "Les Croquillards", "Pas de salami pour Célimène" ve diğer öyküleri yaptım. Bu sonuncusunun iyi bir öykü olduğunu düşünmüyorum…

Yani hayvan dünyasını bırakıp şehre geliyordunuz…

Öyle oldu, bir nevi dönüm noktası. Biraz arka planı değiştirmek lazımdı! Sürekli kırsalı çizmek, bitkiler falan, sonunda botanist olup çıkabilir insan. Uzun süre yapınca sıkıcı da oluyor. Zaman zaman hava değişimi iyi oluyor. Ve gerçekten hava değişimini "Les Croquillards"da yaptım. O, "Chaminou" ile birlikte sevdiğim öyküler çünkü yaparken çok eğlenmiştim.

Franquin "Le bosquet hanté"yi seviyor galiba.

Neden onu seviyor anlamıyorum. Sanırım kızı küçükken o öyküyü çok sevmişti, ondan olabilir!...

"Les Croquillards" ve "Clifton"I çok seviyorum ama en sevdiğim "Chaminou".

Bana büyük bir zevk verdiniz şimdi! Sizi anlıyorum çünkü onun için herşeyi göze almıştım, Tenten'den yeni ayrılmıştım ve bir yenilik istiyordum. Onu çok seviyorum çünkü biraz sadistçe ve zalimlikten nefret etmem, bir öyküye canlılık kazandırır. Kötü adam gerçekten kötü olunca daha inandırıcı oluyor, şimdiki gibi biraz kötü olunca olmuyor. Şimdi artık kötüleri çizmiyorum, sadece karakterleri kötü olanları

çiziyorum hepsi bu… "Chaminou" beni çok eğlendirmişti ve otuzuncu sayfaya kadar çok uğraşmıştım ve otuzuncu sayfada dostlarımın ve editörün o kdar da hoşuna gitmediğini görünce biraz hayal kırıklığına uğramıştım.

Tekrar "Chlorophylle"e mi başlamanızı bekliyorlardı?

"Chlorophylle"i istedikleri apaçık belliydi. Ve "Chaminou" çok kişiyi şaşırttı.

Girişten itibaren, alışık olduğumuz şekilde devam ediyordu öykü.

Evet, gerçekten çok zevk aldım. Biraz geç oldu, çoktan "Chaminou" unutuldu ama birgün geri dönerim belki.

Hayran kalınacak yanı, başından itibaren dünyanız yaratılmış, kurulmuş ve karakterize edilmişti, herşey mümkündü.

Benim de düşündüğüm buydu. Devam etmemi engellediler demiyorum ama ne dostlarımın ne de Bay Dupuis'nin hoşuna gitmediğinin farkındaydım. Beni başka bir şey için işe almışlardı, "Chlorophylle" için. Ne olursa olsun "Chlorophylle"i tekrar yapamazdım!... Ben de "Sibylline"i yarattım ama o da sonunda bir çeşit "Chlorophylle"e dönüştü. Şimdi o noktadayım, çok da eğlendiğimi söyleyemem doğrusu… Senaristlerle çalışmak zorunda kaldım. İyi de oldu doğrusu çünkü bir sinir krizi yüzünden devam etmek için çok da fazla fikrim kalmamıştı. Tek başıma çalışamıyordum artık… Ama, yavaş yavaş daha iyiye gittiğimi görüyorum, yeniden başlamam iyi olacak, "ikinci bir kariyer" gibi…

Size birşeyler getirse de bir senaristle çalışmak tedirginlik verici oluyordur sizin için.

Kesinlikle. Ne yaptıklarını görünce aynı durumda kendimin ne yapabileceğimi düşünüyorum. Biraz pişmanlık var tabi.

Peki yeni fikirler arayacak mısınız, yeni fikirleriniz var mı?

Yeni bir fikir bulmanın o kadar da karmaşık bir şey olmadığının farkına vardım. Yani bir karakteriniz ve çevresinde de bir topluluk olduğu sürece bir öykü yapmak o kadar da zor değilé Özellikle "Chaminou"daki karakterler gibi. Dediğiniz gibi güçlü bir karakterleri var ve bir dünya oluşturuyorlar, bu da tam yapmayı sevdiğim şeydi, eski polisiyeler gibi, Gaston Leroux'nun Paul Féval'in kitapları gibi… Bu fikir benim için bir başlangıç noktası.

Hayvanlar dünyasına aktarılmaları gerçekten de komik olurdu.

Evet, çok da ileriye gidilebilir çünkü sonuçta bunlar hayvanlar, ne protesto gelir ne de ebeveynlerden şikâyet alınır… Yine de Dupuis'nin Paris bürosu bana "otoriteyi takmadığımı" söyledi, endişeliydiler! "Chaminou"dan ve "La revanche d'Anthracite" teki demir köpeklerden bahsediyorlardı…

Hemen hemen aynı olay Roba'nın da başına geldi. Onu polisi ve baba otoritesini küçük düşürmekle suçladılar…

Arada eğlendirici şeyler oluyor!... Pilote dergisine bakınca kesinlikle istediklerini yapma şansına sahip olduklarını düşünüyorum.

Tenten'de bugün Spirou'da olduğunuzdan daha ileriye gidebilme olasılığınız olduğunu düşünüyorum.

Bugün belki ama orada olduğum dönemde "Les Croquillards" çok iyi karşılanmadı… Ama sanırım halk da o günden beri çok gelişti.

Peki sizce Spirou'nun ruhu son yirmi yıldır gelişti mi?

Spirou'da istenen herşeyden önce çocuklar için çalışmak. İşte bu yüzden Spirou'nun ruhu biraz çocuksu görülebilir. Franquin bana bunun değişmesi gerektiğini söyledi, o da bu yönde çok çalışıyor…. Hatta geçenlerde Spirou'da bana "Chaminou"dan bahsettiler. Bazı okuyucular yeniden başlamasını istiyormuş. Bakmak lazım… Her halukarda iyi bir yer, orada olmaktan mutluyum. Eğleniyoruz ve ortam mükemmel. Tenten'den geçmekten hiç piiman değilim "Clifton" dışında, onda iyi bir öykü için iyi malzeme vardı. İşte bir karakter! Clifton'i üç tipik İngiliz karakterinden oluşturmuştum: Oymakbaşı, amatör dedektif ve emekli general. Çok başarılı olmuştu, tam bir İngiliz!... İngiltere'de bir yıl geçirdiğim dönemdi. Gördüğüm yerleri çizmek için bir fırsattı. Gerçek bir zevk!

"Clifton" alışılmış evreninizden çok farklıydı. Bu fikir aklınıza nasıl geldi?

Tesadüfen. Hayvanları çizmekten sıkılmıştım ve başka birşeyler yapmak istiyordum ve ben de "Clifton"a başladım. İlk öyküden itibaren kabul gördü. Maalesef yalnızca üç öykü oldu. Çok istikrarsızımdır. Çok şeye başlarım ama herzaman bitirmem! Bir öyküye başlarım, sonra başka bir öyküye, sonra eski bir öyküye dönerim, vs…

Tenten dergisinde büyük bir boşluk bıraktığınızın farkındasınızdır. "Clifton" ile "Chlorophylle" devam eden iki seri ama çizerlerini bulana kadar bayağı bir macera yaşadılar. Ve bu da bitmişe benzemiyor, her ne kadar Dupa "Chlorophylle"in ruhunu anlamış gibi.

Dupa için doğru bu. Ama yine de zorluklarla karşılaşacaklarını düşünüyorum. "Clifton"ın ruhunu anlamak için yapılacak şey basit aslında: İngiltere'ye gitmek. Aynı benim bir seneliğine oraya gittiğim gibi. Savaştan hemen sonraydı. Amerikalılar buraya gelmişti, biraz onlar için çalıştım ve daha sonra biraz dolaşıp baka ülkeler görmek için Amerikan Donanamasına girmeye çalıştım ama olmadı. O zaman İngilizlerin adam aldığını gördüm, aslında Belçika gelecek donanmasının subaylarını eğitmek için İngilizlerde bir bölüm açıyordu. İşte böyle gittim. Birkaç ay boyunca gemideydim ama çoğunlukla karadaydım ve bu sayede İngiltere'yi gezip tanımaya fırsat buldum.

Daha Akdeniz tarzı görünen Coquefredouille'un aksine "Chaminou"daki Zoolande'de de İngilizvari birşeyler var.

Doğrudur. "Chaminou" aslında "Chlorophylle" ile "Clifton"ın bir semtezi. Doğru yolu bulmuşum yani!...

Az önce Pilote dergisinden bahsettini. Orada çalışsaydınız neler yapardınız?

Hiçbir fikrim yok… Pilote dergisinde özellikle sevdiğim kişiler var. Bu neleri sevdiğim hakkında dasize bir fikir verebilir. Giraud'yu çok severim çünkü hayran kalınacak şekilde çiziyor, Uderzo da öyle. Benim çok ilgimi çeken Fred var mesela, tam olarak ne istiyorsa onu yapıyor ve sanırım en çok ilerleyen de o oldu… "Chaminou"nun beni eğlendirdiğini söylemiştim. Kendim için, çzgürce çizmiştim, ta ki otuzuncu sayfada dostlarımın korktuğunu anlayana kadar ama bana bunu doğrudan söylemediler hiç. Ama o ana kadar hep istediğimi yapıyormuşum gibi geliyordu. Birazcık aramasını bilene çizgiroman olağanüstü olasılıklar sunar. Ama maalesef ifade özgürlüğünün de sınırları var, kaçınılmaz sınırları. Bunu söylerken erotizmi kastetmiyorum ama şiddeti, sadizmi ya da kara mizahı diyelim ki bunlarda yapılacak ve benim de sevdiğim öyle çok şey var ki. Ama bunları Spirou'da yapamam. "Chaminou"da bundan biraz vardı ve Dupuis'yi de korkutan bu oldu.

Şimdi "Le Père La Houle"dan bahsedebiliriz…

O da artık canımı sıkmaya başlayan hayvanlar dünyasından bir kaçış denemesiydi. Tek bir öykü yaptım, Goscinny'nin senaryosuyla. O dönemde Brüksel'den ayrılıp Paris'te yaşamaya gidiyordu ve onu çok az tanıdım. Ama sanırım onunla çok iyi anlaşırdım. Benim hoşuma giden bir kedi öyküsü olan "Pantoufle"u onunla birlikte yaptık. Ama devam edemedik çünkü Goscinny Pilote'un yöneticisi oldu ve artık Spirou için çalışamazdı. Ve bu da bizim kedimizin sonu oldu.

"Mirliton" "Pantoufle"un nostaljisi değil mi?

"Mirliton" tamamen beslenme için. Şimdi senaryosunu Cauvin yazıyor ama karakter olmasını istediğim gibi değil… "Pantoufle"un nostaljisi mi= Mümkündür ama hiç bu soruyu kendime sormadım. Yine de Mirliton'un Pantoufle'un zıttı olduğunu söylemek lazım. Zalim bir kedi değil, burjuva bir kedi. Şahsen Pantoufle'u tercih ederim, "kedi" gibi bir kediydi…

Kendinizi başarısız bir ressam olarak tanımladınız, hangi anlamda "başarısız"?

Korkaklık nedeniyle başarısızlık muhtemelen, yaşam karşısında cesaretsizlik yüzünden.

Resim ve çizgi roman ikisi de birbirleriyle uyuşmuyor, seçmek lazım yani, öyle mi?

Ya biri ya öteki o kesin…

Ve resim yerine çizgi romanı seçtiğiniz için içinizde bir pişmanlık mı kaldı?

Pişmanlık mı, tam olarak değil, hayır. Çizgi roman yapmış

Chaminou 2
R.Machard - Saive
LA MAIN VERTE
TISAN
MARSU PRODUCTIONS

olmaktan pişman değilim… Ama yine de tüm resim sergilerine giderim!...

Arkadaşlarınızla konuştuğumuzda Macherot bir ressamdır diyorlar ve başarısız sıfatını kullanmıyorlar!

Ah! Çok nazikler!... Valla ikisi ile birden uğraşmak imkansızdı benim için… Bir sergi fikri bile yüzümü kızartır. İlginçtir ama otuz kadar tuval hazırladıktan sonra iş cilalamaya geldiğinde kesin yatıştırıcı almam gerekirdi!

Kim olursa aynı şekilde hissederdi sanırım!... Ama çizgi roman yaptığınızda okuyucuların beğenisine sunduğunuzda aynı şeyleri hissetmiyor musunuz?

Hayır, aynı şey değil. Örneğin çizgi roman yazarı olarak öykülerimin basılmasını görmeyi sevmiyorum ve bunu hiç iyi bulmadım… Özünde gururlu olduğumun farkında olmayan biriyim herhalde…

Mümkündür, tevazuda hep biraz gurur vardır.

Evet. Benim durumumda bu gizli bir gurur sanırım.

Evet ama genellikle gurur harekete geçirir…

Bende biraz gariptir ama kendi kendini yıkıcı bir şey var. Gerçekten de bir şey yapar yapmaz hemen onu sorgulamaya başlama eğilimim vardır. Kendimi muhtemelen çok eleştiriyorum, aşırı belki de çünkü bana çektiriyor bu. Eğer yapabilseydim tüm yaptıklarımı, eski çizimlerimi, tablolarımı hepsini yok ederdim. Dostlarım da bunu bilir ve ona göre davranırlar. Örneğin Amerika'dayken büyük bir New York tuvali yapmıştım. Bir dostum onu evine astı ve benim dokunmamı tamamen yasakladı, ufak bir rötuş yapmama bile izin vermeden. Hemen hemen tüm tuvallerim dostlarımın evlerinde asılı. Küçük resimler, peyzajlar, naif bir tarzda manzara resimleri.

Çizgi romanlarınızdan çok da uzak konular değil o zaman.

Oh! Evet, çok uzak değiller. Ama yine de resim çizgi romana o kadar da yakın değil ve ben sonucunda onda başarılı olmak isterdim.

Resimde "başarılı" olmak darken neyi kastediyorsunuz? Tanınmak mı? Zengin olmak mı?...

Belki öncelikle hayatımı sürdürmeye yetecek kadar para kazanabilmek, servet değil ama iyi yaşamak için yetecek kadar… Özellikle de birkaç arkadaş arasında "ressam" olarak tanınabilmek.

E yani, zaten öyle değil mi?

Yani! Öyle hakikaten!... Ama o zaman sonuna kadar resme adamalıyım kendimi, yarım iş yapmamalıyım…

Sizi bir hayvan çizeri olarak tanıyorlar. Bu size biraz rahatsız etmiyor mu?

Evet, bazen biraz rahatsız ediyor.

Başlamadan önce hayvanlara özel bir ilginiz var mıydı?

Hayvanlara alışıktım. Çocukken hayvanları ormanda gezintiyi severdim. İzciydim. Evde hep hayvan vardı. Ve onları çizmek hoşuma gitmez değildi.

Walt Disney?

Disney'nin yaptığının tersini yapmaya çalıştım çünkü Disney'den esinlenmek tehlikeliydi. Yine de birçok konuda ondan esinlendim! Walt Disney için özel hazırlanmış bir albüm çalışmasına katıldım. Aptalca bir olaydı. Raymond Leblanc, Tenten editörü, Disney'e bir saygı albümü hazırlayıp göndermeye karar Verdi. Bunu yapma işini bana Verdi. Disney'ye gönderdik ama hiç cevap vermedi!... Ama benden iyi çizim yapan birine çizim hediye etmeyi aptalca buluyorum, öyle değil mi?...

Çizgi filme hiç özenmediniz mi?

Zor bir şey, harika bir ekip kurmak lazım ve Amerikalılar da bu konuda öyle ileriler ki… Amerikalılar demişken onlarda sevdiğim bir çizer var Johnny Hart. Walt Kelly de. Olağanüstü bir mizah anlayışı, güzel… "Peanuts"ı mükemmel buluyorum, şaşırtıcı bir basitlik. Basit çizimi severim ve bunu yapmayı da beceremiyorum. Herşeyin olmasını ama herşey olmamasını istiyorum, sınırda olmasını istiyorum…

Walt Kelly toplumsal hiciv yapıyor, siz de kısmen öyle. Neden daha ileri gitmediniz?

Çünkü editörler sanırım çok

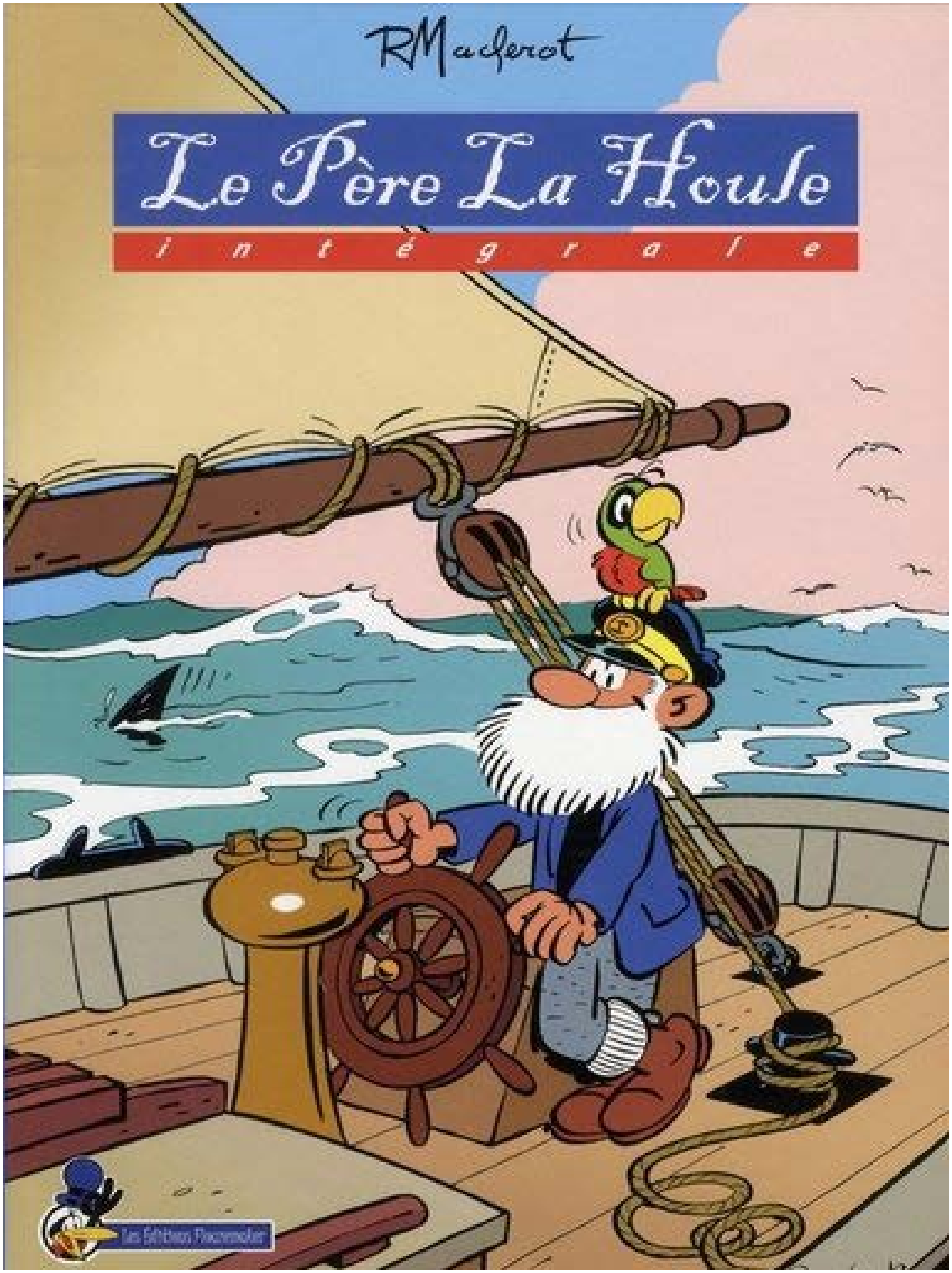
RMacherot
Le Père La Houle
intégrale

istemiyorlardı ve ben de şöyle böyle de olsa bir siyasi görüşe bağlanmak istemiyordum. Yoksa biraz daha ileriye gitmem mümkündü.

Anthracite karakterinin telifini sakladınız, değil mi?

Anthracite karakterini "Chlorophylle"in diğer karakterleriyle birlikte satmadım. Hâlâ telifi bana ait. Ama tekrar kullanır mıyım bilemiyorum… İyi bir karakter değil mi? Gerçek "kötü adam"! Pişman olduğum konu kötü adamın doğasından daha kötü olmasıydı, hani şu panayır tiyatrolarında seyirciler hain karakterini yuhalarlar ve çıkışta tepelemek için beklerler ya öyleydi biraz. Anthracite ile onu yapmak istemiştim. Anathème ise onun yanında zavallı bir karakter. Zarar vermekten uzak. Artık gerçek kötü adam karakterim yok.

Gerçekten yırtıcı olan yırtıcı hayvan karakterleriyle toplumun oldukça gerçekçi bir imajını vermeyi mi isterdiniz?

Aynen. "Fritz the cat" içinde olağanüstü şeyler var, çok cüretkar, polise karşı büyük bir özgürlük mesela. Genel olarak öykülerime siyaseti karıştırmayı sevmiyorum ama polislerden o kadar da hoşlanmıyorum. Underground tarzı üzerine çok fazla bilgim yok, göreceli olarak tecritte olmam nedeniyle. On sene sonra ne tür çizgi roman yapacağımı merak ediyorum. Bu kendime sık sık sorduğum bir soru. Belki çok başka bir şey yaparım!

Resim belki de?

Valla pek sanmıyorum, çok güzel olurdu ama!... Picasso'nun nasıl yaşadığına dair bir kitap okudum ve beni oldukça sarstı. İşte hayatını kazanırken aynı zamanda eğlenen bir adam. İşte başarı bu!

İnsanların sizin hakkınızda ne düşündüğünü önemser misiniz?

Dostlarımın, mesleğimle ilgilenenlerin ne düşündüğünü önemserim. Diğerleri umurumda bile olmaz.Eleştiriye karşı hassasım. Benim hakkımda söylenenler ve yazılanlar bazen kötü hissettiriyor ama sonra geçiyor… Yalnızca resim yaparken mutluyum. O zaman bana bir şeyler oluyor! Çizerken o kadar mutlu olmuyorum. Çizim sipariş üzerine ama resim öyle değil, işte aradaki fark!

Zamanınızı nasıl düzenliyorsunuz?

Düzenlediğim bir şey yok, canım çekince çalışıyorum. Çizgi romanda elbette zaman sınırı var ama benim için oldukça geniş. Çok çalışmadığımı bilirler ve çok paraya da ihtiyacım yok… Burada, taşrada çok az parayla geçinebiliyor insan.

O zaman resim için bayağı bir zaman ayırıyorsunuz.

Valla hayır. Daha çok uyumakla geçiyor zamanım! Ormana gidip bi ağacın dibinde uyuyorum. Ya da gidip çingeneleri görüyorum. Herkesin olmadığı bağlantılara ihtiyacım var. Evdeyken çizmek istediğimde çiziyorum, resim yapmak istediğimde resim yapıyorum. Plan falan yok.

Teslim etmeniz gereken bir çizgi roman olduğunda nasıl yapıyorsunuz?

Önce bir düzine sayfa yapıp dergiye gönderiyorum ve parasını bekliyorum. Sonra öyküye bitene kadar devam ediyorum. Ve ancak ondan sonra benim öykümü basıyorlar, beni iyi tanıyorlar yani!... Örneğin Franquin gibi

çalışamam, o hem zaman hem de stress yönünden hep sınırdadır. Tarlada çalışırım daha iyi!

Takdir edilecek bir özgürlüğe sahipsiniz!

Büyük bir özgürlüğüm var. Çizgi roman aşığı değilim, sürekli çizim masasında çalışan biri değilim!

Senaristle işbirliğiniz nasıl oluyor?

Bana senaryonun tamamını gönderiyor ven sonra çalışmaya başlıyorum. Bazen buraya geliyor ve konuşuyoruz. Her durumda senaryo konusunda tamamen özgürüm istediğim gibi çiziyorum.

Lombard Stüdyosundaki çıraklığınız dışında çizim yapmayı öğrendiğiniz bir yer oldu mu?

Hayır. Lombard'tan önce kısa bir süre mektupla çizim kursu aldım çünkü çizim öğretmeni olmak istiyordum ama uzun sürmedi. Hep çok disiplinsizdim, mesleğimde bile. Yaptıklarımı basmak için öykünün tamamını bitirmemi bekliyorlar bu yüzden. Bu kararı ben aldım çünkü çok tembelim!

Renklendirmeyi de kendiniz mi yapıyorsunuz?

Uzun zaman yaptım bunu ve çok da hoşuma gidiyordu. Lombard'da baskı kopyaları üzerine renkleri guaş ile boyayabiliyordunuz Dupuis'de ise rengi ve istediğiniz tonu belirtiyorsunuz Leonardo stüdyolarında renklendirme yapılıyor. Bana göre renk çok önemli ve kendimizin guaşla yapabilmesi lazım.

Öykülerinizde şafak ve günbatımı sahnelerine özel önem verdiğiniz dikkatimi çekiyor, her seferinde küçük bir tablo gibi çalışıyorsunuz, zengin renklerle çok başarılı.

Ah! Buna bayılıyorum. Bu tarz sahneler bana mavi tonlarını kullanmama olanak sağlıyor. Maviyi aşırı derecede seviyorum, mor, pembe… tüm bu renkleri güneşin batışında ya da doğuşunda bulabilirsiniz. İşte bu yüzden bir senaristle çalışmaktan tam olarak memnun değilim. Hep eylemin bir zamanda geçmesini istiyorlar ama hiç istediğim zaman olmuyor!... Bu işbirliği yüzünde çizgi roman benim için zevk olmaktan çıkıp meslek hâline geldi.

Öykülerinizde yer ve karakter isimlerini nasıl buluyorsunuz ve belirli bir anlamları var mı?

Tesadüfen buluyorum. Örneğin "Coquefredouille" adını bir sözlüğü karıştırırken buldum "zavallı yoksul adam" demek ve okunuşu hoşuma gitti. "Sibylline" biraz dişi gizem olarak çevrilebilir, "Anthracite" karakterin karalığını anlatıyor, "Torpille" su samurumun sinirli karakterini anlatıyor… Bazen sembolik bir isim bulmak istiyorum ama genelde öylesine buluyorum isimleri, aramıyorum.

Takdir ettiğiniz çizerler kimlerdir?

Oh! Hergé elbette… Franquin, Morris, Giraud, Fred… Uderzo'nun ustalığına çok hayranım. Tillieux'nün atmosferini seviyorum… Ve Amerikalılar: Johnny hart, Milton Caniff, Frank Robbins, Schulz…

Bir çizerde neye önem verirsiniz ustalık mı yoksa kişisel dünya mı?

Kişisel dünyayı tercih ederim, daha az iyi çizilmiş olsa bile. Benim yapamadıklarımı yapan kişileri takdir ederek söyüyorum bunu. Sevmediğim moda olsun diye yapılan çizimler, "popüler" çizimleri etki yaratsın diye yapılan çizimlere tercih ederim.

Kaynak: Wikipedia.org, Les cahiers de la bande dessinée

spécial

CLIFTON

Macherot

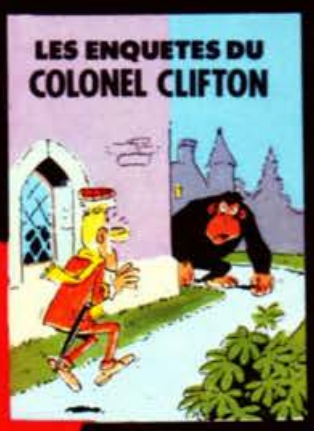

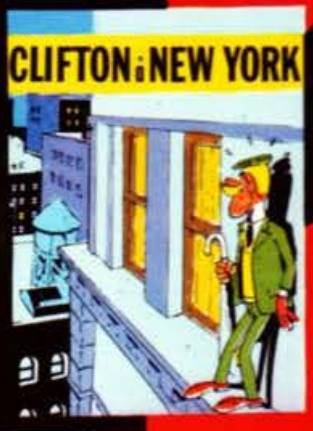

EDITIONS DU
LOMBARD

PATRON KIZACAK!...
MERHABA BAKAN BEY...
ELITE HOTEL
BURASI! ÇATIYA İNMEYİ DENEYİN...
ELITE
SAKLANDIKLARI YER BİLİNDİĞİNE GÖRE BU HAYDUTLAR KAÇMAYA KALKIŞACAK... ONLARDAN ÖNCE RESEPSİYONA ULAŞMALIYIM!...
HAY AKSİ! KAPI KAPALI!...
VRRR
BOM
AH!
HEAVENS! NE YAPTIM BEN!

DRRRR
KAPI ÇALIYOR!...
ZOMBİ GELMİŞ Mİ BİLE?
MIAM
EEE!... GÜNAYDIN... BU BEYEFENDİ KÜÇÜK BİR KAZA GEÇİRDİ... SANIRIM BURAYA GELİYORDU...
!?
İŞTE BÖYLE BEYEFENDİ! UMARIM...
BANA EKSELANSLARI DEYİN!...
İMDAT! YARDIM EDİN!!!
!
KORİDORDA BİRİ VAR!... DAHA ÇOK BAĞIRAYIM!...
İMDAT!
YOK... YOK BİR ŞEY... RADYO AÇIK... HE! HE!
İMDAT! KURTARIN BENİ!
RADYOYU KAPATIN SEVGİLİ BAKANIM...
İMD...
POK
TAMAMDIR...
ADİOS SENYÖR!...

Chaminou 1

R. Macherot - O. Saive

LA PEUR DU LOUP

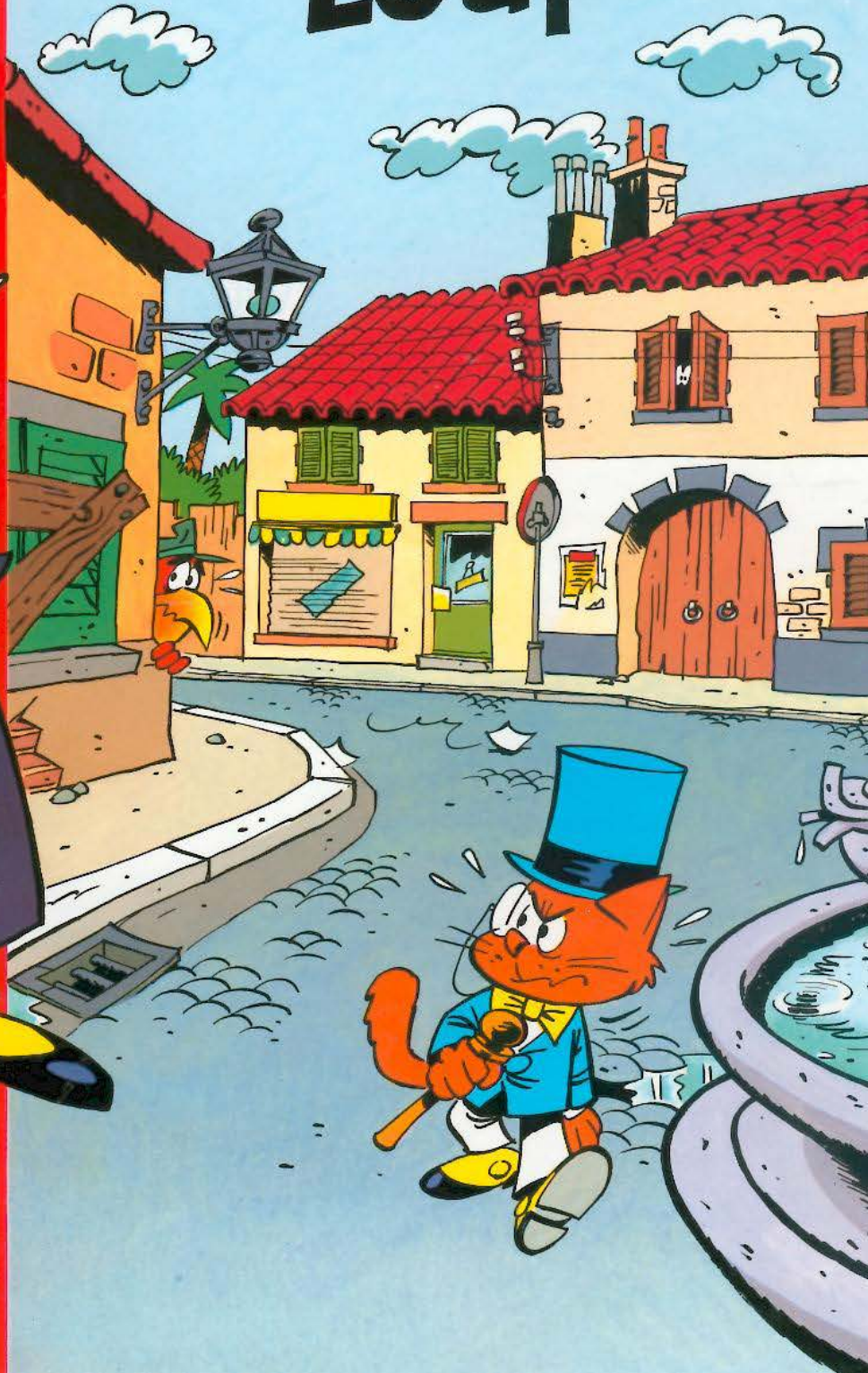

MARSU PRODUCTIONS

MMH!... BUNLARIN HEPSİ KÖTÜ!
GAZETEYİ OKUMAK İÇİN BAYAĞI OYALANIYORSUNUZ!
?
3NCÜ SAYFADAKİ HABERİ BİTİRMEK İSTİYORDUM, SİZİN İÇİN DE UYGUNSA!
32A
ŞİMDİ DE OKUMAYA MI BAŞLADINIZ?
BAH, EĞER OLUP BİTENDEN HABERİNİZ OLSUN İSTİYORSANIZ...
HA, BAKALIM 3NCÜ SAYFADA İLGİNÇ NE VARMIŞ?!?
FLAP! FLAP!
"MATMAZEL ZONZON!... YENİ BİR YILDIZ DOĞDU!"
PEH! ABARTMIŞLAR!
POTINS
ici Paris
SONUNDA KRAL ARIYOR!
DRiiiNG! DRiiiNG
İŞTE! ALIN HABERİNİZİ!
DRR...
CLOP!!
SPORTS
CLASSEMENTS
KUMANDAN CHAMİNOU, DİNLİYORUM!...
32B
ŞAHANE MATMAZEL ZONZON MU? EEE... EVET, BURADA! ...PEKİ!...
ZONZON, SABAHTAN BERİ BU ALTINCI HAYRANIN, BU SEFER KISA TUT BARİ!
TAMAM, TAMAM!
PATRON, BANA BİR ŞEZLONG GETİRİR MİSİNİZ?...
BİR SÜRE SONRA BU SANDALYE YORUYOR!
!

AZ SONRA...
KUMANDAN CHAMİNOU!
BU DA NE BİÇİM BİR MESLEKSE, HAVLAYIP DURUYORUM!
E YANİ SEVGİLİ CHAMİNOUCUĞUM, İKİ SAATTİR SİZE ULAŞMAYA ÇAILIŞIYORUM!!?
EEE... BİLİYORUM, EFENDİM!
SORUN MU ÇIKTI?
ÖYLE DE DENEBİLİR!
33A
YAZIK! SEKRETERİNİZ MATMAZEL ZONZON'U KONUŞARAK TEBRİK ETMEK İSTEMİŞTİM...
BAH, SEVGİLERİMİ İLETİN!
HA!?
!
ŞU KURT MEVZUUNA GELELİM Mİ, İSTERSENİZ?
DURUMU ÖZETLEYEYİM: CRUNCHBLOTT, ÇOK ORGANİZE BİR ÇETENİN YARDIMIYLA HAPİSTEN KAÇTI...
SONRA GÜPEGÜNDÜZ BİR ALIŞVERİŞ MERKEZİNİN MÜŞTERİLERİNE SALDIRDI...
TANINMASINA ÇOK DİKKAT EDEREK TABİ!... HATTA KAPALI DEVRE KAMERALARIN ÖNÜNDE DANS BİLE ETTİ, HİÇ TEDBİRLİ DAVRANMADAN!
GÖSTERİŞ BUDALASI, ŞÜPHESİZ! SUÇUNA İMZASINI ATAN BİR HAYDUT, O KADAR!
33B
AMA ONDAN BAŞKASI DA OLMAZDI ZATEN! HAYIR EFENDİM! FİKRİNİZE SAYGI DUYMAKLA BİRLİKTE DİKKAT ÇEKMEK İSTEDİĞİNİ DÜŞÜNÜYORUM!
HA?
ÖYLE BİR REKLAM YAPTI Kİ SOKAKTAKİ KEDİ BİLE BENİM KADAR BİLGİ SAHİBİ!...
BİZ PANİĞE ENGEL OLMAK İSTİYORUZ... O İSE BUNU İSTİYOR! KESİN ÇOK KORKUNÇ BİR ŞEYLERİN PEŞİNDE!
AMAN TANRIM!

Mirliton

MİRLİTON'UN RÜYASI (SPIROU NO:1725, 1971)

EMİNSİN DEĞİL Mİ?
KESİNLİKLE!
CRAC
BOM
YA ŞİMDİ?
ŞİMDİ BENİM CILIZ VÜCUDUMU HASIR SEPETİMİN İÇİNDE SUDA AKINTIYA BIRAKACAKSIN... KADER GERİSİNİ HÂLLEDECEK.
YA PEKİ BU KADER KİM?
TAKMA KAFANA! BİRAZ ŞANSLA İRAN ŞAHININ KIZINA DENK GELİRİM...
E PEKİ YA BEN?
YARI YARIYA... SEN SOM ALTINDAN KULÜBENE, BEN DE ELMASTAN SEPETİME KAVUŞACAĞIZ.
HADİ İTSENE!
UNUTMA AMA HA, SOM ALTIN!
DERT ETME EMİL! İT!
?
GLOUB GLOUB
!?
SPLASH
BİRKAÇ GÜN SONRA...
EEE!... BAKSANA EMİL... BANA HÂLÂ KIZGIN MISIN?
CAUVIN & MACHEROT
BEN SANA SOM ALTINI GÖSTERECEĞİM!
FİN

Pantoufle

BU TÜKETİM TOPLUMUNDA NEREYE GİDİYORUZ; SADECE KÖPEKLERE MAMA VAR...
VAY CANINA!
OH! BEKLE! GELCEM!
AZ SONRA
PÇÇÇÇÇ!
BAK CANIM! TATLIN GELDİ...
VAY... AYNI SOKAK KÖPEĞİ GİBİSİN... AMA DAHA KÜÇÜK...
PÖF! CÜCE IRKLAR DA VAR... HİHİ! EN ŞİRİNLERİ...
SENİ BÖYLE GÖRMEK BENİ BİRAZ RAHATSIZ ETTİ...
PÖF! ÖNCE MİDE. SONRA AHLÂK...
EEE EVET! GENE DE İHTİYATLI OL.
HAV!
3.A
ÜSTÜN HAYVAN BİLE FARKETMEDİ...
HEHE!
BİLİYORUM... BİRAZ KABA AMA ELİMDEKİ TÜM KARTLARI OYNAMALIYIM...
ŞİMDİ DOSDOĞRU MATHİEU ANAYA, HEP BAŞIBOŞ KÖPEKLERİ AĞIRLAYIP ONLARA BİR PARÇA ET VERİİİİİR...
ET VERİİİİİR...
ET VERİİİİİR...
OH! AHUDUDUM... YUPLALA! MİYAM! MİYAM! NE ZİYAFET OLACAK AMA!
HOHO!
HAHA!
AVİS
POP
OH! GÜZEL KIZ!
!?
3

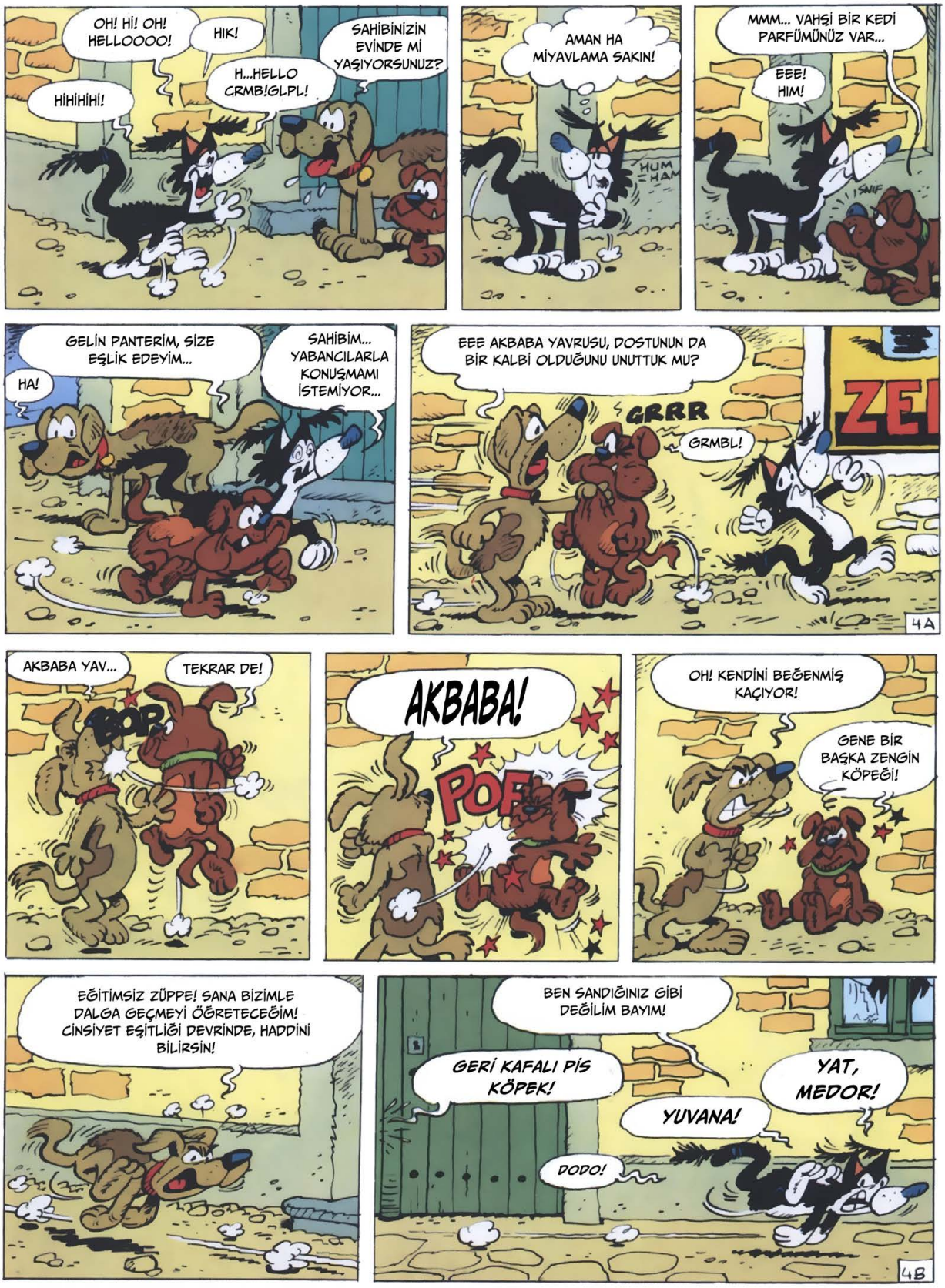
OH! HI! OH! HELLOOOO!
HIK!
H...HELLO CRMB!GLPL!
SAHİBİNİZİN EVİNDE Mİ YAŞIYORSUNUZ?
HİHİHİHİ!
AMAN HA MİYAVLAMA SAKIN!
HUM =HAM
MMM... VAHŞİ BİR KEDİ PARFÜMÜNÜZ VAR...
EEE! HIM!
SNIF
GELİN PANTERİM, SİZE EŞLİK EDEYİM...
HA!
SAHİBİM... YABANCILARLA KONUŞMAMI İSTEMİYOR...
EEE AKBABA YAVRUSU, DOSTUNUN DA BİR KALBİ OLDUĞUNU UNUTTUK MU?
GRRR
GRMBL!
4A
AKBABA YAV...
TEKRAR DE!
BOP
AKBABA!
POF
OH! KENDİNİ BEĞENMİŞ KAÇIYOR!
GENE BİR BAŞKA ZENGİN KÖPEĞİ!
EĞİTİMSİZ ZÜPPE! SANA BİZİMLE DALGA GEÇMEYİ ÖĞRETECEĞİM! CİNSİYET EŞİTLİĞİ DEVRİNDE, HADDİNİ BİLİRSİN!
BEN SANDIĞINIZ GİBİ DEĞİLİM BAYIM!
GERİ KAFALI PİS KÖPEK!
YAT, MEDOR!
YUVANA!
DODO!
4B

Atilla Bilgen

HOMEROS'UN SIRRI!

Dışarıda hava öfke saçıyordu! Kapkara bulutların arasından iğne ucu kadar kendini gösteren güneş, ufacık bir bedeni ısıtmaktan bile acizdi. İçi sebze ve et dolu poşetlerle Karabaş Mahallesi'nin bayırını tırmanmaya çalışırken, yüzüme bir kamçı gibi vuran rüzgâr ve yağmur nedeniyle hiçbir şey hissetmeyecek kadar üşümüş, iliklerime kadar ıslanmıştım.

Dışarıda hava öfke saçıyordu! Kapkara bulutların arasından iğne ucu kadar kendini gösteren güneş, ufacık bir bedeni ısıtmaktan bile acizdi. İçi sebze ve et dolu poşetlerle Karabaş Mahallesi'nin bayırını tırmanmaya çalışırken, yüzüme bir kamçı gibi vuran rüzgâr ve yağmur nedeniyle hiçbir şey hissetmeyecek kadar üşümüş, iliklerime kadar ıslanmıştım. Camekânında "Karaca Meyhanesi" yazan dükkânın eski, boyası yer yer çatlamış tahta kapısından girdiğimde poşetleri tutan ellerim soğuktan çarpılmış, ayaklarım ise buz kesmişti. Altı yedi masanın ancak sığdığı, alçak tavanlı, dikdörtgenimsi dar salondaki sandalyelerden birine elimdekileri bıraktığımda, Lütfü koşarak geldi ve "Dışarısı acayip soğuk değil mi Hüsnü Baba? Az evvel radyoda duydum; sebep Balkanlarmış!" dedi. Anladım anlamında başımı sallarken "Bir kere de güzel bir hava gelse ya oralardan! Allah inandırsın Baba, sırf bu sebepten tekme tokat dalasım var Balkanlara!" diye devam etti. Başımdaki bereyi torbaların üstüne bırakıp donan ellerimi birbirine sürterek ısıtmaya çalışırken "Yine boş konuşuyorsun Lütfü." dedim. Sanki onu uyarmamışım gibi gevezeliğe devam etti: "Nasıl memleketiz Baba? Şuraya bak soğuk havayı bile dışarıdan alıyoruz!" Başımı kaldırıp yüzüne ters ters bakınca, sigaradan sararmış dişlerini göstererek "Sen yorulmuşundur Baba. İyisi mi şöyle bol köpüklü bir kahve yapayım." dedi ve sandalyeden torbaları alıp mutfağa gitti. Lütfü çalışkandı, dürüsttü ama çenesi düşüktü! Konuşmaya başladı mı kendini kaybeder, durmadan konuşur, ancak

dişe dokunur bir şey söylemezdi! Arkasından bakarken "Tam bir Dudukuşu!" diye mırıldanıp cam kenarındaki masaya oturdum ve günün ilk sigarasını yaktım. İçime çektiğim dumanı dışarı salarken beyaz badanalı duvarda asılı duran siyah beyaz fotoğraflara gözüm kaydı. Ellerinde rakı kadehleriyle poz veren insanların sararmış, solmuş fotoğraflarını geçip dikkatimi, babam ve ustası Niko'ya yönelttim. Mutfağın önünde ayakta duruyorlardı. Babamın elinde, içinde envai çeşit mezelerin bulunduğu bir tepsi, Niko'nun üstünde, boyundan asmalı bir önlük, yüzlerinde ise, mahcup bir gülümseme vardı. O güzel zamanlara yetişememiştim. Çırak olarak işe başladığımda; Niko, bu topraklarda yaşanan utanç dolu günlere tanıklık etmenin acısıyla hayata küsmüş, her şeyi babama devredip Atina'ya göçmüştü. Tanımamış olmama rağmen hayatını neredeyse ezbere biliyordum. Zira babam her fırsatta ondan saygıyla bahsederdi. Tıpkı ataları gibi balıkçıymış. Rakıyı çok sevdiğinden karaya her çıktığında soluğu meyhanede alırmış. İçki içmeye para yetiştiremeyince balıkçılığı bırakıp ufak bir yer tutmuş, içine üç dört masa atıp taştan bir su havuzu yapmış. Bunu duyunca çocukluğun verdiği saflıkla "Su havuzu da ne baba?" diye sormuştum. Hafifçe gülümseyerek "O yıllarda buzdolabı mı vardı evlat? Tuttuğu balıkları, aldığı domatesleri, salatalıkları, rakıyı bu havuzun içine atıp soğuturdu." demişti. Adı bile olmayan ufacık meyhanesi, akşamcıların uğrak yeri olunca, bugünkü yere geçmiş. Babam, işte bu ara yanına girmiş. Dürüst ve çalışkan olduğundan zamanla Niko'nun gözdesi olmuş, bildiği her şeyi öğretmiş, Atina'ya göç ederken de, meyhaneyi babama bırakmış. Çocukluğumda, burası şimdiki gibi belli bir kesimin uğrak yeri değildi. İşadamı gelirdi, sanatçısı gelirdi, öğrencisi gelirdi, esnafı gelirdi. Hatta işsizi, mahallenin bıçkını bile soluğu burada alır ve birbirlerini küçümsemeden demlenirlerdi. Babam, ustasının kendisini sık sık "Yavrus, meyhanede asil olan raki ismektir. İste bu yüsden yemek, rakiya ösel hasirlanmalidir." diye uyardığını anlatırdı. Söylediğine göre sebzesinden etine kadar tüm alışverişi Niko yaparmış. Yalnız alışverişi değil, tüm mezeleri de kendi elleriyle hazırlarmış. Babama el verince, kimseyi sokmadığı mutfağına almış ve hünerlerini bir bir öğretmiş. Soğanları, domatesleri ince ince doğrarken "Sakin mese deyip gesme yavrus. Sira bunlar bise hem tarihten, hem de komsularımisdan emanettir vre. Misal tarator, lakerda, ciros Bisans'tan gelmedir. Muhammara; Süryani, fava; Arap, topik; Ermeni, Çerkes Tavuğu, Arnavut Ciğeri; Balkanlardan yadigardir. Anlayasağin yavrus bunlar samanla kaynasip İstanbul mutfaği olmustir." dermiş. Mezeleri, şimdiki gibi büyük tabaklarda değil, küçücük kâselerde, çeşit çeşit sunarmış müşterilerine. Tam bir barbaymış Niko! Şimdiki nesiler bu kelimenin sadece anlamını bilir, oysa o dönemlerde, barba demek; kalender ve olgun insan demekti. Mekânlarını adeta bir orkestra şefi gibi idare ederlerdi. Her gelenin nabzını bilir ona göre şerbet verirlerdi. Müşterinin yüzü kızardığında, önce mezeyi, sonra da rakıyı keserlerdi. İlk defa gelen varsa onu dener, kafasına yatmadı mı kapı dışarı ederdi. Arkalarından da "İski masasina yirmi dört ayar oturup yine yirmi dört ayar kalkasaksin vre." derlerdi. Hoş o zamanlar müşteriler de bir başkaymış. Gelenler; birbirlerini tanır, tek gitseler bile hemen yan masadaki muhabbete dâhil olurlardı. Niko gibi işin erbapları göçüp gidince, meyhaneler ustalarını kaybettiler. Yerlerine babam gibi bu mekânlarda çalışmış, barbalardan meslek öğrenmiş Müslüman ahali geçti. Onlar bir süre kör topal işi götürdüler, ama sıra üçüncü kuşağa gelince, meyhaneler, balık

restoranlarına, barlara, ocak başlarına dönüştüler. Babam Niko Usta'ya, ben babama ihanet etmedim. Marulundan etine kadar alışverişi bizzat yaptım, mezeleri onlardan öğrendiğim gibi hazırladım, müşterilere misafirim gibi davrandım; ama benden sonra burası ne olur, bilemem? "Sen ne dersin Niko Usta?"

"Efendim Baba?"

Daldığım düşüncelerden Lütfü'nün seslenmesiyle sıyrıldım. Dudağımın ucunda unuttuğum sigaranın külünü kül tablasına silkerken "Sana bir şey demedim." dedim. Kahvemi masama bırakırken aldığı yanıta inanmamışçasına başını iki yana sallayarak "Allah Allah! Ortalıkta da kimsecikler yok!" diye söylendi. Anlaşılan sesli düşünmüştüm. Arkamdan "Baba artık kendi kendine konuşmaya başladı. Eeee kolay değil. Ne de olsa yetmişini devirdi!" diye dedikodumu yapacağını bildiğimden "Yine boş boş konuşuyorsun." dedim. Bozulmuştu. Bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açtı, ama hemen vazgeçti. Yanımdan uzaklaşırken neredeyse bitmiş olan sigaramdan son bir nefes çektim. Ağzımdan çıkan duman yavaşça havaya doğru yükselip silikleşirken kahvemden ufak bir yudum aldım.

Mutfakta işim bittiğinde saat biri geçmişti. Ellerimi yıkadım. Kurulamak için havlu aranırken Lütfü içeri girdi ve "Baba, Homeros Hüsnü geldi." dedi. Adını duyunca ister istemez gülümsedim. Kimseye zararı olmayan, sevimli biriydi, ne var ki fena halde beleşçiydi! Akşam olduğunda soluğu burada alır, bir kösede durur, kepçe kulaklarını örten uzamış saçlarını eliyle düzeltirken etrafı keserdi. Kafasına yatan birini buldu mu, usulca oraya yönelir ve ne yapar ne eder kendisini davet ettirirdi. Ağzı çok iyi laf yaptığından masasına oturduğu kişiyi anında bağlar, çaktırmadan derdini öğrenir ve ardından vakti zamanında var olduğunu iddia ettiği tanrılarla ilgili hikâyeler anlatırdı. Nasıl becerirdi bilinmez, ama bu hikâyeleri karşısındakinin sorununa bir şekilde bağlardı. Zamanla namı kulaktan kulağa yayıldı. Sırf onu görmek, öykülerini dinlemek için gelenler oluyordu. Tezgâhın üzerindeki havluyu aldım ve Lütfü'ye "Daha öğlen yeni oldu. Homeros'un bu saatte ne işi var?" diye sordum.

"Bilmiyorum Baba. Zaten bugün hali bir tuhaf." dedi Lütfü.

"Ne gibi?"

"Erken damlamasını bir kenara koy, içeri girer girmez bir masaya oturdu ve rakı istedi."

"Homeros mu?"

"Aynen Baba. Dur dahası var. "Homeros daha ortalıkta kimsecikler yok. Ne rakısı bu?" diye sordum. Cebinden para çıkarttı ve "Parasıyla değil mi? Getir rakıyı." dedi."

"Homeros ve para! Bu ikisinin bir araya geldiği nerede görülmüş? Bana bak sakın hasta olmasın?"

"Hasta adam rakı mı ister?"

"İşin ucunda Homeros varsa ister oğlum!"

"Ne yapayım şimdi Baba? Vereyim mi rakı?"

"Dur hele acele etme evlat. Nasılsa işi kolaylaştırdım. Yanına bir varayım da bakayım derdi neymiş."

Mutfaktan çıktığımda Lütfü peşim sıra arkamdan geliyordu. Oturduğu yere gittiğimde beni fark etmedi. Dirseklerini masaya dayamış, ellerini kıvırcık sakalına bastırmış, gözlerini dışarıda belirsiz bir noktaya dikmişti. Bir sandalye çekip karşısına oturunca toparlandı ve belli belirsiz gülümsedi. "Hayırdır Homeros? Bu saatlerde buraya uğramazdın?" diye sordum. Ekşi bir limon yemişçesine yüzünü buruşturup "Bugün öyle icap etti Baba." dedi.

"Üstüne üstlük rakı da söyledi." diye araya girdi Lütfü. Başımı çevirip "Sen bizi biraz

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

yalnız bırak evladım." dedim. İstemeye istemeye yanımızdan ayrılıp mezelerin sergilendiği dolaba doğru gitti. Sırtını camekâna dayadı, ellerini göğsünde birleştirdi ve bizi uzaktan takibe aldı. Yeniden Homeros'a döndüm. Varlığımı unutmuşçasına başını öne eğmişti. "Var sen de bir haller. Çıkar bakalım ağzından baklayı." diye sordum.

"Yok bir şey Baba."

"Rakı istemişsin."

"Suç mu?"

"Elbette değil evlat. Ama parayla içmek sana ters!"

Bakışlarını sessizce dışarıya yöneltti. Gitmemi istediği besbelliydi. "Boşuna uğraşıyorum. Konuşmayacak. En iyisi işimin başına döneyim." diye düşünürken, Niko Ustanın sesini duydum!

"Vre sen ne bisim barbasın? Bisde pes etmek yoktur. İsabinda gireseksin burnundan sikasaksin ağzindan, ögreneseksin derdini. bakasaksin saresine."

Haklıydı. Ustamdan aldığım cesaretle adeta top gibi patladım: "Homeros!"

Sesimin sert çıkmasıyla birden toparlandı ve "Buyur Baba."dedi.

"Ortalıkta sana rakı ısmarlayacak kimse yok."

"Olsun. Param var."

"Ülen başlatma şimdi parana! Madem kimse yok, o zaman benim masama oturacaksın. Muhabbetini seversem bir ufak söylerim."

"Ufak mı?"

"Tamam ülen büyük olsun."dedim ve ayağa kalkıp yan taraftaki masaya oturdum ve Lütfü'ye "Donat burayı."diye seslendim.

Homeros bir süre ne yapacağını bilmez halde etrafına bakındı, ardından yerinden kalkıp yanıma oturdu. Onu, o eski sevimli haline döndürmek amacıyla başımı iki yana salladım ve tatlı sert bir şekilde "Olmadı Homeros. Hani tekmilin?"

"Ne olursun bırak şimdi tekmili Baba. Sen beni tanıyorsun, ben seni."

"Tanımıyorum oğlum! Buraya ilk defa geliyorum."

İsteksizce yerinden kalktı, hazır ola geçercesine topuklarını birleştirip kollarını gövdesinin iki yanına koydu. Bu arada karnını içeri çekmiş, başını öne doğru uzatmıştı. Ardından zor duyulan bir sesle kendini tanıttı: "Bendeniz Homeros. Homeros Hüsnü. İzniniz olursa size eşlik etmek isterim."

"Homeros ha! Bak Homeros tanımadığım insanların yanıma oturmasından haz almam. Ama şansına bugün canım sıkkın. Biriyle konuşmak iyi gelecek. Otur bakalım."

Karşıma geçtiğinde Lütfü mezeleri masaya koyuyordu. Bakışlarını Homeros'tan ayırmadan eğildi ve kulağıma "Baba, bu adam dibini görmeden rahat etmez, şişe yerine istersen size iki duble getireyim." diye fısıldadı. "Boş boş konuşacağına kap bir büyük." dedim. Somurtarak yanımızdan ayrıldı.

Homeros alışkın olmadığım kadar sessizdi. Gözü üzerimde olmasına karşın varlığımı unuttuğundan emindim. İşin ilginci mezelere bakmamıştı bile! Rakı şişesini alıp kendi ellerimle servis yaptım ve bardağımı havaya kaldırarak "Şerefine Homeros." dedim. Eyvallah dercesine başını salladı ve ardından bardağını yarıladı. Onun aksine ufak bir yudum içip ağzıma ufak bir parça peynir attım. Normal zamanlarda anında mezelere dalan Homeros, bu sefer çatalı bile eline almadı. "Var bu adamda bir iş! Böyle oyun oynamakla ağzından laf alamayacağım besbelli. En iyisi üzerine gitmek." diye içimden geçirdim ve sert bir ses tonuyla "Bak Homeros; ya efendi gibi derdini anlatırsın, ya da külahları değiştiririz." diye çıkıştım. Bakışlarını bardaktan alıp üzerime yöneltti. Minik kara gözleri sanki küçülmüş gibiydi. Mahzun bir

ses tonuyla "Yok bir şeyim Baba." dedi. "Ulen boş laflarlarla kafamı ütüleme. Karşında yeni yetme biri oturmuyor." dedim.

"Haşa Baba! Canımsın benim. Ama inan ki…" dedi, ama sözünü bitiremedi. Oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı, ardından medet umarcasına bardağını kapıp kafasına dikti. Mezelere yine el sürmemişti.

"Aç karnına çarpılacaksın. Atıştır bir şeyler."

"Canım istemiyor Baba."

"Ülen sen böyle konuşuyorsan durum düşündüğümden de ciddi olmalı. Çıkar baklayı ağzından."

"Şey… Biraz efkârlıyım be Baba… İnsan bazen, yaşadığı bazı şeyleri unutmak ister. Çabalarsa bunu becerir de. Ama gördüğün bir rüya, aniden anımsadığın bir yıldönümü veya yolda gördüğün bir şey aniden seni alır o günlere geri götürür. İşte öyle bir durumdayım."

"Anladım. Peki, bugünün özel bir önemi var mı Homeros?"

"Hem babamın ölüm yıldönümü, hem de…
"diye mırıldandı ve sözünü tamamlamadan o dalgın haline geri döndü. Peşini bırakmaya niyetim olmadığından "Allah rahmet eylesin. Ne zaman kaybettin?" diye sordum.

"Çok uzun zaman oldu."

"Ülen ben de yeni öldü sandım. Hepimiz sevdiklerimizi kaybettik, ama gördüğün gibi yaşam bir şekilde devam ediyor. Toparlan artık. Homeros, hem baban da seni bu halde görmek istemezdi."

"Görmek mi! Görseydi zaten yaşıyor olurdu!"

"Bilmece gibi konuşacağına şu işi en başından anlat."

Eliyle boş ver dercesine işaret yapıp bardağını tazeledi. "Homeros!" diye kükredim, bu sefer umursamadı. Başını öne eğip, dondu! Babasının neden öldüğünü, bunda Homeros'un bir suçu olup olmadığını deli gibi merak ediyordum, ama üzerine gidersem kaçıp gideceğini bildiğimden, sessizce bekledim. Birkaç dakika sonra derin bir iç çekip başını kaldırdı ve "En iyisi sana Ege Denizinin adının nereden geldiğini anlatayım." dedi. Konuyu mu değiştirmeye çalışıyordu, yoksa derdini o meşhur hikâyeleri aracılığıyla mı anlatacaktı, bilmiyordum. Bu yüzden sessizce başımı salladım.

"Vakti zamanında Theseus adında bir kahraman varmış Baba. Bu adam öyle bir yiğitmiş ki, yaşadığı dönemde herkes onu Herakles, yani Herkül ile kıyaslarlarmış. Babası da Atina Kralı Aigeus'muş.

"Desene soylu bir adammış."

"Öyle olmasına öyleydi, ama bundan bihaberdi Baba."

"Nasıl yani? İnsan babasının kim olduğunu bilmez mi?" diye sorduğumda gözlerinde kederli bir gülümseme belirdi. Bardağından ufak bir yudum içti ve "Bazen bilmez be Baba." dedi. Bu tür olayların yaşandığını bildiğimden itiraz etmedim.

"Neyse gelelim hikâyemize. Aslında Aigesus'un çocuğu olmuyormuş Baba. Kâhinler "Boşuna üzülüyorsun Yakın zamanda bir oğlun olacak ve yiğitliğini duymayan kalmayacak. Ancak bunun gerçekleşmesi için büyüyene kadar çocuktan kimsenin haberi olmaması lazım, aksi takdirde kehanet gerçekleşmez." demişler. Bir gün kalkıp komşu kralın yanına ziyarete gitmiş. Bunlar bizim gibi karşılıklı içerlerken içini dökmüş. Ev sahibi kral "Madem çocuk dillere destan bir kahraman olacak, o zaman gel kızımla birlikte ol. Torun da benim şanım olur!" demiş."

Dayanamayıp araya girdim ve "Ülen olur mu öyle şey? Hangi baba kızını böyle pazarlar?" diye sordum. Hafifçe gülümsedi ve "Adı üstünde hikâye işte Baba." dedi. "Peki, sonra ne oldu?" diye sordum. "Aigesus alkolün etkisiyle balıklama atlamış teklife ve kızla birlikte olmuş. Atina'ya döneceği gün kızı alıp dışarı çıkarmış

ve "Tanrılar gizli kalmasını istedikleri bir bağla bağladılar bizi. Şimdi kayanın altına kılıcımı ve sandallarımı saklıyorum, kehanet doğru çıkar, benden bir oğlun olursa, on sekizine girdiğinde onu buraya getir. Kayayı kaldırarak altındaki kılıcı ve sandaleti almasını söyle. Bunu başarırsa onu hemen bana yolla ki, kendisini Atina kralı yapayım." demiş."

Rakımdan ufak bir yudum alırken "Başlayacağım şimdi kehanetine! Böyle alengirli işlerin lüzumu ne? Madem kızla birlikte olmuşsun efendi gibi bas nikâhı götür Atina'ya. Çocuk da babasız büyümemiş olur." dedim. Sanki geçmişte yaşadıklarını hatırlıyormuşçasına yüzünü buruşturdu ve "Bu dünyada işler her zaman istediğin gibi gelişmiyor Baba." dedi, ardından rakısından koca bir yudum içti ve ilk defa çatalı eline alıp lakerdanın tadına baktı. Arkasına yaslandığında hikâyeye kaldığı yerden devam etti: "Theseus dedesinin yanında büyüdü. Yıllar geçtikçe güçlenip yürekleniyordu On sekiz yaşına gelince annesi onu kayanın yanına götürüp babasının söylediklerini iletti. Dev kayayı kolayca kaldırıp, altındakileri aldı ve Atina'ya gitmek için izin istedi. Annesi ve dedesi kara yolunun canavar ve haydutlarla dolu olduğunu söyleyerek, deniz yolundan gitmesini öğütlediler. Ne var ki tehlikenin üstüne gitmekten zevk alan bir yiğit olduğundan kara yolunu tercih etti. Yol boyunca insanları kırıp geçiren, dehşete salan bir sürü canavarı öldürdü, hırsızı, katili hakladı ve namı Atina'ya ondan önce vardı. Yaptığı kahramanlık dillere destan olduğundan kral onuruna hemen bir şölen düzenledi."

"Oğlu olduğunu neden söylemek için ne bekliyor?"

"Sürpriz yapmak istiyor Baba. Aklınca da bir plan kurmuş. Şimdi o dönemlerde sofradaki eti parçalamak konuklara tanınan bir hakmış. Eti kesmek için kılıcını çektiğinde babası olaya uyanacak ve mutlu son."

"Ülen direk söylese de mutlu son! İşi zorlaştırmanın anlamı ne?"

"Ne bileyim Baba? Neyse gelelim hikâyemize. O sıralar kral Aigeus, Medea denen bir büyücüyle evliydi."

"Bir de utanmadan başkasıyla evlenmiş ha?"

"Aynen Baba. Üstüne üstlük ondan bir de oğlu olmuş. Medea, geleceği gördüğünden Theseus'un kim olduğunu anında çakmış ve başlamış kocasının kafasını yemeğe!"

"Ne diyormuş?"

"Neler neler Baba? Anlayacağın burnundan girmiş ağzından çıkmış ve kocasını Theseus'un hain olduğuna ikna etmiş. Bu durumda öldürülmesi lazım! Şarap kadehine zehri koymuşlar. Şölende Theseus babasına ait olan kılıcı çekip eti kesince…"

"Babası durumu anlamış!"

"En azından şüphelenmiş. "Nereden buldun bunları?" diye sormuş. Delikanlı olayları anlatmış ve içmek üzere şarap kadehini eline almış."

Heyecanlanmıştım. Gayri ihtiyari "İçme ülen! Zehir var içinde." dedim.

"Baba yüreği bu! İçirir mi hiç? Hemen kadehi elinden alıp yere fırlatmış, sonra da sımsıkı sarılıp haykırmış: "Tüm yaşamım boyunca hasretle beklediğim oğlumsun sen:" Sıra karısını cezalandırmaya gelmiş. Sağa bakmış yok, sola bakmış yok. Sanki yer yarılmış içine girmiş büyücü."

"Nerdeymiş?

"Başına gelecekleri anlayınca anında arazi!"

"Ülen kaçmasa iyiydi ama sonu mutlu bitti hiç değilse." dedim. Homeros, bilmem dercesine dudaklarını kıvırınca "Öyle olmadı mı?" diye sordum. Düşünceli bir şekilde rakısını bitirdi, ağır hareketlerle bardağını tazeledi ve "En azından bir süre mutlu yaşadılar." dedi. Peki, ne

oldu da mutlulukları bozuldu?" diye sordum.

"Uzun zamandır Girit ile savaştaydılar. Theseus oraya vardığında, yenilmişlerdi. Girit Kralı barış için; yarısı boğa yarısı insan olan Minotaurus'a kurban edilmek üzere, her yıl en yiğit yedi delikanlıyla, en güzel yedi kızın gönderilmesini şart koymuş. Mecburen bu kurala uyuyorlardı. Theseus bunu duyunca "Olmaz böyle şey. Madem kral oğluyum, hiçbir genç kız ve delikanlının ölmesine müsaade edemem. Bu yüzden onlarla gideceğim ve o canavarı öldüreceğim." demiş. Zavallı kral yıllar sonra kavuştuğu oğlunu kaybetmemek için "Gel vazgeç bu sevdadan." diye yalvarmış. İkna edemeyeceğini görünce, gemisini yüzdürmek için siyah ve beyaz renkte olmak üzere iki yelken vermiş ve "Bak oğlum ucunda ölüm olduğunu bilsen de yolundan dönmeyeceğini anladım. Eğer zafer kazanarak dönersen gemicilere beyaz yelken açmalarını emret. Bu sayede gemini enginde gördüğümde yaşadığını anlarım." demiş."

"Baba yüreği işte böyle bir şey evlat! Eee sonra ne oldu? Öldürebildi mi canavarı?"

"O kadar acele etme Baba. Anlatacağım. Oraya varınca, Girit Kralının kızı güzeller güzeli Ariadne'yi görür ve anında birbirlerine vururlar."

"Ülen işe bak. Ne için gitti ne oldu?" dedim ve bardağımı kaldırıp "Dedikleri kadar varmışsın be Homeros. Bu yaşımda beni bile heyecanlandırdın. Haydi, şerefine." dedim. Kadehlerimizi tokuşturup birer yudum içmemizin ardından Homeros kaldığı yerden devam etti. "Kız bizimkine âşık olunca ölüm yolculuğundan vazgeçmesi için diller döker. Bunun bir işe yaramadığını görünce "Canavarın yaşadığı labirente girip sağ çıkmak olası değil. Öldürmeyi başarsan bile labirent öylesine karışıktır ki, geri çıkamazsın. Bari şu ip yumağını al. Labirente girince ucunu kapıya bağla ve ipliği aça aça ilerle. Böylece geçtiğin yerleri kaybetmemiş olursun." demiş. Theseus kızın bu yardımı karşısında duygulanır ve eğer canavarı öldürmeyi başarırsa onunla evleneceğine yemin eder. Bir eline topuzlu sopasını, diğer elinde de bir ucu kapıya bağladığı ip yumağını alarak karanlık labirente dalar."

"Birazdan burası ana baba gününe döner Homeros. Aklım burada mutfağa gitmek istemiyorum. Hızlan biraz. Sonuç ne? Öldürebildi mi canavarı?"

"Emrin olur Baba! Canavar, boynuzlarını kurbanına vurmak üzere böğürerek saldırdığı sırada, bizimki topuzunu kaldırdığı gibi bütün kuvvetiyle kafasına indirir."

"Yani öldürdü!"

"Bu sözüm üzerine eline bardağını aldı ve hiç teklemeden "Bir meşe ağacı nasıl yıkılır tepelerden / altında ne varsa nasıl ezer / Theseus öyle yıktı Minatauros'u / Yabani yaşamı bitti canavarın / Artık usulca başı sallanır / kimseye saplayamaz boynuzlarını artık " dedi.

"Oh be! Rahatladım ülen. Bu durumda onlar erdi muradına biz çıkalım kerevetine."

"Valla orası pek öyle olmadı Baba."

"Nasıl yani? Başka canavarlar mı çıktı ortaya?"

"Anlatacağım Baba, acele etme. Theseus ipin yardımıyla kapıda görününce genç kız büyük bir mutlulukla ona sarılır ve hiç vakit kaybetmeden limana giderek gemiye binerler."

"İşte bak dediğim çıktı. Eve dönüyorlar."

"Binerler binmesine de…"

"Ülen deli etme adamı. Sorun ne?"

"Eve doğru hızla yol alan gemi yalnızca bir kez, Naksos adasında durur Baba. Bütün yolcular adanın güzelliğini keşfetmek ve içme suyu bulmak amacıyla karaya çıkarlar. Ariadne'de neşeli guruptan ayrılıp bir başına dolaşır ve yorgun düşünce bir yere uzanıp derin bir uykuya dalar. Theseus, adadan

demir aldığında gemide bir kişi eksiktir!"

"Sakın kızı bıraktı deme."

Sustu. Gözleri nedense dolu dolu olmuştu. Yüzü dalga dalga bir hüznün istilasına uğruyor gibiydi. Boğazını temizlemek amacıyla birkaç defa öksürdü ve "Haklısın Baba. Gemide Ariadne yoktu!" dedi.

Kendimi tutamayarak "Vay şerefsiz." dedim. Acı bir şekilde gülümseyerek "Olayın iç yüzünü bilmeden kimseyi suçlayamayız Baba." dedi. "Peki, neden öyle davranmış?" diye sordum. Kollarını iki yana açarak "Orası bir muamma. Kız uyuduğunda, güçlü bir fırtınanın çıktığını, Theseus'un gemileri kurtarmak amacıyla kıyıdan uzaklaştığını, sonra da geri dönemediğini söyleyen de var, geçmişte kurban edilen Atinalı gençlerin intikamını almak için isteyerek terk ettiğini iddia eden de var." dedi

"Zavallı kıza ne oldu?"

"İçin rahat olsun Baba. Ada, şarap tanrısı Dionysos'un en sevdiği yerdi. Oraya geldiğinde kıza âşık oldu ve onunla evlendi. Ve Ariadne'de, senin tabirinle "Şerefsiz" Theseus'u anında unuttu."

Theseus'un masum olduğuna, o günleri yaşamışçasına inanması garibime gitmişti. "Başından buna benzer bir olay mı geçti acaba?" diye düşünsem de, bunu kendime sakladım ve "Sağ salim varabildi mi bari babasının yanına?" diye sordum.

"Büyük bir zafer kazanmasına rağmen aklı geride bıraktığı sevdiği kızdaydı. Bu yüzden babasına verdiği sözü unuttu ve kara yelkenleri beyazlarla değiştirmeyi unuttu Kral Aigeus ise oğlunun ayrılışından beri uykuyu, yemeği, içmeyi terk etmiş, sahilin yüksek bir yerinden gökyüzü ile birleşen mavi suları gözetliyordu. Bir akşam çok uzaklardan siyah yelkenlerini şişirerek gelen gemiyi görünce oğlunun öldüğünü sanır ve kendini kayalardan aşağı denize atar. Bu olaydan sonra denize Kral'ın adı verilerek "Aigeus'un Denizi" dendi. İşte Ege Denizi'nin adı, evlat acısına dayanamayan bir babadan gelir."

Sözünü bitirdiğinde ağlamamak için dudaklarını ısırıyordu. Kendi anlattığı bir hikâyeden bu denli etkilenmesi tuhaftı. Kendine yakıştırdığı Homeros kimliğinin altında kim yatıyordu? Aklımdan geçen soruların yanıtını bulacakmışım gibi dikkatimi üzerine verdim. Başını öne eğmiş, minik kara gözlerini dalgın bir şekilde masanın bir kösesine dikmişti. Konuyu nasıl açarsam açayım artık ağzından tek laf alamayacağımı biliyordum. O çaresizlikle kıvranırken Lütfü yanıma geldi ve "Baba mekân yavaştan doluyor. Ciğer isteyenler var. Daha oturacak mısın?" diye sordu.

"Geliyorum."

Yerimden kalktığımı Homeros fark etmedi bile. Yanından ayrılacağım sırada durdum ve sanki sıradan bir şey söylüyormuşum gibi "Sen böyle davranınca kız ne yaptı?" diye sordum. Gözlerini diktiği köşeden ayırmadan adeta kendi kendine konuşurcasına mırıldandı: "Bir daha görmedim. Zaten beklemedi de… Oysa babama sözüm vardı. Geleceğim demiştim. Hoş onu bile yerine getiremedim…" Bu sözleri söylemesinin ardından derin bir uykudan uyanırmışçasına silkindi ve telaşla "Yani… Az evvel de anlatmıştım ya Baba… Şarap tanrısı Dionysos'la evlendi" dedi. Öğreneceğimi öğrenmiştim. Anladım tarzında başımı salladım. Yanından ayrılırken arkamdan "Hüsnü Baba." diye seslendi.

"Söyle Homeros!"

"Şey… Seninle "Şerefe" diye kadeh tokuşturmuştuk…"

Demek istediğini anlamıştım. Sitemkâr bir şekilde kaşlarımı çattım ve "Ülen kırk yıllık meyhaneciye meyhane kurallarını mı öğretiyorsun?" diye çıkıştım, ardından "Lütfüüü" diye seslendim. Koşarak yanıma gelip "Buyur Baba:" dedi.

"Bu gece, bu masa Homeros'a ait! Kimseyi yanına oturtma ve hesap haricinde ne isterse getir." dedim ve ağır adımlarla mutfağa doğru yürüdüm.

Yusuf GÜRKAN

X Oyun köşesine hoş geldiniz. Bu köşede her ay yeni çıkmış oyunları inceleyeceğiz, rehberler hazırlayacağım, oyun yazıları olacak. Çok ama çok eğleneceğiz.

X OYUN 1- Konsol Rehberi

X Oyun köşesine hoş geldiniz. Bu köşede her ay yeni çıkmış oyunları inceleyeceğiz, rehberler hazırlayacağım, oyun yazıları olacak. Çok ama çok eğleneceğiz. Umarım beğenirsiniz. Bu ilk hafta olduğu için, Konsollarla ilgili bir Rehber hazırladım. Umarım hoşunuza gider. Yeni çıkacak oyunlarında tarihlerini yazdım. Umuyorum ki çok güzel bir ortam oluşturacağız. Sizi yazılarla Baş başa bırakayım. Hobilerinizi ve kaliteli zaman geçirme isteğinizi alıp içeri girin dostlar. Söyle dost öyle gir diyelim.

Yakında Çıkacak Oyunlar;

Xbox One:

1. Darksiders: Genesis – 14 Şubat
2. Bayonett & Vanquish 10 TH Aniversary Edition – 18 Şubat
3. Two Point Hospital – 25 Şubat
4. Neverwinter; Infernal Descent - 25 Şubat
5. Overpass – 27 Şubat
6. One Punch Man: A Hero Nobody – 28 Şubat
7. My Hero One' s Justice 2 – 3 Mart

Playstation:

1. Street Fighter V – Champion Edition- 14 Şubat
2. Dreams – 14 Şubat
3. Darksiders Genesis – 14 Şubat
4. Hunt: Showdown – 18 Şubat
5. Bayonett & Vanquish 10 TH Aniversary Edition – 18 Şubat
6. Two Point Hospital – 25 Şubat
7. Neverwinter; Infernal Descent - 25 Şubat
8. Overpass – 27 Şubat

Nintendo Switch:

1. Darsiders Genesis – 14 Şubat
2. Best Friend Forever – 14 Şubat
3. Ciel Fledge – 21 Şubat
4. Two Point Hospital – 25 Şubat

5. Overpass – 27 Şubat
6. Murder by Numbers – 5 Mart
7. My Hero One' s Justice 2- 13 Mart

Yeni çıkacak oyunlar bu şekilde dostlar. Ocak, Şubat, mart ayları Oyun sektöründe ölü aylar olarak geçer. Pek yapım ortaya çıkmaz. Bu sebeple bahar-yaz dönemini beklersek. Hatta takip eden Sonbahar dönemine kadar gidebilirsek, güzel yapımlar ortaya çıkacaktır diye umuyorum. Şimdilik; bekleyelim.

Konsol ve Oyun Rehberi

Selamlar ve Merhabalar pek sevgili okuyucular. Ben deniz daha önce yine Hayalet Dergi' de hatırlarsanız, sizlere Video Oyun köşesinden seslenmiştim. O zamanlar PC oyuncusuydum ve #pcmasterrace' ciydim. Yani bilgisayarı, tüm konsollar, el konsolları ve diğer oyun oynatan her donanımdan üstün görenlerdendim. Yalnız ben PC oyunculuğuna bir yandan devam ederken. Bir yandan da kutulu PC Oyun koleksiyonumu oluştururken. Yıllar durmaksızın geçiyordu. Artık 2013 yılında ağa, paşa olan bilgisayarım artık eskimişti. Yenilenme zamanı yakındı yani. Ben de internette pek çok fiyat araştırması yaparken bulmuştum kendimi.

Neleri araştırmadım ki? Pek çok Bilgisayar, PS Vita, Nintendo Switch hatta pek çok konsol ve oyun oynatan aygıtı araştırdım. Sonuç ne oldu peki? Elime bir miktar para geçti, geçen sene. Ben de hiç düşünmeden hepsini Xbox One S' e yatırdım. Düşünsenize yalnıza 2000 küsür lira fiyat ödeyip. Son çıkan oyunları oynayabilecektim. Şöyle ki; PS Vita pek haliyle Sony artık desteğini çekmişti. Tercih etmem akılsızca olacaktı. Ayrıca Play Store' u desteklese de pek çok oyun Vita ile uyumlu değildi. Bir başka seçenek olan Nintende Switch ise o zamanlar yalnızca çok az oyuna destek veriyordu kütüphanesi yetersizdi. Yalnızca Nintendo oyunları da oynamak istememiştim. Play Station 4 Pro diyenleri duyar gibiyim. Lakin ben Play Station' a özel Exclusive oyunlarına hiç bir zaman ilgim olmadı. Bu sebeple doğru düzgün oyun oynayabileceğim. Son çıkan oyunları oynayabileceğim yalnızca Xbox kaldı geriye.

PC' yi atladın dediğinizi duyar gibiyim. Hem eskiden PC ci hatta #pcmasterrace' çi olduğumu söylemiştim. Ama tabi günümüzde oyun oynayacak bir bilgisayar toplamak ne yazık ki çok masraflı. Mesela tam performans ile çalışacak bir bilgisayar. Günümüzde elbette bir hayli pahalı olacaktır. Zaten bilgisayar ile iş bitmiyor. Soğutucu masrafı gibi ekstra masraflar da söz konusu. Günümüzde yüksek işlem yapabilen performanslı PC' ler bir hayli pahalı (toplama da yapsanız) ve durmadan ekstra masraflarla uğraşmak zorunda kalacaksınız. Dolayısıyla konsol bambaşka bir konfor. Bambaşka bir olaymış. Tatmadan anlaşılamayacak bir rahatlık. Zaten PC durmadan teknik problemler ve stabil çalışamama sorunlarını durmadan çıkarıyor.

Tüm bunları göz önüne aldığımda konsola geçtiğim için çok sevinçliyim. Zaten konsol bambaşka bir Dünya ve bambaşka bir rahatlık. Onun büyülü dünyasına girdiniz mi çıkmak istemezsiniz. Genellikle bilgisayar dan vaz geçemeyenler bazı argümanlar öne sürüyor. Mesela oyun fiyatları pahalı diyorlar. Öncelikle şunu belirteyim Steam mantığıyla oyunu çıkar çıkmaz değil biraz bekleyip oynarsanız. Güzel indirimlerden yararlanabiliyorsunuz. Bir diğer bahane de konsolların pahalı olması. Yeni sürümü çıkmasına yakın konsol bilgisayardan daha ucuz oluyor. Hatta bilgisayar sistemi toplayınca elde edemeyeceğiniz kadar ucuza 4K oyun oynayabilirsiniz. Düşünsenize 20 Bin TL verip Bilgisayar toplamak mı? 8 Bin TL ye (meraklısı için 2000' e de halledebilirsiniz.) Tam donanımlı bir Konsol sistemi kurmak mı? Elbette ikincisi daha uygun geliyor. Konsol sistemi kurmak için ihtiyacınız olan yalnızca; 4K veya 2K bir Televizyon (HDMI destekli bir monitör de olabilir.) ve Konsolun kendisi. Ekstradan harcama yapmak isterseniz de İkinci Oyun Kontrolcü, Ses sistemi, Konsolunuzla uyumlu mikrofonlu Chat Kulaklık ve bir de ekstradan depolama için

Harici Hard Disk alabilirsiniz. Üstelik Gamepass veya PSN Plus uygulamalarıyla aylık düşük bir ücrete pek çok oyuna ulaşma şansınız oluyor. Düşünsenize düşük bir ücretle bir sürü oyun oynamanız için elinizin altında bekliyor. (Tabi kotalı internet kullanıyorsanız bu hayli zor. Bu söylediğimiz kotasız internet sahipleri için.)

Öncelikle söylemek gerek ki; Xbox' tan yapılan açıklama da bu yöndeydi. Yani Xbox artık bir yaşam tarzı ve yaşam alanı haline getirilmek isteniyor. Ben de katılıyorum bu görüşe. Mesela; Orijinal CD olarak albümlerinizi müziklerinizi dinleyebilir, Youtube uygulamasından müzik dinleyebilir, Gelişmiş Microsoft Edge tarayıcısından İnternette dolaşabilir, Sosyal Medyada takılabilir. DVD veya Blue Ray olarak filmlerinizi oynatabilirsiniz. Yani sadece oyun değil oyun ve ekstradan pek çok şey yapabilirsiniz. Xbox artık sadece oyun makinesi değil aynı zamanda

kaliteli vakit geçirme aracı haline geldi.

Tabi Playstation için de durum böyle. Playstation' ın yeni sürümleri de pek ala Xbox ile yarışabilir. Yani konsol hem kaliteli zaman geçirme hem de güzel güzel oyunumuzu oynama yeri artık. Konsol aldığınız da aslında bir de Bilgisayar kadar gelişmiş bir ürün satın alıyorsunuz. Günümüz konsollarının bilgisayarlardan aşağı kalır yanı yok. O yüzden yukarıda çözdüğümüz bahaneleri de bir kenara bırakın ve hemen bir konsol sahibi olun. Üstelik Windows 10' lu bir bilgisayara sahipseniz. İkinci Oyun Kontrolcüsü olmadan iki kişi Co-Op Oyun oynayabilirsiniz. PC' ye bağlayacağınız uygun fiyatlı bir Oyun Kontrolcüsüyle iki kişi Xbox One' da oyunlarda akabilirsiniz. Hem eski bilgisayarınız da değerlenmiş olur. Ben evimde ki internetle (kabloyla bağlanarak) Pc' ye taktığım Logitech F710 ile Xbox a bağlanmış bir adet de Xbox Kontrolcüsüyle akıcı bir şekilde Co-Op oyun oynayabiliyorum. Karar sizin yine de lakin bu söylediklerimi bir düşünün. Şayet yeni bir Pc almak istiyor ve para yetiştiremem diye düşünüyorsanız. Oyunları çok seviyorsanız böyle bir seçenek de var. Üstelik gayet uygun.

Size oyun dolu, güzel günler dilerim.

Ahmet Yılmaz Arşivinden teşekkürlerimizle.

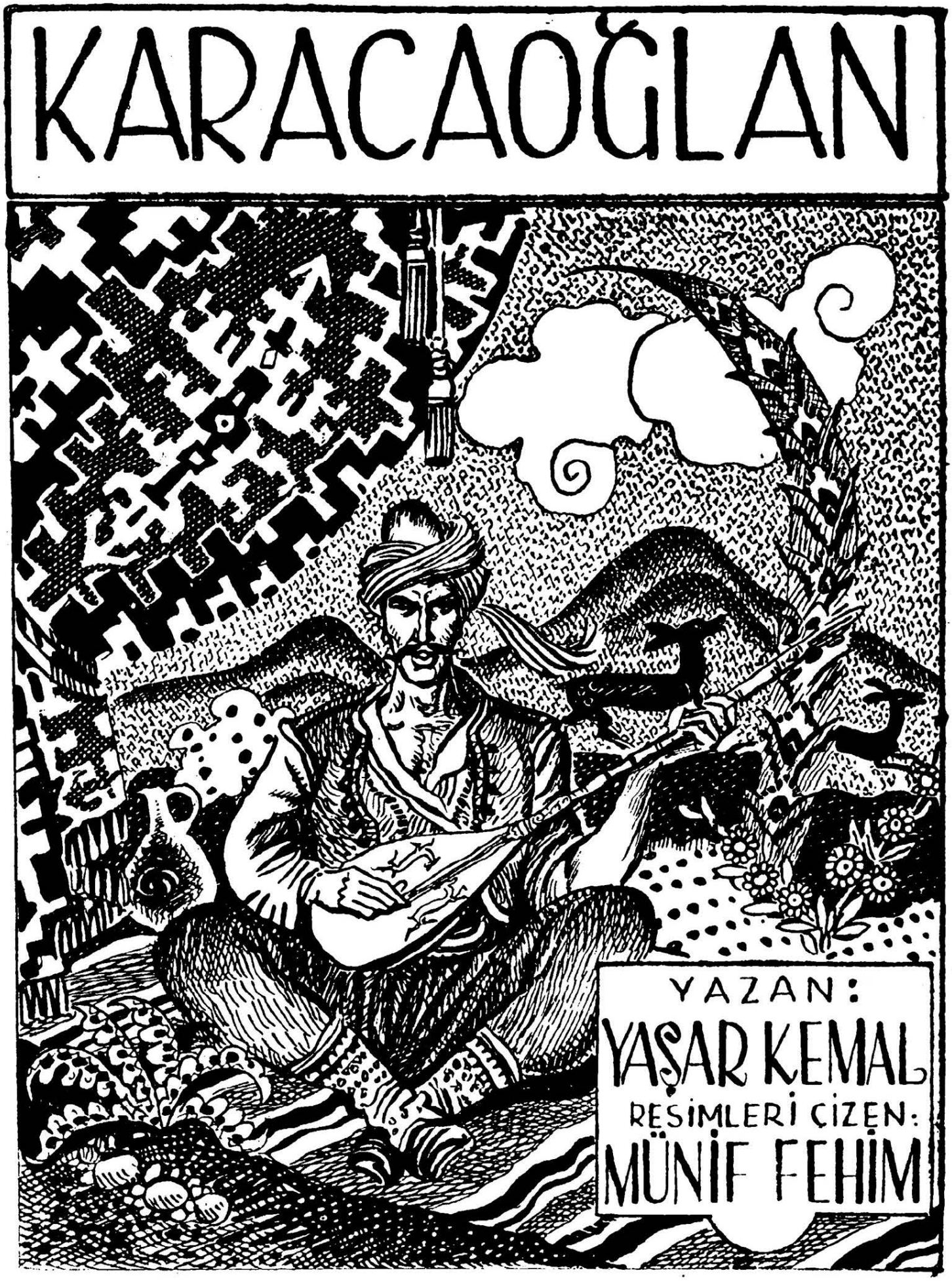

KARACAOĞLAN

Yazan: YAŞAR KEMAL — 85 — Resimliyen: MÜNİF FEHİM

Elif, üstlerinde abayı görünce işi anladı. Karaca oğlan gidiyordu. Bir daha gelmemek üzere gidiyordu. Kalktı. Ardına düştü ama, Karacaoğlan çok uzaklaş mıştı. Soluk soluğa kaldı... Ardından bağırdı... «Karaca! Karaca!» koşuyor, soluğu tükeniyor, yere yuvarlanıyor, kalkıyor, «Karaca! Karaca!» diye bağırıyordu. Karaca gözden kayboldu gitti. Elif de düştüğü yer den kalkamadı. Doğan güneş onu öylece, bitmiş.

kahrolmuş, yolun tozları içinde, toza bulanmış, yatar buldu... Elif az sonra azıcık kendine geldi. Bir türkü dönüyordu kafasında. Renkli, aydınlık, güneşli, mesut günlerinin aşk türküsü... Dünya tür ye kesmişti. Türkü, güneş, yeşil, mavi dört bir ya nında çağlıyordu. Eski aşk günleri çağlıyordu.

Ağlaya ağlaya düştüm yollara
Karışayım bozbulanık sellere
Adı sanı duyulmadık illere
Gitmeyince gönül yardan ayrılmaz

Ahım kaldı şu güzelin ahtında
Deremedim güllerini vaktinde
Karanlık gecede kolum altında
Yatmayınca gönül yardan ayrılmaz

Gözüm kaldı şu kaplanın postunda
Ezrailde can almağın kastında
Döne döne teneşirin üstünde
Yunmayınca gönül yardan ayrılmaz

Hadini de Karacaoğlan hadini
Aramazlar gurbet ele gideni
Ak göğsün üstünde çakırdikeni
Bitmeyince gönül yardan ayrılmaz

KARACAOĞLAN

Yazan: YAŞAR KEMAL — 36 — Resimleyen MUNİF FEHİM

Gün kuşluk olunca, Elif ayağa kalktı. Karacaoğlanın başını alıp gittiği uzun, uçsuz bucaksız yola gözlerini dikti. Öğle oluncaya kadar orada öyle, taş kesilmiş dikildi kaldı. Taş kesildi. Yalnız, kimsesiz yol, bomboş uzayıp gidiyordu. Sonra kımıldadı, ayaklarını sürüyerek obaya döndü. Deli Hüseyinin karısı her sabah Elifi çadırında yoklardı. Bugün de yoklamış kimseyi bulamamıştı. Hüseyine haber vermiş, Hüseyin Elifi aramış, taramış bulamamış, deliye dönmüştü. Bey evde yoktu. Beyin hanımının kulağına gitti iş. Beyin Hanımı şaşırdı. Derken Elif ikindi üstü geldi obaya. Çadırına gitti. Kendini yatağına dar attı. Kendinden geçti. Hüseyin başucunda dört dönüyordu. Beyin hatunu başında dört dönüyordu. Yüzüne su döküp ayılttılar. Hatun Elife sebebini sordu bunun, ön

ce, şane anlatmak istemedi Elif, Hatun herkesi içerden çıkardı. Onunla başbaşa kaldı. Elif sonunda Hatunun ısrarına dayanamadı. Olanı biteni başından sonuna kadar bir bir anlattı. Hatun yıkdırımla vurulmuşa döndü. Bir misafire, bir hak âşığına, bir sığıntıya bu yapılır mıydı. Kanı tepesine sıçradı. O hızla Halili aramağa başladı. Bulamadı. Eve vardı. Eline çamaşır tokacını aldı. Pınarın başında Halili gördü. Halil onu görünce yılışık yılışık gülümsemeğe başladı. Hatun hışım gibiydi. Halilin yanına yaklaştı. Ona hiç bir şey demeden, sormadan, tokacı tam başına yapıştırdı. Gözü dönmüştü. Vurdukça vuruyordu. Kendine geldiğinde Halil, yere yıkılmış can çekişiyordu. Onu böyle gördü. Başında durdu bakıtı. Halil son soluğunu da verdi.

Kızgınlıkla: — İyi ettim. İyi oldu. Bey de bana ne yaparsa yapsın isterse koğsun, İsterse öldürsün beni...

KARACAOĞLAN

Yazan YASAR KEMAL — 87 — Resimliyen MÜNİF FEHİM

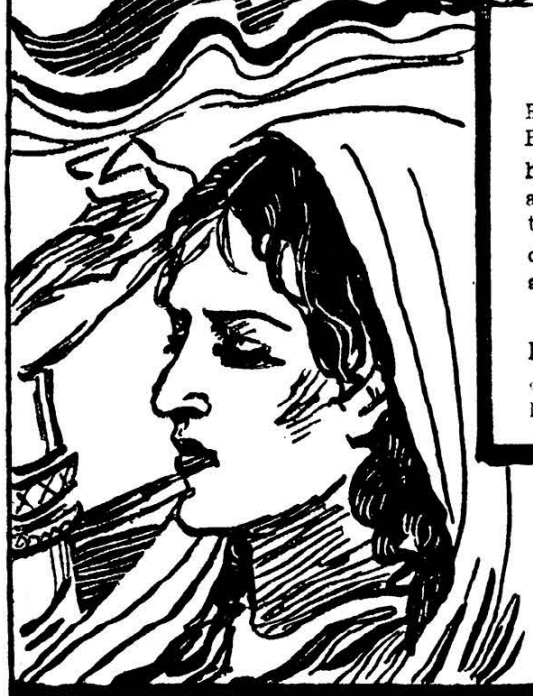

Bey yakındaki bir obadaydı. Halilin ölüm haberi Beye gitti. Bey, atına atladı. Dolu dizgin geldi. Hatun onu yolda karşıladı. Bey, Hatunun yüzüne bakmadı bile. Doğru çadıra girdi. Hatun hışımla ardından gitti. «İster koğ, ister öldür. dedi... Meseleyi anlatmağa başladı. Bey Halilin yaptıklarını duydukça çileden çıktı. Meseleyi bütün oba biliyordu. Onlar da anlattılar. Bey iyice dinledikten sonra —« Gidin,» dedi, «Gidin de leşini köpeklere atın onun... Böyle bir adamın ölüsünü toprak kabul etmez.»

Bu olaydan sonra kız iyice yıpranmış, yataklara düşmüştü. Bey, onu teselli etti. Deli Hüseyini çağırttı. Adamlarını çağırttı. «Gidin,» dedi, «Karacaoğlanı kuşun kanadının altındaysa da bulun... Bulmadan gelmeyin.»

Karacaoğlan yürüyordu. Bir dağa geldi. Bir mağaranın önündeki bir taşın üstüne oturdu. Dertlenmişti. İçi kan ağlıyordu. Söylemese ölecekti. Sazını çekti. Çalmasa kahrından buracıkta çatlıyacaktı. Uzun uzun bir inilti, bir uğuntu halinde söyledi.

Boğazında sarı akik
Zülüfün gerdana dökük
Gönlün eğri kaşın yıkık
Doştum neler gördün bugün

Yüce dağdan bakınırken
Lâle sümbül sokunurken
Sen engele uydun bugün

Uğuntusu kesildi. Mağaraya girdi. Kayboldu..

KARACAOĞLAN

Yazan: YAŞAR KEMAL — 28 — Resimleyen MÜNİF FEHİM

Gene rivâyet ederler ki, bir çoban, Karacaoğlan mağaraya girdikten sonra, mağaradan türküler gel diğini duymuş. Kapısına varmış karanlık mağaranın, türküleri dinlemiş... Çoban ölünceye kadar, o mağaranın kapısına varırmış, türküleri dinlermiş, ve çoban ölünceye kadar sırrını kimseye dememiş. Bugün de rivâyet ederler ki, o mağaradan, yüreği temiz olanlar, varır da can kulağile dinlerlerse, türküler duyarlarmış...

Karacaoğlanın mağaranın kapısındaki son türküsü, dünya üstüne, dünya sevgisi üstünedir.

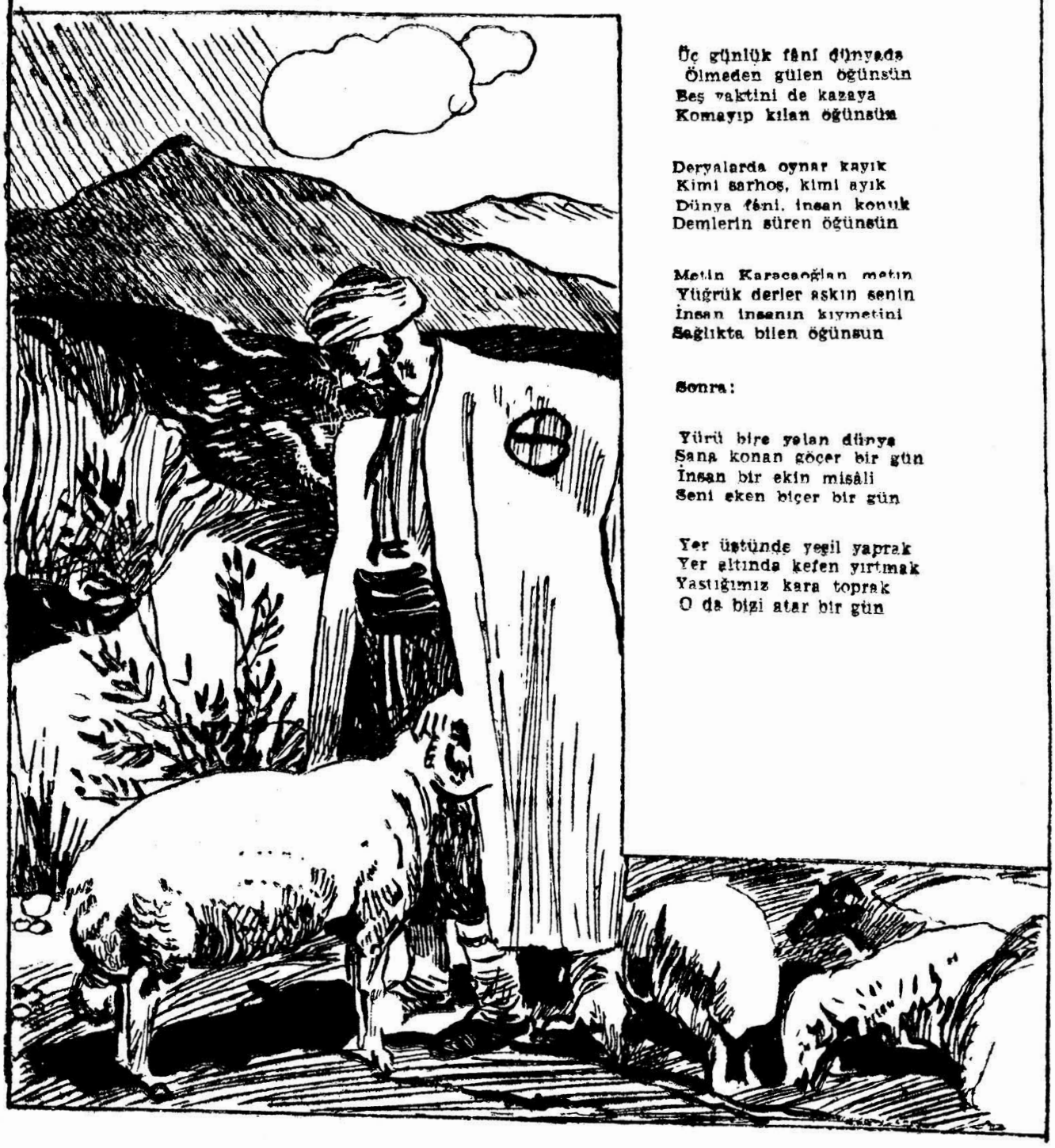

Üç günlük fânî dünyada
Ölmeden gülen öğünsün
Beş vaktini de kazaya
Komayıp kılan öğünsün

Deryalarda oynar kayık
Kimi sarhoş, kimi ayık
Dünya fâni, insan konuk
Demlerin süren öğünsün

Metin Karacaoğlan metin
Yüğrük derler aşkın senin
İnsan insanın kıymetini
Sağlıkta bilen öğünsün

Sonra:

Yürü bire yalan dünya
Sana konan göçer bir gün
İnsan bir ekin misâli
Seni eken biçer bir gün

Yer üstünde yeşil yaprak
Yer altında kefen yırtmak
Yastığımız kara toprak
O da bizi atar bir gün

KARACAOĞLAN

Yazan: YASAR KEMAL — 86 — Resimliyen: MÜNİF FİRİM

Beyin adamları, Deli Hüseyin belki bir haftaya yakın obaları, dağları taşları aradılar Karacaoğlanı bulamadılar. Bey, «mutlaka bulacaksınız. Bu leke beni öldürür. Derler ki, Küçük Ali oğluna Karacaoğlan gibi bir âşık sığındı. Onun da başına bu hali getirdi. Ben buna dayanamam. Mutlaka bulacaksınız.»

Elif de, «bulun, bulun getirin... Her şeyi Karaca oğlana anlatın gelsin.»

Elif sararıp solmuş, bir iğne bir ipliğe dönmüştü. Ne yiyor, ne içiyordu.

Hüseyin: «Hatun bacı,» dedi, «şu dünyada canım sağıken, demir çarık giyip, demir âsa alacağım, diyar diyar gezeceğim. Onu gene bulup, gerçeği ona söyleyeceğim...»

Küçük Ali oğluna gitti: «Bey sen de yeme kendini. Ben kardaşımı bulurum. Ya ölürüm, ya bulurum... Elif sana emanet, avradım, çocuklarım sana emanet... Hakkını helâl eyle. Suç ne senin, ne de kimsenin. Böyle oldu. İstemedik. Bulursak her şey düzelir.»

Bey: «Peki Hüseyin,» dedi, «çocuklarına çocuklarımdan iyi bakarım. Var git kardaşını bul. Yolu açık olsun....»

KARACAOĞLAN

Yazan: YAŞAR KEMAL — —90— — Resimleyen: MÜNİF FEHİM

Karacaoğlanın düğünde sazının telinin kopması, kalkıp gitmesi... Başını alıp gitmesi, Halilin ölümü, Hüseyinin onu aramağa çıkması... Bütün obada, uzak yakın bütün obalarda çalkanıyordu. Duyma yan kalmamıştı bunu memlekette.

Hüseyin yollara düşmüştü. Yürüyordu. Oba oba şar şar, oymak oymak, dağ demiyor, tepe, kaya demiyor yürüyordu. Kardeşini önüne gelene, kurda kuşa soruyordu. Bulamıyor yürüyordu.

Ne üstünde üst, ne başında baş kalmıştı. «Karacaoğlan kardaşım,» diyordu da başka bir şey demiyordu.

Aradan bir yıl mı geçti, iki yıl mı, belli değil... Bir haber geldi. Bir haber geldi de Hüseyinin, bütün obaların yüreğine su serpti. «Karacaoğlan meydana çıkmış... «Nasıl çıkmış onu da anlatıyorlar.

Uzaklarda, Fırat kıyısında, zorlu bir Bey var. Öyle Türkmen Beyleri gibi değil. Padişah Beyi... İki tuğlu mu, üç tuğlu mu öyle bir Bey işte.

Beye Han Mahmud adında bir âşık misafir geliyor. Han Mahmud da bir Han oğlu ama, Bey onun Han oğlu olduğunu ne bilsin. Boynu bitli bir âşık sanıyor. Han Mahmudla Beyin kızı sevişiyorlar. Bey, bunu duyuyor. Öfkeye geliyor. Han Mahmudu tutturduğu gibi çoşkun akan Fırata attırıyor. Sevgilinin suya atıldığını görünce kendi de suya atılıyor. Suda sevgililer, birbirine sarılıyorlar. Bey, kızının da gittiğini görünce, boğulmadan, onların çıkarılmasını emrediyor. Çıkarıyorlar, çıkarıyorlar ama, sevgililer birbirine bitişmiş. Bu nasıl iş? Sevgilileri suyun kıyısına yatırıyorlar... Ağıt, figan... Tam bu sırada, saçı sakalına karışmış, elinde sazı, bir âşık çıka geliyor.

Bir yere oturuyor. Başını öne eğiyor. Sazını çekiyor:

Kırklar mağarasından çekildim geldim
Bir dolu mey içtim ummana daldım
Kâdir mevlâm ben de sana dayandım
Sökülsün bedenler biribirinden

Birden sevgililer, hiç bir şey olmamış gibi biribirinden ayrılıp ayağa kalkıyorlar... Âşık kayboluyor.

Oradakiler... Bu olsa olsa Karacaoğlan olur, diyorlar... Ortalığa da böylece yayılıyor.

KARACAOĞLAN

Yazan: YAŞAR KEMAL —91— Resimleyen: MÜNİF FEHİM

Deli Hüseyin aylar sonra Fırat kıyısına vardı. Olayı sordu. Görenler böyle böyle oldu diye salık verdiler.

Hüseyin mağaradan gelen âşığın tarifini yaptırdı. Tıpkı tıpkısına Karacaoğlana uyuyordu.

—« Geldi,» diyorlardı, «türkü söyledi. Bedenler birbirinden ayrılınca, o şaşkınlık içinde kayboldu gitti. Bey aratti, aratti bulduramadı. Bir daha da bu yanlarda izi mizi görülmedi o âşığın» diyorlardı.

Hüseyin, yorulmuştu. Bitmişti. Ama yılmadı. Yoluna devam etti. Elife söz vermişti. Bulup, ona işin aslını söyleyecekti.

Sivas ovasından geçiyordu. Bir deri, bir kemik kalmıştı. Kızılırmak kıpkırmızı akıyordu. Ötede, göğün altında, poyraz tarafında kara bulutlar birikmişti. Üstüne üstüne geliyordu. Kafasında bir türkü belirdi: «Bir bulut oynadı Sivas elinden, ucu telli mektup geldi gelinden...»

Bulut geldi. Yağmur boşandı. Ova karanlık içinde kaldı. Hüseyin büzüldü olduğu yere... Yağmur göz açtırmıyordu. Şimşekler çakıyor, gök gürlüyordu. Kızılırmak kabarmıştı. Duman duman akıyordu... Kırmızı... Bir sel geldi. Hızlı akıyordu. Hüseyin sırtını sele verdi. Bir zaman öyle dayandı. Sonra sel fazlalaştı. Hüseyin birden dayanmayı bıraktı. Sel onu götürüyordu. Sel götürdü, Kızılırmağa verdi. onu... Bir zaman da Kızılırmakla çarpıştı... «Bir bulut oynadı...» dedi. Kızılırmağa karıştı. Kızılırmak killi, turuncu al köpüklü bir dumandı. Hüseyin düşünü götürdü bir ılgın dalına teslim etti.

DEVAM EDECEK

Bünyamin TAN

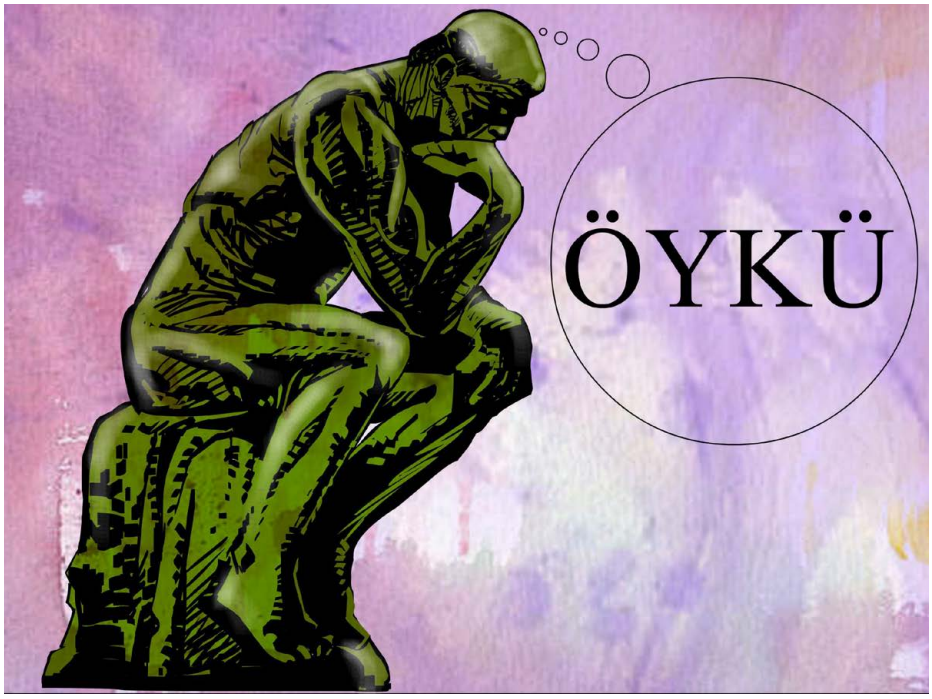

RÜYA

İki yanı gelinciklerle süslü, göz alabildiğine allı yeşilli bir yolda buluyorum kendimi. Yürüdükçe ucu bucağı görünmüyor, sanki ben yürüdükçe yol daha da uzuyor. Niçin yürüyorum, neden yürüyorum bilmiyorum. Bir ara durmayı deniyorum. O anda yer yarılıyor ve dibi görünmeyen korkunç bir uçurum beliriveriyor ayaklarımın dibinde. Ürküp geri çekiliyorum. Tekrar adım atmaya başladığımda uçurumun ağzı kapanıyor ve tekrar yerden çimenler bitmeye, gelincikler açmaya devam ediyor. Üstelik bu sefer kelebekler de eşlik etmeye başlıyor bana. Yeşil, mavi, kahverengi, renk renk birbirinden güzel kelebekler. Ömrü bir gün olur derler, ben ise onların ömrümce yaşamalarını dilediğimi duyumsuyorum. Tıpkı hayatımda hep olmasını istediğim fakat kaybettiğim diğer güzellikler gibi. Biliyorum bir süre sonra bu güzellikler de son bulacak. Bunları düşünürken gözüm ufka takılıyor. İşte, çocukluğumun geçtiği o bahçeli iki katlı evimiz. Bahçe duvarları briketlerle örülü, kapısı tahtadan, bahçesi akasya ağaçlarıyla ve kavak ağaçlarıyla çevrili mutluluk mabedim. Çocukluğuma dair hatırladığım tek mutluluk kaynağım biraz ötemde beni bekliyor.

Biraz daha yürüdükten sonra kapı sürgüsünü çekip giriyorum bahçeden içeri. İçeride kıvırcık saçlı, zihninde dünyaya ve kendine dair masum ve birbirinden güzel hayalleri olan bir afacan var. Bahçenin bir köşesinde bulduğu toprak alana evden aldığı fasulye, nohut, karpuz çekirdeklerini ekiyor. Sonra da bir güzel suluyor onları. Beni hiç fark etmiyor, öyle ki kapıdan çıkıp evin önündeki tuğlalara basarak avludaki barakanın üstüne, oradan da yeni yeni çiçeklerini açmış akasya ağaçlarının üzerine çıkıyor. Akasya ağacını bilenler bilir, öyle güzel kokar ki çiçekleri. Sanki tabiat ananın kokusudur. Bir çocuk annesinin kolları arasında kokusunu aldığında nasıl kendini huzurlu, mutlu

Tam üç yıl önce bir gece arkadaşlarıyla çılgınca eğlenmişler ve çok içmişlerdi. Sokaklarda birbirlerine yaslanarak gezinirlerken kendilerini Serhat'ın evinin önünde buldular ve apartman kapısından içeri girdiler. Üçüncü kattaki daireye yalpalayarak çıktılar ve Serhat anahtarı güç bela montunun iç cebinden çıkarabildi. Kapıdan içeri girer girmez iki sevgili kendilerini yatakta buldular ve Selin o gece hamile kalmıştı.

ve güvende hissederse akasya ağacının kokusu da dallarında olan küçük bir çocuğa aynı duyguları tattırır. Sonra neden birden iniveriyor ağaçtan. Doğruca evin karşısındaki dereye koşuyor. Dere biraz aşağıda. Dikkatlice iniyor patikadan. Suyun kenarında oturuyor bir taşa. İribaşların bir o yana bir buna yüzüşlerini izliyor. Ben de biraz uzaktan bu afacanı seyrediyorum. Sonra birden bir şişe beliriyor elinde. Suya daldırışında iribaşlardan yakalayabildiğini dolduruyor şişeye. "Amma da balık yakaladım ha," diye söyleniyor kendi kendine. Gülümsüyorum onun bu masumluğuna, "İlerde nasıl olsa öğrenecek o yakaladıklarının balık değil de kurbağa larvası olduğunu," diye geçiriyorum içimden. Sonra birden başımı çevirip geldiğimiz patikanın başına gözlerimi çevirince yine her yerin gelinciklere ve yemyeşil çimenlere büründüğünü görüyorum. İçimden gitmem gerektiğine dair bir his uyanıyor. Kalkıp çıkıyorum yukarı ve yürümeye devam ediyorum. Yeşillik ve allık yine göz alabildiğine uzanıyor önümde.

Biraz sonra şirinlik abidesi bir çoban köpeği yavrusu dolanıyor bacağıma. Allah'ım, bu nasıl bir güzellik. Boz rengi, simsiyah ağız çevresi ve kocaman gözleriyle yüzümden biraz ötede tutuyorum yukarı kaldırıp. Basıyorum göğsüme ve okşamaya başlıyorum. Yalayarak cevap veriyor sevgime, o da beni sevdi belli ki. Yere koyuyorum ve başlıyoruz birlikte yürümeye. Etrafımda fır dönüyor, ara ara ona dönüp bakmam için havlayıp duruyor. Bazen de pantolonumu ısırıp çekiştiriyor, tam bir oyunbaz çıktı bizimkisi. "Karnı aç mı acaba?" diye içimden geçirirken biraz ileride bir çiftlik görüyorum. Koşarak o tarafa yöneldiğimde bu haylaz minik de peşimden koşarak geliyor. Çiftliğe varınca güneşte kalmış pis et kokusu çarpıyor yüzüme. Midem öyle bulanıyor ki yüzümü ekşitip elimle burnumu ve ağzımı kapatıyorum. Kokunun kaynağını aramaya başlıyorum, çiftlik duvarının yıkık bir kısmında koku kesifleşiyor. Meğer kesilen hayvanların etli kemiklerinin istiflendiği bir yer burası. Duvar biraz yıkılmış, elimi uzatıp küçük dostuma birkaç kemik çıkarıyorum. Daha yere koyar koymaz iştahla başlıyor kemirmeye belli ki çoktandır açmış. Karnı doyup kemirmeyi bırakınca yola devam ediyoruz. Yürürken bu küçük dostumun fiziksel yapısı daha önce çekmediği kadar dikkatimi çekiyor. Hafif tombulca ve uzunca bir gövdesi var, sanki macar salamı gibi. Hay Allah, nasıl da düşünemedim. Bu dostuma bir isim de bulmamıştım. İsmi Salami olsun diyorum, evet evet, Salami olsun. Salama benzeyen bu gövdesiyle bundan daha güzel bir isim düşünülemez bu oyunbaz ufaklık için. Ayva, vişne, kiraz, erik ağaçlarıyla dolu bir korudan geçiyoruz. Biraz soluklanıp meyve atıştırmak en iyisi... Gözüme erik ağacını kestirdim. En sevdiğim meyvedir erik, dallarından sıkıca tutunup kendimi yukarı çekiyorum. Biraz daha yukarı çıkmak için uzandığımda gövdede bir delik fark ediyorum. Elimle kontrol ettiğimde deliğin derin ve iyice içeriye uzandığını anlıyorum. Sıkıca tutunup başımı uzattığımda içinde tam üç tane turkuaz yumurta görüyorum. Sanki pastaneden alınmış, renkli çikolata kaplı kestane şekeri gibiler. Üzerlerinde hafif kahverengi çilleriyle mucizevi üç tane karga yumurtası... Mucizevi çünkü bu üç güzel yumurtadan çıkan üç küçük şey büyüyecek ve çirkin sesleriyle etrafta kanat çırpıp karnını doyurmak için yiyecek bir şeyler arayacak günün birince. Yumurtaları kaderleriyle baş başa bırakıp biraz daha yukarı çıkıyorum. Salami aşağıda, önce biraz beni izliyor, sonra da ağacın dibine uzanıp etrafı seyretmeye başlıyor. Bense yukarıda taze ve ekşi yeşil eriklerin tadını çıkarıyorum. Öyle ekşiler ki yerken bazen yüzüm buruşuyor, "Keşke yanımda biraz tuz da olsaydı," diyorum kendi kendime. Biraz soluklanıp öyle ineyim düşüncesiyle bir dala oturuyorum. Keşke oturmasaydım, ağaçların arasından orta yaşlı bir adam at üstünde çıkageliyor. Yavaşça küçük dostumun, yol arkadaşımın yanına geliyor. Etrafı kolaçan eden bakışlarla süzmeye başladığında niyetini seziyorum. "Hey, bana baksana! O benim köpeğim, uzak dur ondan!" Önce bakışlarını bana yöneltiyor. Tek kelime dahi etmiyor. Kahretsin ki çok yukarıdayım. Bir an göze göze geldikten sonra atından inip Salami'yi kucaklıyor. Ne kadar hızlı inmeye çalışsam da düşme korkusuyla yavaşlıyorum. Bundan yararlanıp köpeğimi kucakladığı gibi atının terkisine atlıyor ve başlıyor atını dörtnala koşturmaya. Ben aşağı indiğimde çoktan uzaklaşmış oluyor, yol arkadaşımı kaybediyorum. Ve yine yalnız yürümeye devam ediyorum çaresizce. Elveda küçük dostum, az zamanda çok alışmıştım sana.

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

***

Bitmez tükenmez sandığım çimenlikli ve gelincikli yol, bir tepenin eteğinde sona eriyor. Çare yok, çıkacağım bu tepeye. Adım attıkça önümde taş basamaklar belirmeye başlıyor. Ben durunca onlar da duruyor. Ben adım attıkça onlar da zeminde belirmeye başlıyor. İçimi bir heyecan kaplıyor, acaba nereye gidiyorum? Böylece bir süre daha yürüyorum ve başımı kaldırdığımda biraz yukarımda tüm basamakların birbirine çarpıp devrilen domino taşları gibi tepenin yamacında belirdiğini görüyorum. Ne var acaba yukarıda? Hızlıca taş basamakları adımlıyorum. Basamaklar bir kraterin ağzında son buluyor. Biraz daha gayretle kraterin ağzına vardığımda aşağıda muhteşem bir manzara beliriyor. Her bir yapısı taşlardan yontulmuş, eşsiz mimari yapılardan oluşan bir antik kent. Hemen aşağıya hızlıca inip etrafı keşfe çıkıyorum. Bu kenti daha önce hiçbir kitapta okumadığıma eminim. Çünkü yapıların üzerinde o güne dek hiç görmediğim sembollerle yazılmış hiyeroglifler; garip oymalar, savaş sahneleri, kurban ayinleri, oyun sahneleri ve daha birçok sır barındıran sahneler mevcut. Köşkler, saraylar, avlular, dikilitaşlar... Ama kimsecikler yok etrafta. Peki, kim inşa etmişti bunları? Bu kadar görkemli yapıyı inşa edip nereye gitmiş olalar ki? Etrafta bağırıp kimsenin olup olmadığını kontrole başlıyorum. Bağırışıma duvarlardan yansıyıp gelen yankıdan başka cevap veren herhangi bir varlık yok. Onca yol yürü, kocaman bir şehir keşfet, ancak yine bir tane bile insana rastlama. Olacak iş mi bu? Napalım, bana da bu şehri dolaşarak vakit geçirmek kalıyor. Çift sıra halinde sağlı sollu dikilmiş köşklerin biraz ilerisinde zigurat benzeri bir yapıyı fark ediyorum. Şehrin en görkemli yapısı bu... Hızlıca ona doğru yöneliyorum. Dibine vardığımda yüzeyine yapılmış merdivenlerden çıkmaya başlıyorum. Acaba yukarıdan manzara nasıl görünüyor? Çıktıkça binanın katları da artıyor? Zihnim benimle dalga mı geçiyor ne? Hayır, canım, ben kuruntu yapıyor olmalıyım. Kendi kendine büyüyen bina mı olur? Yahu, yürüdükçe beliren merdiven oluyor da bina niye büyümesin? İyi de daha ne kadar çıkmam gerekecek? Bir süre sonra göğe etrafımda bir pamuk tarlası gibi uzanan bulutlara varıyorum. Artık şehrin yapıları küçük kibrit kutuları gibi görünüyor gözüme. Aman Allah'ım, bu kadar yükseğe nasıl çıktım ben? Bir süre daha merdivenleri çıkmaya devam ediyorum ve nihayet, sonunda büyümesi durdu binanın. Tepesi dümdüz. Karşıda kapkaranlık bir dağ sırası... Hava da iyiden iyiye kararmış, yeni fark ediyorum. Öyle yorulmuşum ki yere oturur oturmaz içimde uzanmak için delicesine bir istek oluyor. Yere öyle kapanıp gözlerimi uykunun tatlı kucağına yumuyorum.

***

Kaç saat uyudum bilmiyorum, gözlerimi açtığımda etrafı kapkaranlık buluyorum. Zemin, gökyüzü her yer, her şey kapkaranlık. Korkuyla ayağa fırlıyorum. Simsiyah bir boşlukta ayaktayım şimdi. Neredeyim, ne zamandayım, hiçbir fikrim yok. Birden karşıdan belli belirsiz ışık kürelerinin bana doğru geldiğini görüyorum. Biraz daha yaklaştıkça bu ışık kürelerini tanır gibi oluyorum, evet evet, tanıyorum her birini. İşte, ilk gelen Romalıların haber tanrısı Merkür, gelip önümde duruyor. Sanki saygıyla önümde eğilip bir şeyleri fısıldıyor kulağıma. Parıltısıyla ve rengârenk deseniyle büyülüyor beni. Birden kenara kaçılıyor, ardından Venüs görünüyor. Antik Roma'da aşkın ve güzelliğin tanrısı... Zarifçe süzülüp Merkür'ün yanında alıyor yerini. Ve kan kırmızı rengi ve korkunç savaşçılığıyla Mars geliyor önüme. Sanki asker selamı çakar gibi bir hali var. Ve onun ardından Tanrılar kralı Jüpiter. Kahverengi ve beyaz kaftanını sanki yerde sürüyerek ihtişamla kuruluyor tahtına. Hemen ardından tahtın selefi, Jüpiter'in babası Satürn beliriyor önümde. Etrafındaki halkasıyla yeleli bir aslan gibi kükrüyor adeta. Mavi, ışıltılı kıyafetleriyle iki muhazıf, Uranüs ve Neptün gelip önümde eğiliyor ve Jüpiterin ardına geçiyorlar. Ve son olarak şaklabanlıklar yaparak sarayın cücesi Plüton beliriyor birden önümde. Sonra hep beraber etrafımda dönüp durmaya ve başlıyorlar. Onlar döndükçe yukarıya doğru kalktığımı ve havada uçtuğumu görüyorum. Sonsuz bir karanlıkta, yeni dostlarımla bilinmeyen bir yolculuğa çıkıyorum. Kim bilir, belki bir gün yine görürüm dünyayı. Ama şimdilik ardımda bıraktığım her şeye, herkese elveda... Belki bir gün yine görüşürüz...

Aynur KULAK

İNSANLAR İLE KEDİLER YER DEĞİŞTİRİRSE?

Belki de kedileri çok seven, evinde kedisi olan, kedilerle dost olan birkaç kişinin daha aklından böyle bir düşünce geçti. Kendisiyle, kedisinin tam anlamıyla yer değiştireceği bir dünya. Nasıl mı yani? Anlatacağım. Fakat öncesinde böyle ütopik bir hayalin dönüşüp gerçekten olabilirliği yalnızca bir kişi tarafından gerçekleştirilince kıymetli olup, dünyaya yayılabiliyor. Özellikle bu bir çizgi roman olduğunda albenisi yüksek bir kitaba dönüşüyor ki; böylesine güzel hayallere ve kitaplara ihtiyacımız var dedirtiyor.

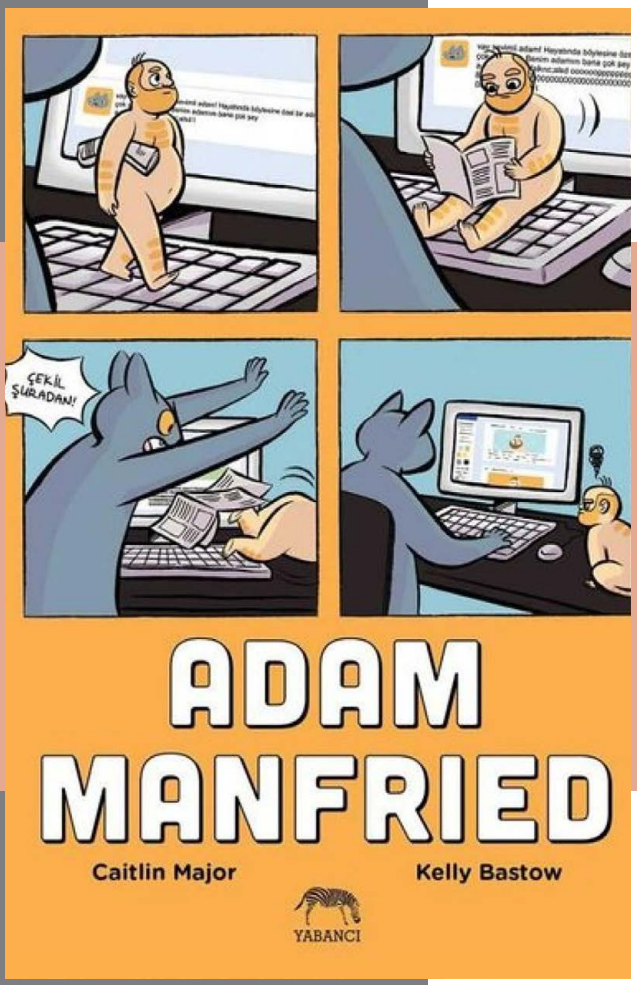

Adam Manfried'ten bahsedeceğim. Caitlin Major tarafından yaratılan, Kelly Bastow tarafından çizgi roman haline getirilen ve renklendirilen Adam Manfried evcil bir adam. Yanlış okumadınız. İçene gireceğimiz dünya evcil insanların olduğu, hayvanların ise her hal ve hareketleriyle insanların yerine geçtiği bir hikayeler bütünü. Meraklanmamak ve şaşırmamak elde değil çünkü her anlamıyla ters yüz edilmiş bir dünya bu. İnsanın hayal gücünün ucu bucağı yok dedirtecek derecede kendinizi kaptırabileceğiniz Adam Manfried'in hikayesi Yabancı Yayınları tarafından raflardaki yerini aldı.

İnsanlarla, kedilerin yer değiştirdiği bu dünyada Steve Kedioğlu isimli kahramanımız son derece rutin ve sıkıcı bir hayat yaşamaktadır. Arkadaşları ailelerini kurmuş ve yavrulamışken Steve, bir çağrı merkezinde çalışmakta, her daim son derece dağınık olan evinden hep aynı saatte ayrılıp, aynı saatte dönmektedir. Ev ile işi arasında geçen

rutin hayatının tek mutluluğu evcil adamı Adam Manfried'tir. Steve'in evcil adamı Manfried, Steve'in iletişimde olduğu tek varlıktır neredeyse. Sosyalleşme konusunda pek de aktif olamayan Steve için Manfried bir dosttur aynı zamanda. Fakat Steve diğer kediler ne yaşıyorsa onu yaşamak istemektedir. Bir aile kurmak, kendi cinsleriyle sosyalleşmek ve Manfried'le olan hayatı dışında bir düzeni olsun istemektedir. Ve tabii ki kaptırdığı bu düşünceler silsilesinde Manfried'i ihmal eder. Hatta ona karşı davranışları değişir. Bunun üzerine Manfried evden kaçar ve Steve hatalarıyla yüzleşmek zorunda kalır.

Aslında hikaye son derece tanıdık. Hatta basit bir denklem üzerinden seyretmekte. Adam Manfried'i enteresan kılan ayrıntılar, hikayenin ters yüz edilmesi, çizgilerle ifade edilişi ve üstüne de böyle bir çizgi romanın renklendirilmiş olması. Hayal dünyamızın dinamikleriyle oynanıyor olması büyük bir fark yaratıyor. Bu fark 2018 yılı itibariyle dünyanın Adam Manfried'i tanımasına imkan sağlıyor.

Kimin aklına gelir kedilerle, insanların yer değiştirebileceği ama Caitlin Major işte tam da bunu yapıyor. Dört bölümden oluşan çizgi roman boyunca bir kedini başına gelebilecek her şey evcil adam Manfried'in, bir insanın başına gelebilecek her şey Steve'in başına geliyor. Ne olursa olsun ister insan, ister hayvan; sevginin, kurulabilecek çok özel bağların, iletişimin öneminin ilişkilerin sürmesi açısından önemine dikkat çekilen hikayede Caitlin Major son derece yaratıcı hikayeye imzasını atıyor.

Adam Manfried ve Steve Kedioğlu ile tanışın. Yer değiştirmiş olsalar bile sevgiler daim kalacak.

Adam Manfried

Yazar: Caitlin Major
Çizer: Kelly Bastow
Yayınevi: Yabancı Yayınları
Türü: Çizgi Roman

LARRY YUMA

BİR MİLLİYET ÇOCUK KLASİĞİ

Larry Yuma, klasik western tarzının önemli kahramanlarından biridir. Fazla konuşmayan, yakışıklı, uzun boylu, hızlı silah çeken, iyilerin dostu, kötülerin düşmanı şeklinde tanımlanabilecek tanıdık western kahramanı özelliklerinin yanı sıra, şahsına özel sarı-kırmızı renkteki kilim desenli pelerini ve gözlerini sürekli gölgede bırakarak sert ve gizemli bir havaya bürünmesini sağlayan tipik görünümü, **Larry Yuma**'ya dair akılda kalan belirleyici ögelerdir. Hiç kimseye ve hiç bir yere bağlı olmayan **Larry Yuma**, kasaba kasaba dolaşan maceracı bir gezgindir. Kanunların koruyucusu olmasını gerektiren bir durum söz konusu olmadığı halde, adaleti sağlamak için durmaksızın mücadele etmekten geri kalmaz. Kanun adamı, ödül avcısı, rehber ya da soyguncu olmadığı gibi, gelir sağlayabileceği başka bir işle de meşgul değildir. Bu durum, geçimini nasıl sağladığına ilişkin bir soru işareti oluşturmalıdır aslında. İtalyan fumettilerindeki kötüleri öldürmeyen, saflık derecesine varacak ölçüde iyilikle donanmış kahramanlardan değil-

Elvan ADIGÜZEL

*Solda, **Carlo BOSCARATO**, sağda, **Nadir QUİNTO**'dan birer **Larry Yuma** çizimi örneği görülüyor. **BOSCARATO**'nun çizdiği maceralarda detaylar daha fazla, arka plan daha yoğundur. Siyah/beyaz dengesi, bu iki rengin kesin hatlarla ayrılmış olmasıyla sağlanır ve bu sayede sayfalarda, detay yoğunluğuna rağmen kargaşa yaşanmaz. Karakterlerin anatomisi daha atletik ve hareketli resmedilir. **QUİNTO** ise, arka planı, gerekmedikçe sade bırakır. **Yuma** dışındaki karakterler daha yumuşak resmedilir. Değişik açılarda çizilen karelere **BOSCARATO** kadar sık başvurmaz. Siyah/beyaz dengesini yer yer ince taramalarla sağlar. İkisinin çizim stili oldukça farklı ve rahatlıkla ayırt edilebilir olmasına rağmen **QUİNTO**, özellikle **Larry Yuma'**nın çiziminde **BOSCARATO**'nun yarattığı tipi bire bir çizmeye gayret etmiş, oldukça başarılı da olmuştur. **QUİNTO**'nun **Larry Yuma** tipine sadık kalması, kahramanın 15 yıldır süregelen geleneksel yapısını da korumuştur.*

dir **Larry Yuma**. Bununla birlikte, **Judas** gibi intikama kurgulanmış, acımasız bir karakter de değildir. Gerektiğinde öldürür ve bu gereklilik, hikayenin gidişatı sırasında okuyucu tarafından da kabullenilir zaten. Gerçekçi ve sade hikayelerindeki gibi, kendisi de gerçekçi ve sade bir kahramandır.

Karelerin çoğunda gözleri görünmez **Yuma**'nın. Ama bu durum **Kızılmaske** (**Phantom**)'nin şehre indiği zamanki hali kadar katı bir tutumla resmedilmez. Zaman zaman şapkasının düştüğü ya da kendisi tarafından çıkartıldığı, gözlerinin, saçının ve yüzünün göründüğü karelerle de karşılaşmak olasıdır. ''*Fantom'un yüzünü gören ölür*'' repliği **Larry Yuma**'da karşılık bulmaz. Ondaki şey biraz gizem, biraz mendirek adamı havasıdır. Bu havayı desteklemek için de, son derece dikkatli olmasına rağmen, çevresinde olup bitenleri umursamıyormuşçasına, sıklıkla sigara yakar. Ki sigarası da tıpkı pelerini gibi kendisiyle bütünleşmiş haldedir. En tehlikeli durumlarda, çatışma anlarında bile pelerini omzunda, sigarası ağzındadır.

İlk kez 1971 yılında İtalya'nın haftalık **İl Giornalino** dergisinde görünen

Claudio NİZZİ

*9 Eylül 1938'de Cezayir'de doğan İtalyan çizgi roman yazarı. Çizgi roman yazarlığına 1963 yılında çizgi roman dergisi **İl Vittorioso**'ya yazarak başladı. 1969'da **İl Giornalino** için çalışmaya başladı **Carlo BOSCARATO** ile **Larry Yuma**'yı, **NİCOLETTA** ve **ROSCO & SONNY** ile **Capitan Erik**'i hazırladı. Sergio Bonelli Editore ile olan ortaklığı 1981'de **Mister No** için bazı hikayeler yazarak başladı. 1983'te **Tex Willer** için hikayeler yazdı. 1988'de Sergio Bonelli Editore tarafından yayınlanan ilk dedektif hikayesi **Nick Raider**'ı yarattı. 1992'de **Nick Raider**'ı **Renato QUEİROLO**'ya devretti ve **Tex Willer** için yazmaya devam etti. 2001 yılında **Leo Pulp**'ı yarattı.*

Giornalino, Whipii! ve Yılmaz Yayıncılık'tan Larry Yuma kapakları.

Larry Yuma'nın yaratıcısı ve yazarı, **Mister No** ve **Tex** okurlarının yakından tanıdığı **Claudio NİZZİ**'dir. Tamamı **NİZZİ** tarafından yazılan toplam 158 **Larry Yuma** hikayesinin ilk 130 macerasını ressam **Carlo BOSCARATO** çizmiştir. **BOSCARATO**''nun küçücük karelerde işlediği geniş alanlar, detaylar ve onca detaya rağmen resimlerde en ufak bir kargaşaya rastlanmaması, ne denli güçlü bir çizer olduğunun göstergesidir. Sinemada kullanılan değişik açılardan çekim tekniklerine, **Carlo BOSCARATO**'nun **Larry Yuma**'sında sık sık rastlamak mümkündür. En hareketli sahnelerde bile, perspektif ve anatomik bir aksaklık görebilmek imkansız gibidir. **BOSCARATO**'nun 1987 yılında ölümü üzerine **NİZZİ**'ye, saygın İtalyan çizerlerinden **Nadir QUİNTO** eşlik etmiş, toplam 28 adet **Yuma** macerası resimlemiştir.

Nadir QUİNTO

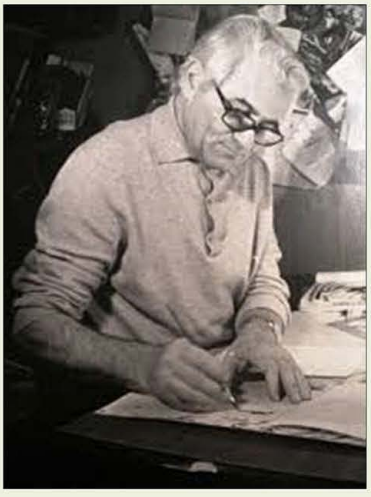

*26 Kasım 1918'de Milano'da doğdu. Brera'daki Güzel Sanatlar Akademisi'ne katıldı. 1940-50 arasında **Corriere dei Piccoli** için çalıştı. Profesyonel çıkışını 1946'da **İl Corriere dei Piccoli**'de yaptı. 1954-64 arasında Tom Amca'nın Kulübesi, Aslan Yürekli Richard, Altın Şehir, Peter Pan, Heidi gibi çocuk klasiklerini resimledi. 1965'ten sonra illüstrasyon çalışmalarına odaklandı ve 1970'lerin sonuna kadar çizgi roman çizmedi. 1978'de kızı **Diana** ile birlikte **İl Giornalino** için **Delfin**'i, 1984'te **Milo MİLANİ** ile birlikte **Jacopo del Mare**'yi yarattı. 1979'dan itibaren **Larry Yuma**'nın çizimlerini üstlendi. 1991'de **N. DANİELİ**'nin senaryosu ile **Vele Capitani**'i çizdi. **Sergio BONELLİ**'nin teklifi üzerine **Tex Willer** için bir macera çizimini kabul etti ve bu macera üzerinde çalışırken 15 Mart 1994'te öldü. Çizdiği **Tex** sayfaları yayınlanmadı.*

Carlo BOSCARATO

*9 Mayıs 1926'da doğdu. İlk çizgi romanını 1948'de yaptı. 1953'ten 1959'a kadar **Lo Scolaro** için birkaç karikatür ve çizgi roman çizdi. 1967'ye kadar **İl Vittorioso** dergisi ile çalıştı. Tarihi çizgi romanların yanı sıra **Axel Lind** dizisini yaptı. 1967 ve 1968'de kısa bir süre Studio Dami'de, 1968'den 1975'e kadar da Messagero dei Raggazzi'de çalıştı. 1971'de **İl Giarnolina** için **NİZZİ** ile birlikte **Larry Yuma**'yı hazırladı ve öldüğü tarih olan 12 Haziran 1987'ye kadar da **Larry Yuma**'nın çizerliğine devam etti. Treasure İsland ve Oliver Twist'in çizgi roman uyarlamaları önemli çalışmaları arasındadır.*

Larry Yuma'nın Türkiye macerası, Mart 1975'te Şilliler'in siyah-beyaz yayınladığı ve içerisinde birbirinden farklı western kahramanlarının yer aldığı **Madok** isimli dergide orijinal adıyla yer alarak başladı. Birkaç sayı süren kısa ömürlü **Madok** yolculuğunu, yine aynı yıl Web Ofset'in renkli **Ringo Haftalık** dergisindeki seyahati takip etti. Bu dergideki adı **Ringo** idi ve 26 Mayıs-18 Ağustos 1975 aralığında sadece 13 sayı süren dergiye de adını vermişti. **Ringo**'nun ilk 11 sayısında, İntikam Yasası ve Kanlı Para isimli iki macerası yayın imkanı buldu. Genel macera konseptine oranla daha uzun sayılabilecek iki macerasının yayınlanmış olması bir tarafa bu kısa yolculuğu önemli kılan esas olay, derginin kapaklarında **Cemal DÜNDAR** imzasının olmasıydı. **DÜNDAR**'ın bin metreden bile ben buradayım diyen o güzel fırça darbeleriyle çizilmiş 11 **Larry Yuma** kapağı literatüre not düşülmeli.

*1975 yılında Web Ofset'in yayınladığı **Ringo Haftalık** dergisine ait **Cemal DÜNDAR** çizimi kapak örnekleri.*

Üç ay boyunca **Ringo** adıyla at koşturan **Larry Yuma** 2 yıl sonra, 1977 yılında **Milliyet Çocuk** dergisinde orijinal adıyla yer alarak Türk çizgi roman okuruyla tekrar buluştu. **Milliyet Çocuk**'ta yayınlandığı 3 yıllık süreçte, 3 ila 6 sayfa arasında değişmekle birlikte ortalama 4 sayfa sahne aldı at koşturduğu sayılarda. İlk yıl kesintiye uğramadan, hemen hemen her sayıda yer bulmasına rağmen, 1978 ve 1979 yıllarında **Red Kit**'le dönüşümlü yayınlan-

TÜRKİYE'DE YAYINLANMIŞ LARRY YUMA MACERALARI LİSTESİ

Türkiye'de yayınlanan Larry Yuma maceralarının, ulaşabildiğim kadarını aşağıya listelendirdim. Madok ve Yaz Neşesi dışında kalanlar, listemizde an itibariyle eksiksiz halde mevcut. Türkçede yayınlanan adlarının yanı sıra, listeye, maceraların orijinal adlarını ve orijinal yayın tarihlerini de ekledim. Ülkemizde yayınlanan tüm Larry Yuma maceraları BOSCARATO çizimleri olup, maalesef QUİNTO maceraları hiç yayınlanmamıştır.

Madok 1975
İlgili sayılara ulaşamadığım için maceraları belirleyemedim.

Ringo 1975
İntikam Yasası *(Quanak L'apache 1974)*
Kanlı Para *(Per Un Dollaro Rubato 1972)*

Milliyet çocuk 1977
Sıcak Rüzgar *(Vento Caldo 1974)*
Haydut Avcısı *(Cacciatori Di Taglie 1975)*
Posta Arabası (*Assalto Alla Diligenza 1975)*
Son Gece *(Che Nottata Ragazzi 1973)*
Çölde Takip *(Deserto Rovente 1976)*
Korku Kasabası *(İl Villaggio Del Terrore 1975)*
Ölüm Atlıları *(İ Cavalieri Della Morte 1976)*
Şerife Yardım *(Requiem Per Uno Sceriffo 1976)*
Dağların Kralı *(İl Re Della Sierra 1972)*
Uğursuz Gece *(La Notte Degli Agguati 1976)*
Garip Bir İkili *(Una Strana Coppia 1976)*
Kısa Bir Karşılaşma *(Breve İncontro 1976)*
Milliyet Çocuk 1978
Kahraman Süvariler *(Soldati A Cavallo 1977)*
Tehlikeli Yolculuk *(Quel Treno Per San Luis 1977)*
Nehirdeki Çete *(La Banda Del Fiume 1977)*
Bir Dostun Anısına *(İn Memoria Di Thomas Turner 1976)*
Boz Ayının Hazinesi *(İl Tesoro Di Orso Grigio 1977)*
Oyun İçinde Oyun *(Amleto A Last Point 1976)*
Güçlü Düşman *(Sei Forte Gringo 1973)*
Milliyet Çocuk 1979
Apaçi Kuşatması *(L'assedio Degli Apaches 1976)*
Yabancı *(L'estraneo 1977)*
Döğme Yelkenli *(İl Veliero Tatuato 1977)*
İki Hain *(İ Due Traditori 1977)*
Yıldırım Girdabı *(Agguato Al Salto Del Tuono 1977)*
Vadideki Tehlike *(Minaccia Sulla Valle 1977)*
Milliyet Çizgi Roman (Milliyet Çocuk İlavesi) 1980
Apaçiler Vadisi *(Territorio Apache 1978)*
Tehlikeli Kaçış *(L'impossibile Fuga 1978)*
Mahmuzlu Adam *(L'uomo Dallo Sperone 1978)*

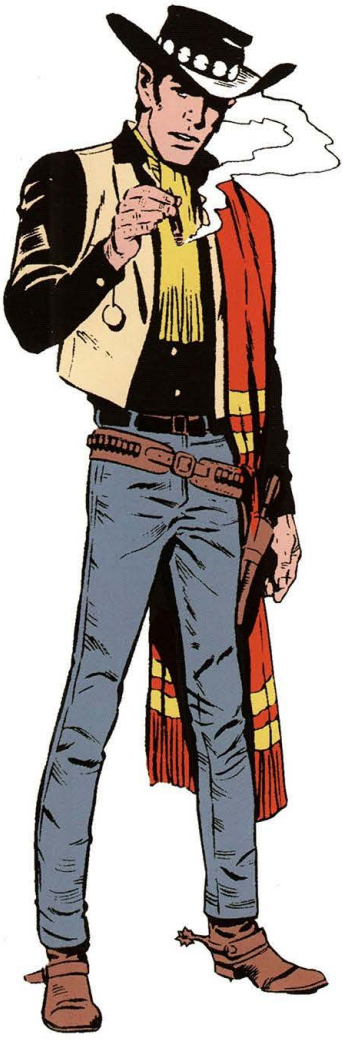

Yaz Neşesi (Tercüman Çocuk İlavesi) 1982
Orijinal adı *İl Fantasma Di Pepe Laredo (1978)* olan bir macera, dergide isimsiz olarak yayınlandı. *İl Giorno Delle Sorprese (1978)* adlı macera ise Oyun İçinde Oyun adıyla yer aldı. Bu macera, 1978'de Milliyet Çocuk'ta da Oyun İçinde Oyun adıyla yayınlanan *Amleto A Last Point (1976)* macerasından farklıdır. Tek ortak noktaları, Türkçede aynı adla yayınlanmış olmalarıdır. *İl Terzo Uomo (1977)* macerası Üçüncü Adam adıyla, *Rapina Al Vagone Postale (1978)* macerası da Soyguncular adıyla yayınlandı. Yaz Neşe'sinde tespit edebildiğim macera sayısı bu kadarla sınırlı. 1982 yılına ait bütün sayılarına ulaşamadığım için, listemizin Yaz Neşesi başlığında birkaç macera maalesef eksik kaldı.

Yılmaz Yayıncılık 2005
2005 yılında 3 albüm yayınlandı, devamı gelmedi. Bu albümlerde, tamamı daha önce Türkiye'de yayınlanmış olan 10 macera yer aldı. Üstteki listelerde kırmızı renkle belirttiğim maceralar, Yılmaz Yayıncılık'ın yayınladığı maceralardır. Bu albümlerde Sıcak Rüzgar macerası Hain Evlat adıyla, Son Gece macerası Nehir Çetesi adıyla ve Güçlü Düşman macerası ise Adalet Peşinde adıyla yayınlanmış olup, diğer 7 macera, yukardaki listede bulunan adlarla yayınlanmıştır.

dığı süreçler yaşadı ve bundan dolayı dergideki varlığı yavaş yavaş sekteye uğradı. Zaten **Milliyet Çocuk** dergisinin 1977-80 arasında, her biri 30 sayfadan oluşan Dünya çocuk edebiyatından çizgi roman klasiklerini kesintisiz olarak her sayısında ilave şeklinde vermesinden dolayı, dergi bünyesindeki diğer çizgi romanların varlığı da bir hayli azalmıştı. Bu durum sadece **Larry Yuma**'yı değil, diğer çizgi romanların da dergideki varlıklarını geri plana attı. Çizgi Klasikler bahsettiğimiz döneme öylesine damga vurdu ki, 1977-1980 arasındaki **Milliyet Çocuk** kapaklarının neredeyse tamamı, o sayıda verilen çizgi klasik ekine ait bir tema içeriyordu. Bu nedenle **Larry Yuma**, **Milliyet Çocuk** dergisinin sadece bir kapağında yer alabildi.

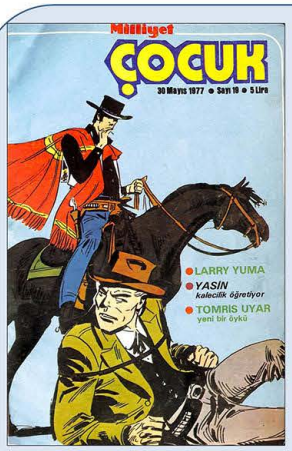

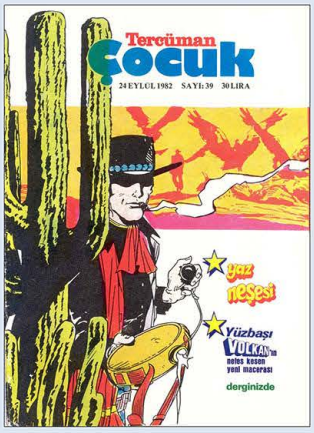

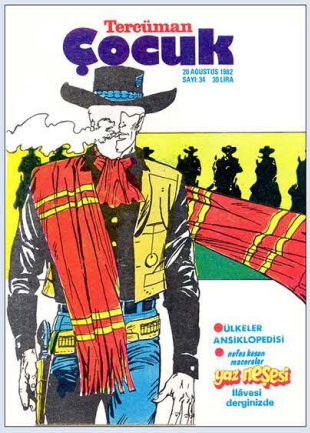

*3 yıl boyunca **Milliyet Çocuk** dergisinde, **Larry Yuma** külliyatının % 20'lik kısmı yayın imkanı buldu. Oldukça dağınık, düzensiz bir sıralama ile yayınlanmış da olsa, Türk çizgi roman okurlarının **Larry Yuma**'ya dair yeterli bilgi ve anı biriktirebilmesine vesile oldu bu yayın süreci.30'a yakın macerayı yayınlayan **Milliyet Çocuk** dergisinde, sadece bir kapakta kendini gösterebilme imkanı yakalayan **Larry Yuma**, **Tercüman Çocuk** sayfalarında hiç yer almamasına ve sadece ilave **Yaz Neşesi**'nde birkaç macerasıyla boy göstermiş olmasına rağmen, ana derginin iki kapağını süslemiştir.*

28 Ocak 1980 tarihinde **Milliyet Çocuk** dergisi, **Milliyet Çizgi Roman** dergisi adında bir ilave vermeye başladı ve **Larry Yuma** bu ilave dergiye taşındı. İlk 6 sayısında 3 kısa macera yaşadıktan sonra, ileriki sayılarda maalesef sahne alamadı. **Milliyet Çocuk** dergisindeki serüveni 3 Mart 1980'de sona erdi **Larry Yuma**'nın.

İki yıl sonra, Ağustos 1982'de **Tercüman Çocuk** dergisinin **Yaz Neşesi** İlavesinde tekrar ortaya çıktı kahramanımız. Bu dönemde, daha önce Türkiye'de yayınlanmamış olan bazı kısa maceraları yayın imkanı buldu. **Yaz**

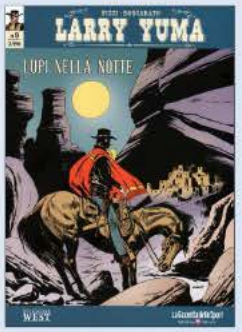

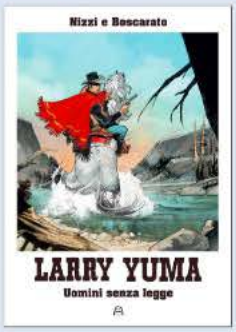

*Larry Yuma maceraları en son 2017 yılında İtalyanca olarak basıldı, bir toplu sunum yapıldı. Her biri 100 sayfadan oluşan toplam 20 albümün 17 tanesi **BOSCARATO**, son 3 tanesi de **QUİNTO** tarafından çizilen maceraları içeriyordu. Bizim, Milliyet Çocuk dergisinden aşina olduğumuz ve aslında İl Giornalino'nun da dönem gereği tercih ettiği renklendirmeden farklı olarak, bilgisayar renklendirmesi yapıldı bu toplu sunumda. Belki daha gerçekçi ve kusursuz olabilir bu tarz ama Larry Yuma'yı Milliyet Çocuk'tan tanıyıp okumuş olan, benim de dahil olduğum kuşak, o eski renklendirmeyi görmek isterlerdi diye düşünüyorum. Üstte solda, 2017'de basılan albüm kapağından, üstte sağda ise 2015'te Frisenda Edition'dan basılan albüm kapağı örnekleri görülüyor. Alttaki resimlerde ise, 1970'ler Milliyet Çocuk'tan ve yeni basılan albümlerden, renklendirmeye dair mukayese amacıyla seçtiğim bir Larry Yuma sayfası yer alıyor.*

Neşesi'nin 82 yılı yayın hayatı noktalandığında, **Larry Yuma**'da, Türk okurlarına veda ediyordu.

Ayrılık 23 yıl sürdü. Mart 2005'te Yılmaz Yayıncılık sayesinde kendi albümüne kavuşabildi **Larry Yuma**. Yılmaz Yayıncılık, daha önce Türkiye'de yayınlanmış olan 10 macerasının yer aldığı 3 albüm bastı ama devamı gelmedi. Kasım 2005'teki 3. albümle birlikte kısa süren albüm macerası da sonlandı **Yuma**'nın.

Madok, **Ringo Haftalık**, **Yaz Neşesi** ve Yılmaz Yayıncılık'ın **Larry Yuma** yayınlamış olmaları elbette önemli ama **Larry Yuma**'yı Türkiye'de tanıtan ve belleklerde kalıcı kılan esas sığınak **Milliyet Çocuk** dergisi oldu. Dört yıl boyunca, ileriki yılların çizgi roman okur kuşağını oluşturacak küçük okurlara, haftalık üçer beşer sayfa halinde, sindire sindire verildi maceraları. Hikayeleri kısaydı ama hikayelerin kahramanı, dönemin çizgi roman kahramanlarında aranan özelliklerin çoğunu taşıyordu. Korkusuz, yardımsever, kötülerin düşmanı, iyilerin dostu, yakışıklı, yetenekli vb. özelliklerini, gizemli havasıyla tamamlayan rol model genç bir adamdı. Kötü tarafı çok sigara içmesiydi. Macera boyunca sigara yakıyor ve fosur fosur içiyordu. Bu haliyle, günümüz koşullarında bir çocuk dergisinde yayınlanabilmesi imkan dahilinde değil elbette ama o yıllarda sigara konusu henüz hayati bir mesele olarak görülmüyordu.

Larry Yuma, ülkemizde, bütün maceralarının derli toplu halde yer alacağı albümler şeklinde yayınlanmayı hak ediyor bence. Dilerim bir yayınevi, bu efsane kahramana el atar ve hak ettiği kalitede, Türk çizgi roman okurlarıyla tekrar buluşturur.

Atilla Bilgen

NE İŞİM VAR BENİM VİETNAM'DA?

YETİM KALASAN POL POT!

Bugün yılın son günü. Sabahın köründe başucumdaki telefon yine çaldı, ancak bu sefer anında ahizeyi kaptım ve otelin uyandırma servisine coşkulu bir "Good Mooorning." çektim, ardından hiç oyalanmadan yataktan kalktım. Bir gece de elbette huyum değişmemişti. Yine tembeldim!

Bugün yılın son günü. Sabahın köründe başucumdaki telefon yine çaldı, ancak bu sefer anında ahizeyi kaptım ve otelin uyandırma servisine coşkulu bir "Good Mooorning." çektim, ardından hiç oyalanmadan yataktan kalktım. Bir gece de elbette huyum değişmemişti. Yine tembeldim! Zihnimde, ne "Yatakta boş boş kıvrılmak da neymiş? Zaten kaç saattir uyuyorum güne erkenden başlamalıyım!" diye zararlı bir düşünce vardı, ne de kendimi zinde hissediyordum. Afyonum patlamadan ayaklanmıştım, zira bedenimi midem ele geçirmişti! Telefon sesini duyar duymaz guruldayarak "Kalk oğlum kalk. Zaman uyuma zamanı değil. Otel altı yıldızlı! Boru değil! Açık büfesi, soya kokusundan arındırılmış yiyeceklerle doludur!" beni uyandırmıştı. Bu hayalle yerimden ok gibi fırladım, gerinerek pencereye doğru gittim ve perdeyi azıcık aralayıp dışarıya baktım. Manzara aynıydı; her yönden gelip her yöne giden arabalar, motosikletler, tuk tuklar herhangi bir şerit kavramı gözetmeden kafalarına göre ilerliyorlardı. Daha doğrusu yerlerinde sayıyorlardı, zira trafik kilitlenmişti. Çoğu kez kafa kafaya gelmelerine karşın, sürücüler sinir bozucu bir şekilde sakinlerdi. Korna resitali yapmadıkları gibi, araçlarının penceresinden başlarını çıkartıp "Ayıııı! Ehliyeti bakkaldan mı aldın?" diye birbirlerine saydırmıyorlardı. Ulaştığımız muasır medeniyet seviyesine gelmeleri için, daha kırk fırın ekmek yemeleri lazım diye düşünerek banyoya gittim. Tuvaletimi yaptım,

duş aldım, dişimi fırçaladım, yarım açtığımız valizlere eşyaları tıkıştırdım ve eşimi kaldırıp birlikte kahvaltıya indik.

Midem guruldamakta yerden göğe kadar haklıymış! Otelin açık büfesi her zevke hitap ediyordu. Nodulu, soya kokulu bol soğanlı balık çorbasını, yağsız ve dahi tuzsuz pilavı es geçtim ve soluğu peynir, yumurta, domates ve zeytinlerin olduğu kısımda aldım. Kıtlıktan çıkmışçasına tabağımı doldurduğum sırada gözüme tuzda kavrulmuş ceviz çarptı. Tadı nasılmış diye birkaç tane alıp ağzıma attım. Harikaydı. Tabağımın boş alanlarını cevizle kapatıp masama geçtim. Unuttuğum damak zevkime yeniden kavuşmanın sevinciyle koca bir parça peyniri yuttum. Peynirin lezzeti dilime dalga dalga yayılırken ekmeğimi yumurtama banıp ağzıma attım ve çayımdan bir yudum içtim. Aldığım her lokmayla birlikte yüzüme kocaman bir gülümseme yayılıyordu.
Bu halim eşimin gözünden kaçmamıştı. "Hayırdıır?" diye sordu. Tabağımı işaret ederek "Bana bunlarla gel seninle dünyanın bir ucuna gideyim NeriMAN'ım süpermanım." dedim. "O iş kolay. Sen yeter ki verdiğin sözü unutma." diye yanıt verdiğinde, söylediğimi çoktan unutmuş, kendimi peynirin büyülü dünyasına bırakmıştım. Keyifle sandalyemin arkasına yaslandığımda, buraya geldiğimden beri ilk defa karnım doymuştu, ama gözüm hala açtı! Bu yüzden salondan çıkarken ceplerimi tuzda kavrulmuş cevizle doldurdum.

Kahvaltının ardından bavulları bagaja koyup yerimize oturduk. Otobüs hareket edince ellerimi şişen göbeğimin üstüne koyup başımı pencereye dayadım. Başkent Phnom Phen ilk bakışta geniş caddeleriyle modern bir şehir gibi görünüyordu. Ancak insan kalabalığı, trafik keşmekeşliği ve çevre kirliliği her yerde egemendi. Baktığım her noktada seyyar satıcılar, dilenciler, masaj salonları, motosikletler, tuk tuklar, arabalar, toplanmamış çöpler görüyordum. Kentin bir bölümünde bakımlı, temiz ve görkemli mahalleler vardı. Bunlar Fransız Kolonisi olduğu zamanlardan kalma şık ve zarif binalarla, işgalden sonra Kamboçyalılar tarafından aynı tarzda yapılmış evlerden ibaretti. Zeynep Hanım'ın mikrofondan yansıyan sesini duyunca, bakışlarımı pencereden alıp ona yönelttim.

"Efendim hepinize tekrar günaydın. Bugün başkent Phnom Phen'i gezeceğiz. Ama öncelikle size Kamboçya'nın tarihinden bahsetmek istiyorum. Resmi adı Kamboçya Krallığıdır ve kral tarafından parlamenter monarşi ile yönetilir. 1863 ile 53 yılları arasında Fransızların boyunduruğu altında kalmıştır. Bağımsızlığını kazandığı 1953 yılından 67 yılına kadar sorunsuz yaşarlar. Amerika/Vietnam savaşı sırasında, Viet Kong birliklerine lojistik destek verdiği için 69 yılında Amerikalılar tarafından bombalanır ve kısmen işgal edilir. Bu dönemde Kamboçya topraklarına atılan bomba sayısı, ikinci dünya savaşında Japonya'ya atılan bomba sayısının iki katıdır. Bin dokuz yüz yetmiş yılında, Amerikanın desteğiyle gerçekleşen darbeyle askerler yönetimi ele geçirirler. Kamboçya Kralı Çin'e sığınır. O sıralar küçük bir gurup olan Kızıl Khmerler, askeri yönetime ve yandaşlarına karşı iç savaş başlatır. Krallarını geri getireceği umuduyla ülke insanları onları destekler. Kamboçya tarihinin karanlık sayfalarına, katlettiği milyonlarca Kamboçyalının katili olarak geçecek olan Pol Pot'un yıldızı, işte bu noktada parlar. Peki, kimdir bu Pol Pot? İsterseniz bunu ölüm tarlalarına gideceğimiz zamana bırakayım ve sizlere şimdi ziyaret edeceğimiz, klasik Khmer çatıları ve lüks dekorasyonuyla başkentin simgelerinden olan Kraliyet Sarayından bahsedeyim. On sekizinci yüzyılın sonlarında Fransız ve Khmer mimarisine uygun yapılmış olan yapı, Kralın ikametgâhı olarak hala kullanılmaktadır. Şehrin hemen merkezindedir, ancak etrafı yüksek duvarlarla çevrili olduğu için, gittiğimizde kendinizi şehrin keşmekeşinden uzakta hissedeceksiniz. Gümüş Pagoda, Khemarin Sarayı, Taht Salonu ve İç Mahkemenin olduğu dört ana yapıdan oluşur. Ama saray bahçesindeki Gümüş Pagoda gerçekten apayrı bir güzelliğe sahiptir. Adını döşemesinde kullanılan beş ton ağırlığındaki beş bin gümüş bloktan almıştır. İçinde ağırlığı doksan kilo olan büyük bir Buda heykeli bulunmaktadır. Üzerinde dokuz bine yakın pırlanta taşlar vardır ve yüz kısmı altınla kaplıdır."

Bu sözleri duyunca dayanamayıp "Bir dakika Zeynep Hanım. Bu işte bir terslik var."

diye araya girdim. Soran gözlerle bana bakınca, "Bildiğim kadarıyla Budizm'de ihtişam, mal, mülk kavramları yoktur. Heykelinin bu kadar abartıldığını duysa, Buda bu duruma ne der?" diye sordum. Eşim, gelecek yanıtı beklemeden araya girdi ve "Kesin mezarında ters döner!" dedi. Otobüste yükselen kahkahaların dinmesinin ardından Zeynep Hanım "Haklısınız, ama işin içine kraliyet ailesi girince işin rengi değişiyor demek." dedi.

"Maksat eşe dosta hava atmak desenize!" dedim.

Otobüsümüz hedefe varmıştı. Oturduğumuz yerden kalkarken Zeynep Hanım mavi bayrağı göstererek, "Kralın şu an burada olduğunun işareti." dedi. Binlerce kilometre uzaklıktan kalkıp ziyaretine gelmiştik, elbette sarayında oturup bizi bekleyecek ve şanına uygun bir şekilde ağırlayacaktı! Aşağıya indiğimizde kapıya dikkatlice baktım, nöbetçiler haricinde kimse yoktu. Karşılamaya bizzat çıkmadığı gibi, yaverini bile göndermemişti! Bu saygısızlığa bozulmuştum. O sinirle "Nasıl bir ev sahibi bu kral?" diye söylendim. Rehberin söylediklerini kaçırmamak için onu pürdikkat dinleyen eşim, rahatsız olduğunu anlatırcasına yüzüme dik dik baktı. Umursamadım ve kendi kendime söylenmeye devam ettim. Sonunda dayanamayıp "Yine ne var?" diye sordu.

"Ev sahibi dediğin misafiri kapıda karşılar. Biz büyüklerimizden öyle gördük. Kralsa krallığını bilsin canım!" dedim.

Yanıt vermeye bile gerek görmeden hızlı adımlarla yürüdü. Arkasından yanına gittiğimde, yemyeşil bahçenin ortasında durmuş, birbirinden bağımsız irili ufaklı parçalardan oluşan saraya büyülenmiş gözlerle bakıyordu. Beni görünce "Çok güzel değil mi?" diye sordu.

"Fena değil, ama bir Hermitağe, bir Versace değil!"

"Saçmalama. Şu mimariye baksana! Olağanüstü."

"Güzelliği on para etmez bendeki kırgınlık olmazsa!"

Delirmişim gibi yüzüme bakıp Gümüş Pagoda'ya gitti. İçeriye çıplak ayakla giriliyormuş. Üşendim ve girmekten vazgeçtim. Eşim ayakkabılarını çıkartırken "Neden oyalanıyorsun?" diye sordu. Kendi kendime başlattığım oyuna devam etmek için "NeriMAN'ım süpermanım Buda'ya saygım sonsuz. Onunla bir alıp veremediğim yok, ama krala bozuğum! Bu yüzden gelmeyeceğim." dedim. Omuz silkerek "Keyfin bilir." dedi. Göz ucuyla içeriye bakınca pişman oldum, zira devasa Buda heykeli olağanüstü gözüküyordu. Ancak "Bir yemin ettim ki dönemem!" havasında olduğumdan kapının önünde dikildim. Eşim dışarı çıkınca "Çok şey kaçırdın." dedi. Acımı belli etmemeye çalışarak "Abartma." dedim. "Hiç de değil. Buda heykelini bir kenara bırak, serin gümüş tabakaların üstünde çıplak ayakla yürümek bile başlı başına bir olaydı. Resmen parayı ayaklar altına aldığını hissediyorsun!" dedi. Hissettiğim ezikliği saklamak amacıyla konuyu değiştirip "Madem bu kadar beğendin fotoğrafını çekeyim." dedim. Sosyal medyada paylaşma hayali, eşime her şeyi unutturdu ve Gümüş Pagoda'nın, Kraliyet Sarayının önünde kare kare poz verdi.

Bahçede çok sayıda Stupa vardı. Yanımıza gelen Zeynep Hanımın söylediğine göre bu mabetler ölen kralların mezar yerleriymiş. Anladım anlamında başımı sallarken "Ama gördüğünüz gibi bahçede yer kalmadı. Şimdiki Kral öldüğünde onun adına Stupa yapılmayacak." dedi. Bu durum hoşuma gitmişti. Sırıtarak "Eeee insan ne oldum demeli ne olacağım demeli!" dedim. Anlamsız gözlerle yüzüme baktı, ardından elindeki bayrağı kaldırarak "Evet arkadaşlar artık toplanıyoruz." dedi. Kralların fil üstünde kullandığı eyerlerin sergilendiği bölümden geçerek dışarı çıktık ve otobüsümüze bindik.

Hareket eder etmez mikrofonu eline alan Zeynep Hanım, her zamanki gibi koridorun ortasında durdu ve "Şimdi şehrin yaklaşık on beş kilometre uzağında bulunan "Killing Fields" yani "Ölüm Tarlalarına" gidiyoruz. Başkanlık sarayı yolunda Pol Pot kimdir diye sormuş ve sözümü yarım bırakmıştım. Şimdi isterseniz kaldığımız yerden devam edelim. Aslında bir öğretmendir, ellili yılların başında kazandığı bir bursla Paris'e gitti. Orada komünizm felsefesiyle tanıştı ve geri döndüğünde Kızıl Khmerler'e katıldı. Kısa zamanda general rütbesine kadar yükselip onların başına geçti. Pol Pot liderliğindeki Kızıl Khmer'ler bin dokuz yüz yetmiş beş yılında askeri rejimi

İllüstrasyon- Mehmet Kaan Sevinç

ve destekçilerini yenerek ülkenin tamamına egemen oldular. İlk iş olarak Kamboçya'yı dış dünyaya kapattılar, zira amaçları sadece tarımla uğraşan ve kendi kendine yeten bir ülke yaratmaktı. Bunun için başta Phnom Penh olmak üzere, ülkedeki tüm kent ve kasabaların boşaltılmasına karar verdiler. Ülkedeki tüm okulları, hastaneleri, tapınakları, eczaneleri, tiyatro ve sinemaları, az sayıdaki fabrika ve bankaları, mahkemeleri kapattılar, milyonlarca kitabı yaktılar, insanların seyahat ve meslek seçme özgürlüklerini ellerinden aldılar, mülkiyeti kamulaştırdılar, para kullanımı yasaklayıp merkez bankasını yıktılar, yabancı dillerin kullanımı yasaklandılar, ambulanslar dâhil olmak üzere arabalar, buzdolapları, çamaşır makineleri, televizyon, telefon ve daktiloları hurdaya çıkarttılar. Boşaltılan kent ve kasabalardaki insanların zorunlu kişisel eşyaları dışındaki tüm eşyalarına el konuldu ve bu insanları pirinç tarlalarına sürdüler. Başta pahallı saat ve takı takan, iyi giyinen, arabası olan kişiler olmak üzere, tüm aydınları, sanatçıları, bilim adamlarını, yazar ve edebiyatçıları, öğretmenleri, gözlük takanları, okuyanları katlettiler. Sürüldükleri pirinç tarlalarında avuçlarında nasır olmadığı saptanan yüzlerce kişi, aydınların akıbetine uğradı. On yaş altındaki çocuklar ailelerinden koparılıp Kızıl Khmerler tarafından oluşturulan kooperatiflere teslim edildi. Buralarda verilen eğitim sayesinde bu çocuklardan katiller ordusu yaratıldı. Anlayacağınız Pol Pot ve kurmayları kendilerine ve rejimlerine muhalif olan herkesi yok etti. Örgüte ve ideolojisine karşı çıkanlar ise ölüm tarlalarında, sopa, demir çubuk, çekiç ve baltalarla dövülerek öldürüldüler." dedi.

Soluklanmak için nefeslendiği sırada, başımı önüme eğdim ve bir insanın kendi halkına karşı nasıl böyle zalim olabileceğini düşündüm. Nereden bakılırsa bakılsın mantıklı bir yanıtı yoktu. Otobüsteki sessizlik Sadem'in davudi sesiyle bozuldu: "Bu ne baba? Adam insan değil resmen terminatör!"

"Haklısınız. Onun döneminde nüfusu yedi buçuk milyon olan Kamboçya'da, üç milyon insan katledildi. Bu da neredeyse nüfusunun üçte biri!"

"Anan öle Pol Pot, buban öle Pol Pot, yetim kalasan Pol Pot!" dedi eşim.

Üzerimize sinen kasvet eşimin bu sözleriyle biraz olsun azaldı. Bu sırada Fularsızhıncal Abi, "Umarım sonu tüm diktatörler gibi olmuştur." diye sordu.

"Maalesef yatağında öldü."

"Vay anasına baba! Yakalayamadılar mı adamı?" diye sordu Sadem.

"Orası ayrı bir muamma! Bin dokuz yüz yetmiş sekiz yılının Aralık ayında, Vietnam orduları Kamboçya'ya girerek Kızıl Khmerler'in üç buçuk yıl süren kanlı iktidarına son verdi ve onları kırsala sürdü. Ancak Pol Pot vazgeçmedi. Doksan yedi yılının Temmuz ayına kadar Kamboçya'nın Çin ve Tayland sınırındaki ormanlık bölgede gerilla hareketine devam etti. İktidarı ele geçiremeyince, anlaşmazlığa düştüğü eski yoldaşları tarafından yakalanıp ömür boyu ev hapsine mahkûm edildi. Doksan sekiz yılında yatağında ölen Pol Pot, ölümünden bir hafta önce Tayland sınırında yakalandı. Ancak. Tayland tarafından Kamboçya'ya iade edilmeyerek serbest bırakıldı."

"Kellesini uçurmak varken neden serbest bıraktılar baba?" diye sordu Sadem.

"Pol Pot'un bazı ülkeler tarafından desteklendiği iddia ediliyordu. Belki de bu yüzden serbest bırakıldı." dedi Zeynep Hanım.

"Demek ki neymiş; arkanda güçlü abilerin olmadan yola çıkmayacaksın!" dedim.

"Aynen öyle."dedi Zeynep Hanım.

Otobüsten indiğimiz yer panayır alanı gibiydi. Attığımız her adımda yanımıza dilenciler, seyyar satıcılar, müşteri bekleyen tuk tuk şoförleri geliyordu. Aralarından sıyrılarak bir zamanlar Çin Mezarlığı olan ölüm tarlalarına ulaştık. Kapıdan içeri girince dışarının gürültüsü bıçak gibi kesildi. Zira yaşanan insanlık dramını bilmenin etkisiyle tüm ziyaretçiler sessizce geziyor, zorunlu olduklarında bir bebeği uyandırmaktan çekinircesine fısıltıyla konuşuyorlardı. Girişte, katledilenlerin anısına Budist Stupa tarzında yapılmış bir Soykırım Anıtı vardı. İçine girince şaşkınlıktan donakaldım. Dört bir tarafı sıra sıra raflarla kaplıydı. Önü camla kaplı bu raflar bir apartman gibi göğe doğru yükseliyordu ve içleri toplu mezarlardan çıkartılmış kafatasları ve kemiklerle doluydu.

Bir zamanlar göz bebeklerin olduğu boşluklara bakarken yaşadıkları acıyı yüreğimin derinliklerinde hissettim. Tapınaktan çıktığımda kavurucu sıcağa karşın içim titriyordu. Eşimin de benden bir farkı yoktu. Zihinlerinde çizdikleri profile uymayan insanları öldürdükleri bu alanda sessizce yürürken, başını öne eğmiş, sevimli yüzü ağlayacakmışçasına buruşmuştu. Baktığımız her noktada üstünde gezilmesin diye çitlerlerle çevrilmiş ve içinde en az iki yüz kişinin yattığı toplu mezarlar vardı. Bazı ağaçların gövdelerinde; atılan çığlıkların çevreden duyulmasını önlemek için yüksek volümlü müzik yayın yaptıkları hoparlörler hala duruyordu. Bundan daha kötüsü olmaz artık diye içimden geçirdiğim sırada, dalları rengârenk dua bilezikleriyle kaplı ağaçlar gördüm. Bu görüntü kasveti biraz olsun yumuşatmıştı, ancak yanındaki tabelayı okuyunca her tarafım buz kesti ve sanki kutuplara gitmiş gibi bedenim buz kesti. Ölüm ağacıymış! Büyüyünce ailelerinin intikamını almaya kalkmasınlar diye, bebekler, çocuklar ayaklarından tutularak ağaçlara vurula vurula öldürülmüşler. Ölüm tarlalarından çıktığımızda, insandan daha vahşi bir yaratık olmadığını bir kez daha anladım.

Sessizce otobüse doğru giderken Zeynep Hanım bizi yanına çağırdı. Elindeki tur bayrağını kolunun arasına sıkıştırdı ve "Gördüklerimiz hepimizi insanlığımızdan utandırdı. Ama hayat sadece siyah renkten ibaret değil. Bir yandan da güzel şeyler oluyor. Bunlardan bir tanesini de bizlerden birisi, Sevil Hanım gerçekleştirdi: "Yaşayan Tarlalar" dedi.

"Yaşayan Tarlalar mı? O da ne baba?" diye sordu Sadem.

"Sevil Hanım da kim?" diye sordu Gördüğüherşeyialan Abla.

"İnternette gördüğü bir fotoğraf üzerine ani bir kararla Kamboçya'ya tek yön bilet alıp tek kelime yabancı dil bilmeden, ilk yurtdışı seyahatini gerçekleştiren bir kadın. Ancak bu seyahati turizm amaçlı değildi. Ölüm Tarlalarının yanında, açlık sınırında yaşayan köye yardım etmek istiyordu. Tamamen kendi kaynaklarıyla başlattığı proje internette ilgi görünce 'Yaşayan Tarlalar" adı altında bir aş evi kurdu. Böylece köyde yaşayan fakir ailelere yemek, sağlık malzemesi sağladı. Ayrıca kadınlar için el işi atölyeleri ve çocuklara yabancı dil öğretecek dershane açtı. Adeta çölde vaha değil bir orman yarattı!"

"Bu kadar yükün altından kalktığına göre zengin olmalı." diye sordum.

"Aksine geçimini grafikerlik yaparak sağlıyor. Topladığı bağışlarla burasını ayakta tutmaya çalışıyor. Bir de lokanta açtı. Oranın gelirini direkt buraya yatırıyor."

Yaşayan Tarla'nın bahçesinde dev kazanlarda yemek pişiriliyordu, içerdeki salonda ise yılbaşı hediyelerine kavuşmak için onlarca çocuk sıraya girmişti. Hediyeleri alt tarafı plastik bir terlikti. Ancak hepsi heyecandan yerinde duramıyor, terliklere kavuştuklarında ufak bir sevinç çığlığı atıp duraksamadan ayaklarına geçiriyorlardı. Küçük yüzlerindeki sıcacık gülümseme dalga dalga yayılıp içimizi ısıtırken Sevil Hanım yanımıza geldi. Otuzlu yaşların sonunda, uzun boylu, zayıf, kumral saçlı bir kadındı. Gülümseyerek "Hoş geldiniz." dedi. Fotoğraf çekme isteğimizi kibarca reddetti ve "Reklâm için değil, zor durumda oldukları için yardım ediyorum. Bu yüzden mümkünse ismimden de bahsetmeyin."dedi. Ne yapabileceğimizi sorduğumuzda "İçinizden geliyorsa bağış da bulunabilirsiniz." dedi. Bu isteğini hemen yerine getirdik, ancak Sevil Hanım'ı herkesin tanıması ve örnek almasını arzuladığımdan verdiğim sözü tutmadım!

Öğle yemeği olarak gittiğimiz lokanta kapalı spor salonuna benzer bir yerdi. İçeride yüzlerce insan ve keskin bir soya kokusu vardı. Sıkı bir kahvaltı yaptığımdan dolayı açık büfedeki yiyeceklere el sürmedim. Oysa kurbağa bacağına kadar her şey vardı! Bir kahve alıp masaya döndüğümde Fularsızhıncal Abi çaresizlikten ekmek arası ananas yiyordu!

Başkentte son durağımız; bir zamanlar lise olarak faaliyette bulunan, ancak Kızıl Khmerler döneminde işkencelerin yapıldığı hapishaneye dönüştürülmüş olan, Tuol Sleng Soykırım Müzesiydi. Yemekten(!) sonra otobüsümüze binip oraya gittik. Üçer katlı iki blok halindeki binanın bahçesinde işkenceyle öldürülmüş on dört kişinin mezarı, avlusunda ise tel örgüler vardı. Bazılarında kara tahtaların hala durduğu sınıfların pencereleri iptal edilmiş ve tuğla örülerek tek kişilik hücrelere

dönüştürülmüştü. İçlerinde ise üzerinde yatak bulunmayan boş bir somya, ayaklarından betona bağlandıkları prangalar, tuvalet ihtiyaçları için konulmuş mermi kutuları vardı. Sırası gelen tutuklu başka bir odaya alınarak aklın alamayacağı işkencelere maruz bırakılıyordu.

Kızıl Khmerler, işkence yapıp katlettikleri her kişinin önden ve yandan fotoğraflarını çekmiş. Müzede bunlar bir salonda sergileniyordu. Yaşadıkları zulmün dehşeti hemen hepsinin gözlerine yansımıştı. Muhalif oldukları gerekçesiyle katledilenlerin arasında çocuklar, hamile kadınlar ve yaşlılar da vardı. Çocuklar bir gün ailelerinin intikamını alabileceklerinden, yaşlılar ise üretime katkıları olmadığından öldürülmüşlerdi.

Gördüklerimizden dolayı nefes alamaz hale gelmiştik, bu yüzden fazla oyalanmadan eşimle müzeden çıktık. Bahçede sessizce dolanırken bir tabelada yazılanları okuyunca boğazımız adeta düğümlendi: "İşkence sırasında kişinin bağırması, ağlaması yasaktır. Bu kuralı ihlal edenler en ağır biçimde cezalandırılacaktır…" Bahçenin çıkışa yakın bir yerinde işkenceden iki bacağını kaybetmiş bir amca, anılarını anlattığı kitabı satıyordu. Tek kelime Khmerce bilmeme rağmen tereddüt etmeden bir tane aldım. Kitabın sayfalarını karıştırırken Gördüğüherşeyialan Ablanın sesini duydum: "Hayatım bir de tel örgülerin yanından çeksene!" Bir zamanlar türlü acıya sahne olmuş alanda gülerek fotoğraf çektirenlerin yanından uzaklaşırken utancımdan başımı yerden kaldıramıyordum.

Müzeden çıkınca Vietnam'a yeniden dönmek üzere otobüsümüze binip havaalanına gittik. Kısa sürede bilet işlemlerimizi yapıp pasaport kontrolünden geçtik ve eşimle tuvalete yöneldik.

İnsan yaşadıkça her gün yeni bir şey öğreniyor! Tuvalete giderken cep telefonuna bakılmayacağını, bugün kaptım. Havaalanında beleş ağ bulunca internete bağlanmıştım. Koridorda ilerlerken gözüm sürekli cep telefonumdaydı. Eşim "Sizinki burası." dedi ve kadınlar tarafına doğru ilerledi. Gözümü telefonun ekranında ayırıp sağ tarafıma baktım, karşımda üzerinde erkek resmi olan bir kapı vardı. Kamboçyalılar gerçekten bir âlemdi! Dünyanın her tarafında erkek lavabolarında ayakta duran bir adam resim olmasına karşın, Kamboçyalılar orijinallik adına, bağdaş kurup ellerini avuç içleri birbirine bakacak şekilde birleştirmiş bir resim koymuşlardı. İdrar torbam patlayacak durumda olduğundan fazla sorgulamadan kapıyı açıp içeri girdim. Loştu ve tütsü kokuyordu. İdrar kokusunu önlemek için güzel bir düşünce diye düşünüp elektriğin açılması için kolumu aşağı yukarı salladım. Bir işe yaramadı. Karanlıkta birilerinin üstüne işeme riskini düşünerek cep telefonumun ışığını açtım. İçeride yere bağdaş kurarak oturmuş beş kişi vardı ve aynı kapıdaki emojide olduğu gibi, avuç içleri birbirine bakacak şekilde ellerini birleştirmiş bir şekilde baş hizasında tutuyorlardı. "Hasssstir burası ibadethane!" diye mırıldandığım sırada dönüp yüzüme baktılar. Anında bağdaş kurup yere oturdum ve dua ettim!

İbadethaneden çıktığımda ruhum hafiflemiş, ancak mesanem alabildiğine dolmuştu! Hızlı adımlarla üzerinde ayakta duran adam emojisi olan kapıyı aradım ve bulur bulmaz girip vücudumu hafiflettim! Koridorda eşimle karşılaşınca nerede kaldığımı sordu.

"Senden ötürü NeriMAN'ım süpermanım." dedim.

"Ne alaka?"

"Erkekler tuvaleti yerine dua odasına yollamışsın beni."

"Girmeden baksaydın."

"Sen gönderdin! İnsan bu dünyada karısına güvenmeyecek de kime güvenecek?"

"Madem ibadethane olduğunu anladın hemen çıksaydın."

"Bekâra hanım boşamak kolay tabi! Adamlar bana öyle bir baktı ki "Pardon" deyip çıkamadım."

"Ne yaptın bunca zaman?"

"Yanlarına oturup iki rekât namaz kıldım!"

"Delisin!"

Kamboçya'ya girişimiz zor olmuştu, çıkışımız ise o derece kolay! Uçak hiç rötar yapmadı. Üstelik neredeyse boştu. Üçlü koltuklara tek kişi oturarak ve elli dakikalık bir uçuşun ardından Saigon'a vardık.

Bedia YILMAZ

Bu yıl 7.si düzenlenen CNR expo kitap fuarını geride bıraktık. Burada da bir çok gözlem yaptım, farklı deneyimler yaşadım. Dilim döndüğünce bunları aktarmak istiyorum.

CNR EXPO KİTAP FUARI 2020 NOTLARI

Bu yıl 7.si düzenlenen CNR expo kitap fuarını geride bıraktık. Burada da bir çok gözlem yaptım, farklı deneyimler yaşadım. Dilim döndüğünce bunları aktarmak istiyorum.

İlk fuar deneyimimin ardından şöyle yazmıştım;

İtiraf etmem gerekirse aşırı derecede kitap okuyan bir kurt değilim, odalar dolusu kitabım yok belki ama kitaplar her zaman için umut ve mutluluk sebebim olmuştur. Okuyacağım kitabı seçmek, kitaba dokunmak, kokusunu içime çekmek, yazım aşamalarını düşünmek, içinde neler olduğunu, neler bulacağımı hayal etmek harika hissettiriyor. Binlerce kitabı bir arada görüp, o havayı teneffüs etmenin tadı ise tarif edilemez. Dolayısıyla kitap severler için fuarı dolaşmanın zevki de ayrıdır elbette.

Hâlâ aynı şekilde ve aynı şeyleri düşünüyorum. Fakat bu sefer yaşadığım fuar deneyimi biraz farklıydı.

İlk yazıma baktığımda ulaşımdan, fuar alanının uzaklığından, insanların yolda çile çekmesinden bahsetmişim ki zaten öyleydi. TÜYAP'tan bahsediyorum, bilirsiniz. Metrobüste kendine yer bulan, turnikeler aşan, üst geçitten geçip uzunca bir sıra bekleyen insanlar fuar alanına geldiğinde adeta İstanbul'u fethetmiş gibi girerler içeriye. Bu kısımda da haklılar. Haksız oldukları tek yön tahammülsüz olmaları, kural tanımamaları ve düzen bilmemeleri. Çünkü ulaşımda, fuar alanına

girişte, fuar alanının içerisinde düzeni bozmak, kural tanımamak kaos yaratıyor. Bu böylece yaşandı geçti . Zaten bu biraz da güzel İstanbul'un en başta gelen sorunlarından biri değil mi?

Gelelim CNR expo kitap fuarına. Fuar alanı kısmen şehrin merkezine daha yakın ve metro ile ulaşımı çok kolay. Gelin görün ki katılım az. Hem de çok az. Bu seneki katılım geçen seneye göre kısmen daha fazlaydı fakat bana sorarsanız yine de azdı.

Bu noktada bazı sorular geliyor aklıma; "Neden kimse CNR kitap fuarına gelmiyor?" " TÜYAP ile CNR arasındaki fark nedir?" "Ulaşımdan dert yanan insanlar bu fuarda neredeydi?" gibi...

Tabiiki ekonomik şartların zorluğu, insanların geçim telaşı her şeyin önüne geçtiği için ne sosyalleşmeye ne de insanın kendisine iyi gelen en az bir şeyi yapmasına fırsat kalmıyor. Bunu düşünüyorum elbette. Ancak, aynı sorunlar, aynı telaş, aynı konular TÜYAP için geçerli değil mi?

Bu noktada etkinlik eksikliklerine değinebilirim. Demek ki yeterli reklam ya da bilgilendirme yapılmadı, yapılmıyor. Belkide insanlar CNR expo fuar alanında sadece makine ya da botanik fuarı olduğunu düşünüyor da kitap fuarı olduğunu bilmiyor. Organizasyon eksikliği.

O kısmını tam bilmiyorum ama içeride müthiş bir organizasyon eksikliği yaşandığını söyleyebilirim. Bunların en başında yemek konusu geliyor. Yiyecek alanında -ki burası tam ortada bir yerde açık alan- esnaf lokantası mantığında tek yer var ve fiyatları aşırı yüksek aynı zamanda dışarıdan yemek söylenmesi yasak. İlk gün yaşadığım yemek deneyimini unutamıyorum. Yemek başına para alınıyor. En uygunları çorba, pilav, salata. 10'ar liradan satılıyor. Yanına bir şey almak isterseniz 15-20-35 diye fiyatlar devam ediyor. Katılımcı olarak iyi besin almalıyım ki tüm gün enerjim olsun. Fiyatlar deli-dehşet olduğu için içim burkuluyor. Bir börek ve bir ayran fiyatını ise buraya yazmayacağım. Dışarıdan yemek getirilmesinin yasak olduğunu tekrar hatırlatmak istiyorum.

Tabiiki hem şahsen hem de yayınevleri olarak itiraz edildi, şikayetler yapıldı; katılımcılar için ayrı bir bölüm hazırlanarak ortalama fiyatta yemek satışı yapıldı. Yan taraftaki esnaf lokantasının fiyatları aynı kaldı. Peki zaten ekonomik olarak sıkıntıda olan güzelim insan ne yapsın? Simdi bu insan o fuara nasıl gelsin?

Gelelim yemekhanenin karşı tarafına. Seminer ve imza salonu. Salon dediğime bakmayın, paravanla çevrilmiş tüm yemek kokularını ve kalabalığın uğultusunu içine alan çadırvari yerler. Abartmadan anlatmaya çalışıyorum fakat gerçekten böyleydi. Girişteki ana hol bölünmüş. Sağ tarafta seminer ve imza alanı oluşturulmuş, sol tarafta da yemekhane. Öyle güzel bir hazırlık...

Organizasyon sıkıntılarından diğeri girişlerdi. İlk günlerde, sabah katılımcıların girdiği saatte, elimizde giriş kartlarımız olduğu halde 3-5 kişi tarafından kontrol edilerek geçmek tuhafıma gitti. Görevlilere "az önce yanınızdaki arkadaşınız kontrol etti, siz neden soruyorsunuz?" diye sorduğumda "kusura bakmayın, fark etmemişim." cevabını aldım. Gülümsedim. Ertesi günlerde her gördüğüm güvenlik görevlisi beyefendisine giriş kartımı gösterdim. Biraz gülerek biraz da eğlenerek bu sorunu kendi çapımda çözdüm. Keşke girişteki turnikeler çalışıyor olsaydı da böyle basit bir sorun yaşanmasaydı.

Mesela bir de gelen kitaplarımızı içeriye almak bir mesele, standa getirmek ayrı bir mesele oldu. Beş ayrı yerden izin alınması, silsile şeklinde haber ulaştırılması vs garip bir kuraldı. Bu gibi kurallar fuar öncesinde anlaşmaya varılmaz mı? Stant sorumlusunu uğraştıran öteye geçemeyen garip bir işler işte. Bir çok yayın evinin katılmıyor olması boşuna değil.

"abla 5 liraya ne var?" "abla ayraç versene" "defter var mı sizde" sorularını özlediğimi belirtmeden geçemeyeceğim. Latife bir yana tüm bunlara rağmen gelen misafirlerimizle birlikte güzel vakit geçirdik. Kitaplardan, cümlelerden, kelimelerden bahsetmek iyi geliyor insana, iyi hissettiriyor. İyi de geldi.

Aynı zamanda bir iş yaparken birlikte yol aldığın, çalıştığın insanlar çok önemlidir. İstek, heves ve azim olmadan güzel bir iş çıkmaz meydana. Uyumlu bir ekiptik. 10 günü harika kılan yanlardan biri de bu oldu.

Son olarak stantta bize iyi bakan yayın evimize, birlikte satış yaptığım arkadaşlarıma ve siz kıymetli okurlara teşekkürü bir borç bilirim; teşekkürler.

Darwin denilen adamın sözüne inanmalı. Evet. İnsanlar mutlaka maymundan türemişler! Çünkü işte neyi görsek hemen taklit ediyoruz; oturmayı, kalkmayı, içmeyi, yürümeyi, hâsılı hâsılı her şeyi… Ne kadar adamlar vardır ki hiç ihtiyaç yokken «monokl» dediğimiz tek gözlükleri takarlar. Çünkü terzide seyrettikleri moda albümlerindeki resimler tek sözlüklüdür.

Ömer Seyfettin

KESİK BIYIK

Darwin denilen adamın sözüne inanmalı. Evet. İnsanlar mutlaka maymundan türemişler! Çünkü işte neyi görsek hemen taklit ediyoruz; oturmayı, kalkmayı, içmeyi, yürümeyi, hâsılı hâsılı her şeyi…

Ne kadar adamlar vardır ki hiç ihtiyaç yokken «monokl» dediğimiz tek gözlükleri takarlar. Çünkü terzide seyrettikleri moda albümlerindeki resimler tek sözlüklüdür.

Neyse… Lâfı uzatmayalım. Ben de taklitçinin birisiyim. Her modayı yaparım. Altı yedi sene evvel, gördüm ki herkes bıyıklarını Amerikanvari kesiyor, benim de hemen kestirdiğimi tabiî tahmin edersiniz. Ah, evet ben de kestirdim; hakikaten, Darwin'in istediği gibi, ecdadıma benzedim.

Fakat ilk zamanlar o kadar utandım ki, size tarif edemem. Hele ilk gün bir arkadaşa rastgelmeyeyim diye arka sokaklardan eve geldim. Kapıyı açan evlâtlık beni bu halde görünce dehşetli bir nâra attı. Kurt görmüş bir kısrak heyecanıyla, haykıra haykıra kaçtı. Ben kapıyı iterek yukarı çıktım. Hınzır, kız, kim bilir anneme neler söylemiş. Odama annem geldi. Ben, dişlerim ağrıyormuş gibi ağzımı tutuyor, bıyıklarımı göstermiyordum.

– Ah hain, alçak! Artık benim evlâdım değilsin! dedi.

Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Zavallı kansız elleri titriyor, yüreğinin şiddetli çarpmasından derin derin geğirmeler göğsünü, başım sarsıyordu.

– Niçin anneciğim? dedim.

– Niçin mi? diye inledi, hani bıyıkların?

– Bıyıklarımı kesmekle niçin alçak, niçin hain olayım? Annem daha beter ağlamağa, daha beter geğirmeğe başladı:

– Beni anlamaz mı sanıyorsun? dedi. Bıyıklarını farmasonlar keserlermiş. Demek sen de farmasonmuşsun! Verdiğim süt sana haram olsun! Ah, demek sen de farmasonmuşsun da bizim haberimiz yokmuş!..

Ben her ne kadar bu rezaleti sırf taklitçilik yüzünden, hem âdeta haberim olmadan yaptığımı anlatmağa kalktımsa da hiç para etmedi. Annem daha beter ağladı. Lâflarıma inanmıyordu. Dizlerim döverek:

– Seni doğuracağıma keşke taşları doğuraydım!., diye çırpmıyordu.

Tam bu esnada babam gelmez mi?.. Evlâtlık kız bıyıklarımın halini ona da yetiştirmiş. Aralık kalan kapıdan onu kalın bastonuyla beraber yukarı çıkmış görünce titredim. Korkmadım desem yalan söylemiş olu-

rum. Mahvolduğumu anladım. Babam hızla içeri girdi. Ben hâlâ ellerimle bıyıklarımı kapalı tutuyordum. Bastonunu havada savurarak:

– Aç bakayım ellerini!..

diye bağırdı. Artık iş çatallaşmıştı. Hemen bir yalan uydurdum:

– Babacığım, bugün sigaramı yakarken kazara bıyığımın bir tarafını tutuşturdum… Onun için kestirdim. Ama bizim ihtiyarda hacı gözü yoktu:

– Sen bana dolma yutturamazsın, dedi, demek ki sokakları dolduran züppelerin hepsinin bıyıkları kibritle mi yandı?

Sustum. Cevap vermedim.

Babam açtı ağzını yumdu gözünü…

Babamın hiddeti karşısında ne yapacağımı şaşırıyor, «bıyıklarımı keseceğime keşke kafamı keseydim!» diye içimi çekiyordum. Babam son sözünü söyledi: Beni reddetti, evden kovdu.

– Hemen çık! bir daha sakın buraya geleyim, deme… Çünkü artık bıyıkların çıksa bile namusun yerine gelmez…

Ne yapalım? Çarnaçar çıktım. Gidecek yerim yoktu. Aklıma Topkapı'da bir arkadaşım geldi. «Bari gidip ona misafir olayım» dedim.

Tramvay yoluna doğru yürüdüm. Köşe başında bizim sporcu arkadaşları gördüm. Bana gözleri ilişince:

– Bonjur, bonjur! diye haykırıştılar, işte şimdi adama benzedin… Neydi o pala bıyıklar?.. Mezardan kalkmış bir yeniçeri ağası gibi!..

Ne cevap, ne selâm verdim. Yürüdüm. Annemin, babamın ayrı ayrı mânalar verdiği felâketimi bu beyler çok muvafık, çok hoş buluyorlardı.

Topkapı tramvayına bindim. İçerisi tenha idi. Kabahatli gibi bir tarafa iliştim. Geldi, yanıma abani sarıklı, kır sakallı bir hoca efendi oturdu. Biletimi aldım. Arasıra dışarı bakıyordum. Gözüm hoca efendiye kaçtı. Dikkat ettim. Dik dik bana bakıyor… Yüreğim hop etti. «Sakın bu da bıyıklarım için küfrüme hükmetmesin» diyordum. Gittikçe yüreğimin çarpması ziyadeleşti. Kalkmak, dışarı çıkmak istedim. Hazırlanıyordum. Hoca efendi gülümsedi:

– Eksik olmayınız oğlum! yar olunuz! dedi. Heyecanıma şimdi hayret de karışmıştı:

– Niçin efendim? diye sordum.

– Sizin gibi şık gençleri sünnetli görmek, bizim için ne büyük bir iftihardır, dedi.

Hoca güldü:

– İşte bıyıklarınızı kestirmişsiniz ya oğlum, dedi, bu sünnet-i şerif değil midir?

Dipnot...

Ömer Seyfettin 11 Mart 1884'te Gönen'de doğdu. 6 Mart 1920'de İstanbul'da henüz 36 yaşındayken yaşamını yitirdi. Çağdaş Türk öykücülüğünün ve "Milli Edebiyat Akımı"nın kurucularındandır.

ÖMER SEYFETTİN

(d.11 Mart 1884, Gönen/Balıkesir - 6 Mart 1920, İstanbul)

Ömer Seyfettin11 Mart 1884'te Gönen'de doğdu. 6 Mart 1920'de İstanbul'da henüz 36 yaşındayken yaşamını yitirdi. Çağdaş Türk öykücülüğünün ve *"Milli Edebiyat Akımı"*nın kurucularındandır.

Kafkas göçmenlerinden Yüzbaşı Ömer Şevki Bey'in oğlu. Öğrenimine Gönen'de başladı. Babasının görevi nedeniyle sürekli yer değiştirmemeleri için annesiyle bilikte İstanbul'a gönderildi. 1892'de Aksaray'daki Mekteb-i Osmaniye'ye yazdırıldı. 1896'da Eyüp'teki Baytar Rüşdiyesi'ni bitirdi. Edirne Askeri İdadisi'nden sonra 1903'te İstanbul'da Mekteb-i Harbiye'den mezun oldu. Mülazim *(teğmen)* rütbesiyle orduya katıldı. İzmir Zabitan ve Efrat Mektebi'nde bir süre öğretmenlik yaptı. 1908'de merkezi Selanik'te olan 3'üncü Ordu'da görevlendirildi. 1911'da ordudan ayrıldı. Ama Balkan Savaşı çıkınca tekrar askere alındı. Sırp ve Yunan cephelerinde savaştı. Yanya Kalesi'nin savunması sırasında Yunanlılara esir düştü. Bir yıl süren tutsaklıktan sonra İstanbul'a döndü. Kısa bir süre *"Türk Sözü"* dergisinin başyazarlığını yaptı. 1914'te Kabataş Lisesi'ne edebiyat öğretmeni olarak atandı. Ölümüne dek bu görevi sürdürdü.

Yazmaya Edirne'deki öğrenciliği sırasında başladı. İlk şiiri *"Hiss-i Müncemid"* *"Ömer"* imzasıyla 1900'de *"Mecmua-i Edebiye"*de yayınlandı. İlk öyküsü *"İhtiyarın Tenezzühü"* 1902'de Sabah gazetesinde yer aldı. İzmir ve Makedonya'da görevliyken yazdığı şiir, öykü ve makaleler çeşitli dergilerde çıktı. Askerliğe ara verdiği dönemde ise yazıları *"Rumeli"* gazetesi ve çeşitli dergilerde yayınlandı.

Selanik'te yayınlanan *"Genç Kalemler"* dergisindeki yazılarıyla ünlendi. Derginin ikinci dizisinin ilk sayısında Nisan 1911'de yayınlanan *"Yeni Lisan"* başlıklı yazısı *"Milli Edebiyat"* akımının başlangıç bildirgesidir.

Yazılarında, yalın, halkın konuştuğu ve anladığı bir dil kullanmak gerektiğini savundu. Türkçe'nin kendi kurallarına uygun yazılmasını, Arapça ve Farsça sözcüklerden arındırılmasını istedi. Milli Edebiyat akımının öncülüğünü Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem'le birlikte sürdürdü.

1'inci Dünya Savaşı yıllarında *"Yeni Mecmua"*da yayınlanan öyküleriyle ününü iyice yaygınlaştırdı. Öykülerini kişisel deneyimlerine, tarihsel olaylara ve halk geleneklerine dayandırdı. Günlük konuşma dilini kullanması, öykülerine canlı ve etkileyici bir özellik verdi. Çok değişik konular işledi. Bunları anlatırken yergiye, polemiğe, komik durumlara ve toplumsal yorumlara da yer verdi.

Ömer Seyfettin, olay ya da Maupassant tarzı öykücülüğün kurucu ismidir. Öykülerinde büyük oranda realizm etkisinde olduğu

görülmektedir. Öykülerindeki kahramanlar için çok yönlü ve derin bir psikolojik çözümleme yapmamıştır. Öykülerinde anlatımı daha etkili kılmak için efsanelerden, atasözlerinden, deyimlerden ve halk hikayelerinden sık sık faydalanır. Öyküleri genellikle sürpriz bir sonla bitmektedir.

Ölümünden sonra 1926'da öykülerini önce Ali Canip Yöntem derledi. Ardından Ahmet Halit Kitabevi 1936'da bir derleme yaptı. 1950'den sonra Şerif Hulusi, öykülerini yeniden gözden geçirip 10 cilt halinde yayınladı. Rafet Zaimler Yayınevi 1962'de 30 öykü daha ekleyerek 11 ciltlik bir külliyat halinde yayınladı. Son olarak Bilgi Yayınevi, "Bütün Eserleri" adıyla tüm öykülerini 16 kitapta topladı. Kahramanlar, Bomba, Yüksek Ökçeler, Yüzakı, Yalnız Efe, Falaka, Aşk Dalgası, Beyaz Lale, Gizli Mabet bu dizideki öykü kitaplarından bir bölümü.

İnceleme kitaplarında *"Tarhan", "Ayın Sin"* rumuzlarını kullandı.

Eserlerine İlişkin Değerlendirmeler

Bahar ve Kelebekler: Genç Kalemler'de yayımlanan öykülerinden biridir. Yeni Lisân makalesinde ortaya koyduğu hususları örnekleyen kullanımlar içermesi açısından önemlidir. Yani *"yeni lisan"* konusunda dile getirdiği teorinin pratiğe dönüşmüş halidir.

At: 1908'de yayımlanmıştır. Ömer Seyfettin öykücülüğünün ana hususları ihtiva eden karakteristik metinlerden biridir.

Ömer Seyfettin'in öykülerindeki ana hususlar:

Yirminci yüzyılda yaşama şuuru ve gerçekçilik
Mazi ve kahramanlık hasreti
Duru bir Türkçe
Buruk bir mizah

Öyküleri şu alt başlıklar etrafında ele alınabilir:

Tarihî hikâyeler

Peçevi Tarihi başta olmak üzere Ömer Seyfettin bir dizi konusunu tarihten alan hikâye yazmıştır. Bu hikâyelerin amacı, Türk devletinin güçlü yönlerini öne çıkarmaktır. Devlet adamları, askerler bu öykülerin ana kadrosunu oluşturmaktadır.

Başını Vermeyen Şehit : Konu, Peçevi Tarihi'nde geçen manzum bir destandan alınmıştır.

Kütük
Vire
Ferman
Kızılelma Neresi?
Pembe İncili Kaftan

Balkanlar ile İlgili Hikâyeler

Balkanları iyi bilen Ömer Seyfettin, bir kısmı da kendi başından geçen hikâyeler kaleme almıştır. Ömer Seyfettin, Balkan Savaşı sırasında orduya çağrılmış, o günlerde kısa kısa yazdığı günlükleriyle o günlerin iç burkan acı şartlarını ortaya koymuştur. En acı olayları; keskin ve kısa ifadelerle anlatan bu rûz-nâme, Balkan Savaşı hakkındaki önemli belgelerden biridir. Yunanlılara esir düşen Ömer Seyfettin, Nafliyon kasabasında 10 ay kadar kalmış ve 15 Kasım 1913'te esaretten kurtulmuştur.

Bomba
Beyaz Lale
Nakarat
Hürriyet Bayrakları

Çanakkale Savaşı ile İlgili Öyküler

Çanakkale'den Sonra
Mefkûre
Aleko Bir Çocuk
Kaç Yerinden

Çocukluk ve Gençlik

Hatıralarından Yola Çıkarak Yazdığı Öyküler

İlk Namaz
Anda
Kaşağı
Falaka

Masal ve Fanteziler

Kurumuş Ağaçlar
Herkesin İçtiği Su
Üç Nasihat

Türkçülük Düşüncesini Telkin Etmek Üzere Yazmış Olduğu Öyküler

Primo Türk Çocuğu
Ashab-ı Kehfimiz
Önemli Açıklama

Ömer Seyfettin'in Efruz Bey ve Ashab-ı Kehfimiz adlı eserleri kimi kaynaklarda roman, kimi kaynaklarda ise uzun hikâye olarak adlandırılmaktadır. Son

yıllarda yapılan araştırmalara göre bu eserler Batı edebiyatında örnekleri görülen novella bağlamında değerlendirilmelidir.

Ömer Seyfettin bizzat kendisi Ashab-ı Kehfimiz için *"İçtimaî bir roman"* değerlendirmesini yapmıştır.

"Ashab-ı Kehfimiz" ve "Hürriyet Bayrakları" adlı eserler, Osmanlıcılık ideolojisinin iflas ettiği ana fikrine dayanmaktadır.

Ömer Seyfettin kendi edebiyat dünyasını değerlendirdiği bir yazısında gerçekçiliği Baha Tevfik'ten; sade dili ise Maupassant ve Türkçü Necip'ten öğrendiğini dile getirmiştir.

Efruz Bey

Ömer Seyfettin Efruz Bey tipiyle, 1910-1918 arasında ülkenin düşünce ve siyaset alanında öne çıkan, biraz gösteriş budalası, yarı aydın ve kendilerini soylu sanan birtakım tanınmış kişileri karikatürize etmiştir.

Diğer Eserleri

Şiir: Ömer Seyfeddin'in Şiirleri
Oyun: Mahcupluk İmtihanı

Ömer Seyfettin'in Eserleri

Şiir: Ömer Seyfettin'in Şiirleri *(1972, Fevziye Abdullah Tansel derlemesi)*

Roman:

Ashâb-ı Kehfimiz *(1918)*
Efruz Bey *(1919)*
Yalnız Efe *(1919, 1988)*

Öykü:

Harem *(1918)*
Yüksek Ökçeler *(1922, 1988)*
Gizli Mabed *(1923, 1988)*
Beyaz Lale *(1938)*
Asilzâdeler *(1938)*
İlk Düşen Ak **(1938, 1980)**
Mahçupluk İmtihanı *(1938, 1982 bir oyun da içerir)*
Dalga *(1943, 1952)*
Nokta *(1956)*
Tarih Ezelî Bir Tekerrürdür *(1958)*

İnceleme:

Milli Tecrübelerden Çıkarılmış Ameli Siyaset *(1912)*
Yarınki Turan Devleti *(1914)*
Türklük Mefkuresi *(1914)*
Türklük Ülküsü *(ilk 3 kitap birarada ölümünden sonra, 1975)*

Kaynak:https://www.turkedebiyati.org/yazarlar/omer_seyfettin.html

Kültür ve Turizm Bakanlığının desteğiyle Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı tarafından düzenlenen Ankara Uluslararası Film Festivali yenilenen web sayfası ile 31. festival hazırlıklarına başladı!

Festival, bu yıl da gösterim seçkisinde yer alacak birçok uluslararası ödüllü filmin yanı sıra "Ulusal Uzun", "Ulusal Belgesel", "Ulusal Kısa Film" Yarışmaları ile ilk veya ikinci filmini çekecek olan yönetmenlerin, senaryo aşamasındaki uzun kurmaca yapımlarıyla başvurabileceği "Proje Geliştirme Desteği" yarışmasıyla Türkiye Sinemasının gelişimine katkı sağlayan yapımları teşvik etmeye devam edecek.

4-14 Haziran 2020 tarihlerinde gerçekleştirilecek 31. Ankara Uluslararası Film Festivaline başvurmak isteyen sinemacılar, yarışma ve gösterim şartlarının yer aldığı yönetmeliklere ve başvuru sayfasına web sitesi üzerinden ulaşabilecek ve film başvurularını 25 Mart 2020 Çarşamba tarihine kadar gerçekleştirebilecekler.

29. ve 30. yıl afişini yoğun ilgi ve katılımın olduğu bir yarışma ile seçen festival, bu yıl da afişini yarışma ile belirleyecek. Festivalin duyurulması ve tanıtımında önemli katkı sağlayacak afişin sahibine, beş bin lira ödül verilecek. Gönderilecek eserlerin, daha önce başka yarışmalarda yer almamış veya sergilenmemiş, özgün eserler olması gerekiyor.

Afiş, Ulusal Uzun, Ulusal Kısa, Ulusal Belgesel ve Ulusal Uzun Proje Geliştirme Desteği ve Gösterim başvuruları 9 Aralık'ta açılacak. Yarışma koşullarının ve teknik detayların yer aldığı yönetmeliklere web sayfamız üzerinden ulaşabilirsiniz.

https://filmfestankara.org.tr

ZALİM ZÜHTÜ

Mesut Ekener

Suat Yalaz

(1 Ocak 1932, Çiçekdağı, Kırşehir, Türkiye - ö. 2 Mart 2020),

Çizgi romancı, film yönetmeni,karikatürist, senarist ve yapımcı.

Yazıp çizdiği çizgi roman Karaoğlan ile tanınmıştır. Karaoğlan'ı yapımcı, senaryo yazarı ve yönetmen olarak yedi kez de sinemaya aktardı.

1932 yılında Kırşehir ilinin bir ilçesi olan Çiçekdağı'da doğdu. Memur çocuğu olduğu için, gençliğinin ilk yılları Denizli, Adana, Kayseri illerinde geçti. İlk karikatürü, 16 yaşındayken Erciyes Postası gazetesinde yayınlandı.

Yüksek tahsilini İstanbul'da Güzel Sanatlar Akademisi'nde tamamladı. Öğrencilik yıllarında günlük gazete ve haftalık mizah dergilerinde yeni akım karikatüristlerinden biri olarak dikkat çekti. 1960'ta Akşam Gazetesi'nde yazıp çizmeye başladığı Karaoğlan'ın büyük ilgiyle karşılanması ona hem basında yayıncılık hem de en büyük tutkusu olan sinema alanında yapımcılık ve yönetmenlik kapısını açtı.

Kendi firması adına sekiz film yaptıktan ve Yeşilçam'da 10 yıldan fazla süren bir tarihi macera filmleri çığırı açtıktan sonra 1971 yılında gittiği Fransa'da Karaoğlan'ı 7 yıl süreyle yayınlandı.

Karaoğlan daha çok Fransa ile kültürel bağları bulunan Cezayir, Fas ve Tunus gibi Kuzey Afrika ülkelerinde rağbet gördü. Böylece Suat Yalaz Paris'e yerleşmiş oldu. Türkiye ile bağlantısını hiç kesmeyen sanatçı, hem Avrupa'nın en ünlü yayınevleriyle hem de Türkiye'nin en büyük gazeteleriyle çalışmalarını sürdürdü.

PTT Genel Müdürlüğü 2006 yılında Karaoğlan adına 4 dizilik pul koleksiyonu çıkardı. Böylelikle Suat Yalaz Cumhuriyet tarihinde Cemal Nadir Güler'in Amcabey'i, Turhan Selçuk'un Abdülcanbaz'ından sonra yarattığı çizgi kahramanı pul üstüne taşınarak devlet tarafından onurlandırılan üçüncü çizgi roman sanatçısı unvanını aldı.

"cogito ergo sum"

Mart 2020 Sayı 32

HAYAL ET

Resimli Mecmua